

Blahopřání předsedy ČAK Václavu Havlovi k jeho opětovnému zvolení prezidentem republiky	3
Úvodník	
Karel Čermák: Psychoanalytické aspekty vědecké prognostiky u Josefa Egyptského	4
Články	
Dalibor Vaigert: Právní úprava zvýšení základního jmění společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti	7
Milan Bakeš: Legalizace výnosů z trestné činnosti a advokátní mlčenlivost	18
Jiří Jelínek: Peněžitá pomoc obětem trestné činnosti	22
Milan Kindl: O teplovodních přípojkách	29
Z judikatury	
1) České soudy	37
2) Evropská komise pro lidská práva	49
Z České advokátní komory	
1) Informace o schůzi představenstva ČAK konané ve dnech 8. a 9. 1. 1998	57
2) Potvrzování návštěv obhájců ve věznici	58
3) Seznam členům komise pro advokátní zkoušky	59
Životní jubileum	
Doc. JUDr. Luboš Tichý, CSc. padesátiletý (JUDr. PhDr. S. Balík)	61
Z kárné praxe	
Z disciplinární praxe bývalé advokátní komory v Čechách	62
Přečetli jsme za Vás	64
Medailon	
Advokát doktor Alois Rašín (Marta Ehlová)	68
Odpovědi na dotazy	
K otázce náležitostí trestního oznámení v podnikatelských věcech	72

Obsah

Ze zahraničí

Vyšlo č. 6/97 Bulletinu slovenské advokacie (V. M.)	74
Reforma italského stavovského práva (Václav Král)	76
Informace o maďarském soudnictví	78

Mezinárodní vztahy

Seminář „K roli a odpovědnostem advokáta v měnící se společnosti“ – Budapešť, 9. – 11. 12. 1997 (Jana Wurstová)	79
--	----

Z odborných časopisů

81

Tisk o advokacii

85

Různé

Obsah Sbírky instrukcí a sdělení MS ČR – částka 4/97	91
Semináře Institutu pro vzdělávání soudců a státních zástupců MS	93
Sdělení k přístupu ČR k Evropské úmluvě o poskytování informací o cizím právu a jejímu dodatkovému protokolu	93
Adresář soudů v České republice	94
Seznam exekutorských úřadů SR	105

Termíny

114

Inzerce

117

Bulletin advokacie jako jediný odborný časopis přináší pravidelně informace o obsahu periodik z oblastí práva a hlavních souvisejících oborů.

Dnes na stranách 81 – 85.

**Blahopřání předsedy ČAK
Václavu Havlovi
k jeho opětovnému zvolení
prezidentem republiky**

Vážený pane prezidente,

s velikou radostí, uspokojením i úlevou jsme přijali včerejší zprávu o Vašem znovuzvolení prezidentem České republiky.

Česká advokátní komora i já osobně jsme si plně vědomi nenahraditelného významu Vaší osobnosti pro osudy české státnosti v době současné i v budoucnosti. Uvědomujeme si i Váš aktuální význam pro takové hodnoty, jako je spravedlnost, právo a morálka a pro hodnoty z těchto základních hodnot odvozené, jako je právní stát či lidská práva.

Pro Vaše příští funkční období Vám přejeme především pevné zdraví. Prosíme, snažte se si je zachovat a upevnit a je-li to možné ušetřit se všeho trápení nad omezenou malostí, která k Vám jistě bude i nadále doléhat.

Přejeme Vám upřímně i hodně osobního štěstí.

Jsme plně připraveni poskytnout Vám pomoc a podporu tak, jak toho budeme schopni a jak si to Vy budete přát.

Srdečně Vás pozdravujeme.

Jménem České advokátní komory

JUDr. Karel Čermák
předseda

21. ledna 1998

Psychoanalytické aspekty vědecké prognostiky u Josefa Egyptského

Josef, později zvaný Egyptský, pocházel – mnozí si to ještě z biblické dějiny pamatujeme – z rodiny, která vešla do dějin neuvěřitelnými skandály, jak o tom vypráví První kniha Mojžíšova. Tak už pradědeček Abrahám mu málem zachránil dědečka Izáka, kdyby mu byl Hospodin v poslední chvíli nezadržel ruku s kudlou, ani už nemluvě o pradědečkových hrátkách s Hagar a jinými děvčaty, což nelibě nesla prababička Sára, sama to nepochybně vítální dáma (jak patrně z její rozkošné aférky s Abimelechem, jemuž vydávala manžela Abraháma za bratra), porodivší nakonec Izáka ve věku, kdy její vrstevnice už dávno nemyslely na nic jiného, než na kafe se šlehačkou a inkontinenční potíže. Děda Izák měl zase problémy se strýcem Esauem, který byl budižkničemu a sukničkář, kdežto tati Jakub byl pod maskou slušňáka pěkně vykutálený kšeftař, který se strejdou zveksloval i to jeho prvorozenství za pouhou mísu čočovice, nic se neohlížeje na tíseň strýcovu, způsobenou únavou po flámu a tím, že čočka s párkem a cibulkou byla jeho oblíbeným jídlem. Sám Josef měl deset starších a jednoho mladšího bratra, a ježto doma pořád žaloval, jak starší bratři chlastají, dovádějí na velbloudech a s holkama, ti se po menších výchovných šikanách nakonec vážně naštváli, při první příležitosti ho střelili za pár šupů jakýmsi náborovým pracovníkem egyptského faraóna a doma všechno zatloukli s tím, že šlo o tehdy obvyklý pracovní úraz sežráním lvem při pasení bravu.

Malý Pepíček se proti všemu očekávání ocitl v modelovém tržním prostředí Egypta ve svém živlu, nepochybně tam posléze vystudoval nejméně Yaleskou univerzitu obor psychoanalýza a národohospodářství, a když na sebe posléze strhl pozornost médií sexuálními skandály s ministrovou Putifarovou, dotáhl to až na premiéra a vydržel na tom postu neuvěřitelných čtrnáct let. Pak se už, tuším, pokryt četnými skutečnými i čestnými doktoráty, věnoval pouze poradenství a pedagogické práci na vysokých školách, stejně jako o taková tři tisíciletí později jeho kolega Kissinger.

Já vás tady ovšem dneska nechci bavit nějakými morálními ani orálními historkami o Jonesových a Lewinských s nvyváma očima dávných věků, nýbrž přeji si poukázat na aktuální aspekty psychoanalytického, prognostického a národohospodářského vědeckého díla Josefova.

Když byl Josef kvůli ženským zase jednou v kriminále, krátil si chvíle psychoanalytickými experimenty na spoluvěznících s takovým úspěchem (pekař popraven, číšník rehabilitován – viz Gn 40,1–23), že ho jakási mladinká magistra soudkyně na pokyn paláce nezávisle propustila z vazby (nepochybně bez kauce, neboť o tom není v Genesis žádná zmínka), načež se Josef věnoval jistou dobu psychoterapii samotného faraóna, který trpěl úpornou představou, jak z Nilu lezou hubené krávy a žerou tlusté krávy (viz Gn 41,2–4) což náš geniální Josef díky svému i ekonomickému vzdělání nevyložil jednoduše tak, že si má faraón do své oválné pracovny napříště k poradám zvat spíše Twiggy než Madonny, nýbrž bystře na tom založil svou prognostickou teorii o pravidelně se střídajících obdobích ekonomického oživení a recese, přičemž ovšem, želbohu, připustil pod vlivem zhoubných keynesiánských teorií zásahy státu do národního hospodářství, což tehdejší liberální konzervativci, případně konzervativní liberálové, obojí bez přívlastků, považovali zcela férově za spiknutí a zradu na Adamu Smithovi, ba za návrat k již tehdy překonanému marxismu leninismu, a přešli do konstruktivní opozice.

Co dodat? K citacím snad pro méně zběhlé biblisty, že První kniha Mojžíšova (v latinském překladu zvaná Genesis) se cituje jako Gn s uvedením čísla příslušné kapitoly a verše. K dalším osudům Josefovým patrně tolik, že trestní řízení pro sexual harassment bylo proti němu zastaveno, byl jmenován premiérem, založil fond tržní regulace zemědělských výrobků, do něhož producenti museli v sedmi tučných letech odvádět část produkce za státem garantované ceny, kdežto v sedmi letech hubených stát čelil inflaci tím, že trh zásobil obilím z rezerv za přiměřeně levnější ceny (viz Gen 41,48.49.56.57). K omluvě autora už jen to, že jakkoliv tady byla i jakási řeč o zemědělství a o Josefovi, nemá to být nikterak aktuálně spojováno s vacuum cleaners (to koukáte, jak umím egyptsky), natož s hady na tři; a taky ještě připomínka, že použitou frivolní řeč o dějích v tradicích lidstva nejuctyhodnějších nelze chápat jako nějaký pokus o zesměšnění či degradaci právě těchto dějů. Směšný je náš čas, když jej s těmito gigantickými příběhy konfrontujeme.

Ale my se musíme pomalu ubírat ke svým oblíbeným poučením, která mi máte vždy tak za zlé. Já vím, tempora mutantur atakdále; je mi jasné, že to, o čem můj dědeček ještě mluvil jako o podlíkačkách a nosil to vespod, to dnešní babičky nosí navrch a nazývají to legíny; že kdežto můj táta kdysi četl noviny a rozčiloval se, já už se musím rozčilovat při monitorování tisku; že zatímco my jsme jako nezvedení školáci ještě za trest stávali a klečovali na hanbě v koutech učeben, dnešní žactvo realizuje své lidské právo na vzdělání výpraskem, ne-li rovnou popravou, nezvedených učitelek. Jazyky se už neučí nevhodnými říkankami o týrání zvířat, typu potom přišla Ziege – koza, sežrala mu zelí – Kraut, on na ni

Úvodník

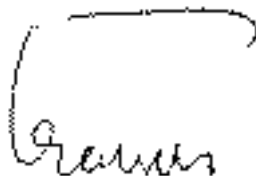
vzal hůlku – Stäbchen, vyprášil jí kůži – Haut; a i ti politici si dnes na rozdíl od dřívějších zakládají na své nepřičetnosti, tedy na tom, že jim nelze přičítat odpovědnost za jejich skutky, tvrdíce, že většina jevů leží pod prahem jejich rozpoznávací, případně rozlišovací schopnosti, přičemž o nedostatku své schopnosti ovládací nás přesvědčují nejen odpornými grimasami, nýbrž i každým druhým svým slovem. Zda ten náš milý svět spíše neleží nad prahem než pod prahem jejich schopností, to nejsou také schopni rozlišit.

Takže krátce a dobře, sedm let tučných přešlo, na sýpkách je jako vymeteno a pohlcováno těch sedm vykrmených krav teď bude sedm krav hubených, a to vše podle klasické prognostiky Josefa Egyptského. Zůstávajíce však stále v jeho intencích bychom na tento odvěký světa běh, kdy je chvíli lépe a chvíli hůř, měli reagovat rozumně, klidně, vyrovnaně, nic si nenalhávat ani nevyčítat, málo si slibovat a skromně se radovat z těch darů, kterých se nám – snad tomu víc a tomu méně – dostane.

Tyto Josefovské rovnice a jejich řešení platí všeobecně, žádné místo, ani žádný stav se jim nevyhne a žádný genius je nepřechytračí. Byl bych rád, kdyby tomu bylo jinak, ale hubeným rokům se nevyhne ani advokacie a nepřechytračí je ani naše veleslavná komora.

A tak to naše dnešní prognostické uvažování nelze asi ukončit jinak než pozvedchem prognosticko-meteorologickým:

A věřte, zase bude líp.

Karel Čermák

Únor 1998

Mgr. Dalibor Vaigert,
advokát, Brno

Právní úprava zvýšení základního jmění společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti

V tomto svém příspěvku bych se chtěl zaměřit na problematiku zvýšení základního jmění tzv. kapitálových společností, tedy společností, které jsou ze zákona povinny vytvářet základní jmění a jeho výši zapisovat do obchodního rejstříku (§ 58 odst. 2 ObchZ).

Doposud největší novelizace obchodního zákoníku provedená zákonem č. 142/1996 Sb. se dotkla zásadním způsobem i této problematiky, přičemž příslušná ustanovení dotýkající se zvýšení základního jmění akciové společnosti přepracovala zcela, ustanovení dotýkající se společnosti s ručením omezeným pouze zpřesnila.

Obecný úvod

1. Základní jmění

Na úvod se mi jeví potřebným začít definicí základního jmění společnosti. Ust. § 58 odst. 1 ObchZ uvádí, že základní jmění společnosti je peněžním vyjádřením souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do společnosti.

Jedná se tedy o peněžní vyjádření majetkových hodnot, které společník převedl na společnost, a které se tedy staly majetkem společnosti. Ze zákona vyplývá, že se faktická hodnota majetku společnosti musí alespoň rovnat (nebo být vyšší) hodnotě základního jmění pouze v okamžiku vzniku společnosti. Základní jmění proto nemá a ani nemůže mít přesnou vypovídací hodnotu o reálném stavu společnosti, a to ani o její bonitě či velikosti. Bylo by možno uvést spoustu prosperujících a „bohatých“ společností, které mají v obchodním rejstříku zapsáno pouze velmi nízké základní jmění, naproti tomu pak i u společnosti se základním jměním v řádech stovek milionů se může posléze zjistit, že jejich majetek existuje pouze na papíře.

Vzhledem k i tak širokému tématu článku nebudu blíže rozebírat ustanovení, která se k majetku společnosti vztahují, blíže se pozastavím pouze u pojmu vkladu společníka.

2. Vklad společníka

Vklad společníka může mít dvojitou podobu (příčemž není vyloučena ani kombinace obou):

- a) podobu peněžitého vkladu – peněz vkládaných do společnosti,
- b) podobu nepeněžitého vkladu – vkládané penězi ocenitelné hodnoty, kterou může společnost hospodářsky využít.

Nepeněžitý vklad musí být splacen před zápisem výše základního jmění do obchodního rejstříku, u peněžitých vkladů zákon stanoví určité minimální limity ve smyslu požadavku na splacení alespoň části hodnoty peněžitého vkladu před podáním návrhu na zápis společnosti, resp. zvýšení základního jmění, do obchodního rejstříku.

Problematika peněžitého vkladu je, alespoň podle mého názoru, vcelku jasná a není proto potřeba se jí dále speciálně zabývat.

Pokud se týká nepeněžitého vkladu, obchodní zákoník výslovně uvádí, že předmětem nepeněžitého vkladu nesmí být, resp. jsou zakázány, vklady spočívající v závazcích týkajících se provedení prací nebo v poskytnutí služeb.

Hodnota nepeněžitého vkladu se stanoví na základě posudku zpracovaného znalcem. Pokud hodnota nepeněžitého vkladu přesahuje částku 1 000 000 Kč nebo je předmětem vkladu podnik, jeho část, know-how anebo je společnost zakládána jedním zakladatelem, vyžadují se posudky dvou znalců.

Zvýšení základního jmění společnosti s ručením omezeným

Zvýšení základního jmění společnosti s ručením omezeným patří do působnosti valné hromady (§ 125 odst.1e ObchZ). Podle ust. § 127 odst. 4 ObchZ je pak k takovému rozhodnutí valné hromady potřeba souhlasu alespoň dvou třetiny většiny všech hlasů společníků a o tomto rozhodnutí musí být pořízen notářský zápis.

Zvýšit základní jmění společnosti s ručením omezeným je možné třemi způsoby:

1. novými peněžitými vklady
2. novými nepeněžitými vklady
3. z vlastních zdrojů společnosti

ad 1, 2) Ust. § 142 ObchZ stanoví rozdílné podmínky pro možnost zvýšení základního jmění společnosti s ručením omezeným v případě peněžitého a nepeněžitého vkladu. Zvýšení základního jmění novými peněžitými vklady je totiž při-

puštné, jen když dosavadní peněžité vklady jsou již zcela splaceny. Zvýšení základního jmění nepeněžitými vklady je přípustné i před tímto splacením.

ObchZ ve svém § 143 zaručuje dosavadním společníkům přednostní právo k převzetí nových vkladů, a to v poměru podle velikosti jejich podílu. Umožňuje však zároveň i odchýlení se od této normy za předpokladu, že stanovy nebo společenská smlouva stanoví jinak.

Nevyužijí-li společníci přednostního práva může se souhlasem valné hromady za podmínek stanovených ust. § 143 odst. 2 ObchZ, převzít závazek k novému vkladu, písemným prohlášením, kdokoliv.

Stejně tak je podle mého názoru možné, a to přesto, že zákon takovouto možnost výslovně neuvádí, aby se souhlasem všech ostatních společníků, případně se souhlasem 100 % hlasů přítomných společníků na valné hradě, splatil celé zamýšlené zvýšení základního jmění jediný společník, osoba či osoby stojící mimo společnost, nebo aby se společníci dohodli na jiných poměrech, ve kterých zvýšené základní jmění splatí.

ad 3) Valná hromada může, podle ust. § 144 ObchZ dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků, rozhodnout o zvýšení základního jmění společnosti z vlastních zdrojů vykázaných v účetní závěrce v pasivech společnosti, pokud nejsou podle zákona účelově vázány. Tím se zvýší hodnota vkladu každého společníka v poměru dosavadních hodnot jejich vkladů.

Tedy, za předpokladu, že čisté obchodní jmění společnosti je vyšší než zapsané základní jmění plus povinný vklad do rezervního fondu, může valná hromada rozhodnout o zvýšení základního jmění. Toto rozhodnutí musí předcházet minimálně sestavení řádné či mimořádné účetní závěrky, její ověření auditorem a schválení valnou hromadou.

Vzhledem k tomu, že zákon v tomto případě poukazuje na přiměřené použití ust. § 208 odst. 1 až 5 a odst. 6 a, b ObchZ, v podrobnostech si dovoluji odkázat na výklad o zvýšení základního jmění akciové společnosti.

Zvýšení základního jmění akciové společnosti

Zvýšení základního jmění akciové společnosti patří stejně jako zvýšení základního jmění společnosti s ručením omezeným do působnosti valné hromady (§ 187 písm. b) a § 202 odst.1 ObchZ). Tato výlučná pravomoc valné hromady je však částečně modifikována ust. § 210 ObchZ, který uvádí, že usnesením valné hromady lze pověřit představenstvo, aby ze zákona a stanovami určených podmínek samo rozhodlo o zvýšení základního jmění způsobem zde uvedeným.

Podle ust. § 186 odst.2 ObchZ je pak k rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního jmění potřeba souhlasu alespoň dvoutřetinové většiny hlasů přítom-

ných akcionářů každého druhu akcií, které společnost vydala nebo místo nichž byly vydány zatímní listy.

Přesto, že se na první pohled jeví tento požadavek v podstatě obdobným jako u společnosti s ručením omezeným, je nutno si uvědomit, že řádná či mimořádná valná hromada akciové společnosti je schopna se usnášet již v okamžiku, kdy se jí zúčastní akcionáři mající akcie, jejichž jmenovitá hodnota přesahuje 30 % základního jmění společnosti (nevyžadují-li stanovы účast vyšší – § 185 odst.1 ObchZ). Náhradní valná hromada, která se schází proto, že se na původní nesešlo zákonem či stanovami vyžadované kvórum, je pak již schopna usnášení bez ohledu na počet přítomných akcionářů (§ 185 odst. 3 ObchZ). Lze si proto představit i situaci, kdy o zvýšení základního jmění společnosti budou rozhodovat akcionáři mající akcie představující 20 či méně procent jmenovité hodnoty základního jmění společnosti.

Zákon stanoví velmi přísné postupy a požadavky, které je potřeba splnit, aby k zamýšlenému zvýšení základního jmění mohlo dojít.

I. Pozvánka na valnou hromadu

Prvním krokem, který musí předcházet rozhodování o zvýšení základního jmění akciové společnosti, je řádné svolání valné hromady společnosti, a to písemnou pozvánkou obsahující zákonem stanovené náležitosti.

Tato pozvánka (případně oznámení o svolání valné hromady) musí být představenstvem společnosti uveřejněna způsobem určeným zákonem a stanovami. ObchZ stanoví ve svém § 184 odst. 4 povinnost zaslání pozvánky všem akcionářům na adresu sídla nebo bydliště uvedenou v seznamu akcionářů nejméně 30 dní před konáním valné hromady (u společnosti s akciemi na jméno) a u společnosti s akciemi na majitele povinnost uveřejnění oznámení o konání valné hromady vhodným způsobem určeným stanovami, jinak nejméně ve dvou celostátně distribuovaných denících, a to ve stejné lhůtě.

Pozvánka na valnou hromadu nebo oznámení o konání valné hromady musí obecně (dle ust. § 184 odst.5 ObchZ) obsahovat alespoň:

- a) obchodní jméno a sídlo společnosti,
- b) místo, datum a hodinu konání valné hromady,
- c) označení, zda se svolává řádná, mimořádná nebo náhradní valná hromada,
- d) pořad jednání valné hromady,
- e) rozhodný den k účasti na valné hromadě, pokud společnost vydala zaknihované akcie.

Tyto podstatné, minimální náležitosti, jsou pak v případě zamýšleného rozhodování o zvýšení základního jmění společnosti ještě rozšířeny o uvedení:

- f) důvodů navrhovaného zvýšení základního jmění,

- g) způsobu a rozsahu tohoto zvýšení,
- h) navrhovaných druhů, podob, formy a počtu akcií, pokud mají být vydány nové akcie společnosti,
- i) jmenovité hodnoty nových akcií nebo nové jmenovitá hodnoty dosavadních akcií.

Pro případ, že by mělo být zvýšení základního jmění provedeno upisováním nových akcií (viz dále) je potřeba dále uvést:

- j) lhůta pro jejich upsání,
- k) navrhovanou výši emisního kursu nebo způsob jeho určení s odůvodněním. Navrhuje-li se vydání nového druhu akcií, uvedou se i:
 - l) práva s nimi spojená,
 - m) důsledky, které bude mít jejich vydání na práva spojená s akciemi dříve vydanými.

Další podstatné náležitosti pozvánky či oznámení o konání valné hromady jsou pak uvedeny v ust. § 202 odst.4 ObchZ, a to:

- n) pokud se valné hromadě navrhuje omezení nebo vyloučení přednostního práva, uvede se důvod,
- o) pokud se valné hromadě navrhuje zvýšení základního jmění upisováním akcií a emisní kurs se splácí nepeněžitými vklady, uvede se v pozvánce nebo oznámení jeho předmět a navrhované ocenění.

II. Způsoby zvýšení základního jmění

Zvýšit základní jmění akciové společnosti je možné pouze čtyřmi zákonem stanovenými způsoby plus speciálním způsobem stanoveným § 210 ObchZ:

- 1) upsáním nových akcií (§ 203 a násl. ObchZ),
- 2) podmíněným zvýšením základního jmění (§ 207 ObchZ),
- 3) z vlastních zdrojů společnosti (§§ 208 a 209 ObchZ),
- 4) kombinovaným zvýšením (§ 209a ObchZ),
- 5) způsobem stanoveným v § 210 ObchZ.

ad 1)

Podobně jako u společnosti s ručením omezeným je zvýšení základního jmění akciové společnosti upsáním nových akcií přípustné, jestliže akcionáři zcela splatili emisní kurs dříve upsaných akcií. Toto omezení neplatí, pokud se zvyšuje základní jmění upisováním akcií a jejich emisní kurs se splácí pouze nepeněžitými vklady.

Valná hromada při rozhodování o zvýšení základního jmění rozhoduje usnesením. Toto usnesení musí obsahovat následující podstatné náležitosti:

I. částku, o níž má být základní jmění zvýšeno, s určením, zda se připouští upisování akcií nad částku navrhovaného zvýšení základního jmění, a to buď bez

omezení, nebo s určením omezení. Usnesení tedy musí stanovit alespoň určitou minimální hranici, o kterou se základní jmění zvyšuje.

II. počet a jmenovitou hodnotu, druh, formu a podobu upisovaných akcií,

III. informace o předkupním právu obsahující minimálně:

a) místo a lhůtu pro vykonání přednostního práva, která nesmí být kratší než dva týdny, s uvedením data počátku běhu této lhůty. Otázkou je, zdali uvedení „data počátku lhůty“ znamená striktní požadavek na označení konkrétního dne, měsíce a roku či zdali postačuje uvedení lhůty (např. týden po zápisu tohoto usnesení do obchodního rejstříku).

Osobně se přikláním za použití doslovného výkladu k tomu, že by mělo dojít ke konkrétní specifikaci, a to přesto, že se mi uvedený požadavek jeví nepřiměřeně rigorózním vzhledem k reálně neodhadnutelným lhůtám pro zápis zákonem stanovených skutečností (tedy i tohoto usnesení) do obchodního rejstříku.

b) počet nových akcií, které lze upsat na jednu dosavadní akcii společnosti o určité jmenovité hodnotě,

c) jmenovitou hodnotu, druh, formu, podobu a emisní kurs akcií upisovaných s využitím přednostního práva nebo způsob jeho určení,

d) rozhodný den pro uplatnění přednostního práva, pokud je určen zákonem.

ObchZ ve svém § 204a uvádí k předkupnímu právu tolik, že každý akcionář má přednostní právo upsat část nových akcií společnosti upisovaných ke zvýšení základního jmění v rozsahu jeho podílu na základním jmění společnosti, pokud se akcie upisují peněžitými vklady. Odchylná úprava je pak stanovena pro zaměstnanecké akcie, kdy toto právo mohou zcela logicky uplatnit pouze majitelé zaměstnaneckých akcií.

Každý akcionář, s výjimkou akcionáře, který má přednostní právo z titulu vlastnictví zaměstnaneckých akcií, může po celou dobu trvání jeho přednostního práva (v meziobdobí mezi zápisem usnesení valné hromady do obchodního rejstříku a uplynutím lhůty pro jeho vykonání) toto převést na jakýkoli třetí subjekt.

Přednostní právo akcionářů zásadně nelze ve stanovách ani v usnesení valné hromady o zvýšení základního jmění vyloučit nebo omezit. Výjimečně by tak bylo možno učinit pouze v důležitém zájmu společnosti, a to jen ve stejném rozsahu pro všechny majitele téhož druhu akcií.

Podle ust. § 204a odst. 6 se za omezení nebo vyloučení přednostního práva nepovažuje, pokud podle usnesení valné hromady upíše všechny akcie obchodník s cennými papíry na základě smlouvy o obstarání vydání cenných papírů, pokud tato smlouva obsahuje závazek obchodníka s cennými papíry prodat osobám, které mají přednostní právo na upisování akcií, na jejich žádost za stanovenou cenu a ve stanovené lhůtě upsané akcie v rozsahu jejich přednostního práva.

IV. místo a lhůtu, v níž může oprávněná osoba vykonat právo tam uvedené. Podle ust. § 203 odst. 4 ObchZ upisování akcií nemůže začít dříve, než usnesení valné hromady bude zapsáno do obchodního rejstříku (tedy může začít ještě před jeho zveřejněním).

V. cenu, za níž je oprávněna akcie koupit, anebo údaj o vyloučení nebo omezení přednostního práva na upisování akcií,

VI. určení, zda akcie, které nebudou upsány s využitím přednostního práva, budou všechny nebo jejich určená část

- upsány akcionáři na základě dohody všech akcionářů podle § 205 ObchZ. Tato dohoda (musí být vyhotovena formou notářského zápisu) pak nahrazuje listinu upisovatelů,
- nabídnuty určitému zájemci nebo zájemcům s uvedením osoby zájemce nebo osob zájemců anebo způsobu jeho nebo jejich výběru, anebo zda budou nabídnuty k upsání na základě veřejné výzvy k upisování akcií.

Absence tohoto určení má pak podle ust. § 203 odst.3 ObchZ za následek nástup zákonné fikce, že tyto akcie budou nabídnuty k upsání na základě veřejné výzvy.

VII. místo a lhůtu pro upisování akcií bez využití přednostního práva s datem počátku jejího běhu a emisní kurs takto upisovaných akcií nebo způsob jeho určení; emisní kurs nebo způsob jeho určení musí být pro všechny upisovatele stejný, nestanoví-li zákon jinak,

VIII. účet u banky a lhůtu, v níž je upisovatel povinen splatit část emisního kursu upsaných akcií, popřípadě místo a lhůtu pro splacení nepeněžitěho vkladu.

IX. pokud se schvaluje vydání akcií nového druhu, určení práv s nimi spojených.

X. pokud se schvaluje upisování akcií nepeněžitými vklady, předmět vkladu a výše jeho ocenění určeného posudkem znalce.

XI. pokud se připouští upisování akcií nad částku navrhovaného zvýšení základního jmění, určení orgánu společnosti, který rozhodne o konečné částce zvýšení.

Schválené usnesení o zvýšení základního jmění společnosti je představenstvo společnosti povinno do třiceti dnů od data konání valné hromady navrhnout příslušnému rejstříkovému soudu k zápisu do obchodního rejstříku.

Po provedení tohoto zápisu (zapisuje se do kolonky „ostatní skutečnosti“) je představenstvo dále povinno toto usnesení zveřejnit v Obchodním věstníku.

Teprve po absolvování této procedury může začít upisování.

Podle ust. § 165 ObchZ dochází k upsání akcie zápisem do listiny upisovatelů. Zákon stanoví povinné náležitosti, které musí tento zápis obsahovat. Jedná se o:

- počet, jmenovitou hodnotu, formu, podobu, popřípadě druh upisovaných akcií,
- hodnotu vkladu s uvedením, zda se jedná o vklad peněžitý či nepeněžitý,
- emisní kurs upsaných akcií,

- lhůty pro splácení upsaných akcií,
- obchodní jméno nebo název a sídlo právnické osoby nebo jméno a bydliště fyzické osoby, která je upisovatelem,
- podpis upisovatele,
- jde-li o nepeněžitý vklad, запиše se i jeho předmět a ocenění doložené posudkem znalce.

Absence kterékoli ze shora uvedených náležitostí činí úpis akcií neúčinným.

ObchZ ve svém ust. § 167 uvádí další případ neúčinnosti upsání akcií, a to ten, kdy do konce lhůty vyhlášené ve výzvě k upisování akcií nedosáhne jmenovitá hodnota účinně upsaných akcií výše navrhovaného základního jmění, ledaže akcie chybějící do této výše jsou do jednoho měsíce dodatečně upsány zakladateli nebo některými z nich.

Za předpokladu, že upisovatel splatí svůj vklad nebo jeho část před zápisem společnosti do obchodního rejstříku, je mu vydáno písemné potvrzení, ve kterém má být uvedeno:

- a) druh, forma, podoba, počet a jmenovitá hodnota upsaných akcií,
- b) celková hodnota emisního kursu upsaných akcií,
- c) rozsah splacení emisního kursu upsaných akcií.

Upsání akcií je se všemi z toho vyplývajícími důsledky neúčinné v případě, že upisovatel ve lhůtě určené valnou hromadou nesplatí část jejich jmenovité hodnoty, kterou stanovila valná hromada, nejméně však 30 %, spolu s případným emisním ážiem. V tomto případě pak zanikají práva a povinnosti upisovatelů z upsání akcií a společnost je povinna vrátit bez zbytečného odkladu upisovatelům částku zaplacenou při upsání akcií spolu s úrokem ve výši úroku obvykle poskytované bankami podle smlouvy o běžném účtu ke dni, kdy vznikla povinnost vrátit zaplacenou částku, v místě, v němž měla mít společnost sídlo. Postup při upisování akcií nepeněžitými vklady je stanoven v ust. § 204 odst. 3 ObchZ.

Setkal jsem se s otázkou, ve kterém okamžiku změnit stanovy společnosti tak, aby byly v souladu se skutečným stavem. ObchZ nám poskytuje návod ve svém ustanovení § 173 odst. 2, který říká, že pokud společnost rozhoduje o zvýšení základního jmění nabývá změna stanov účinnosti ke dni zápisu těchto skutečností do obchodního rejstříku. Ostatní změny stanov pak nabývají účinnosti okamžikem, kdy o nich rozhodla valná hromada, pokud z rozhodnutí valné hromady o změně stanov nebo ze zákona neplyne, že nabývají účinnosti později.

Z tohoto zákonného ustanovení tedy nepochybně vyplývá, že změnu stanov je třeba provést již při příležitosti konání valné hromady rozhodující o zvýšení základního jmění. Přesto, že je zřejmé, že i bez dalšího dodatku nabývá změna stanov dotýkající se zvýšení základního jmění účinnosti až zápisem do obchodního rejstříku, doporučoval bych v tomto dodatku uvést odkládací a rozvazovací podmínku, aby po celou dobu existence společnosti nebyla narušena kontinuita ve

smyslu souladu formálních dokumentů se skutečným stavem. Tato podmínka by mohla znít například takto: „Účinnost tohoto dodatku (resp. pouze jeho části týkající se zvýšení základního jmění) nastává teprve okamžikem zápisu zvýšeného základního jmění do obchodního rejstříku. Pro případ, že by úpis byl neúčinný, tento dodatek pozbývá platnosti, a to zpětně, ke dni jeho schválení.“

Podle ust. § 206 ObchZ je představenstvo povinno podat návrh na zápis výše základního jmění do obchodního rejstříku po upsání akcií odpovídajících rozsahu jeho zvýšení a po splacení alespoň 30 % jejich jmenovité hodnoty, včetně případného emisního ážia, jde-li o peněžité vklady, a po splacení všech nepeněžitých vkladů.

ad 2)

Podle ust. § 160 ObchZ může společnost, pokud tak určují stanovy, na základě usnesení valné hromady (schváleném dvěma třetinami přítomných akcionářů) vydat dluhopisy, s nimiž je spojeno právo na jejich výměnu za akcie společnosti nebo přednostní právo na upisování akcií. Současně s rozhodnutím valné hromady o vydání vyměnitelných nebo prioritních dluhopisů musí být přijato usnesení o podmíněném zvýšení základního jmění v rozsahu, v jakém mohou být uplatněna výměnná práva z vyměnitelných dluhopisů nebo přednostní práva z prioritních dluhopisů. Náležitosti tohoto usnesení jsou obsaženy v § 207 odst. 3 ObchZ.

Částka podmíněného zvýšení základního jmění nesmí přesáhnout polovinu základního jmění, jež je ke dni usnesení valné hromady o vydání dluhopisů zapsáno v obchodním rejstříku (§ 207 odst. 2 ObchZ).

Podobně jako u zvýšení základního jmění úpisem nových akcií je i zde představenstvo společnosti povinno podat návrh na zápis usnesení valné hromady o podmíněném zvýšení základního jmění do obchodního rejstříku, a to do 30 dnů ode dne, kdy valná hromada toto usnesení přijala. Vydávání vyměnitelných a prioritních dluhopisů nemůže začít dříve, než bude usnesení valné hromady zapsáno do obchodního rejstříku a zveřejněno v Obchodním věstníku.

Právně držitel – majitel dluhopisu – má pak po získání dluhopisu v zásadě dvě možnosti, jak s dluhopisem naložit (pomineme-li možnost jej prodat). Může si dluhopis ponechat a pobírat případné výnosy z dluhopisu, nebo se stát akcionářem, a to tak, že dluhopis vymění či jeho pomocí upíše akcie.

Podle ust. § 207 odst. 5 ObchZ se výměnné právo uplatňuje u společnosti doručením písemné žádosti o výměnu dluhopisů za akcie společnosti. Doručení žádosti o výměnu dluhopisů za akcie společnosti nahrazuje upsání a splacení akcií. Přednostní právo se pak vůči společnosti uplatňuje upsáním akcií společnosti.

Po uplynutí lhůty pro uplatnění práv z dluhopisů pak je zákonem pověřeno představenstvo tím, aby podalo návrh na zápis výše základního jmění do ob-

chodního rejstříku. Má se tak stát ve lhůtě bez zbytečného odkladu s tím, že základní jmění se nezvedá automaticky o celou sumu, ve které byly vydány dluhopsy, ale pouze o částku, ve které byla uplatněna výměnná a přednostní práva.

ad 3)

Valná hromada akciové společnosti může po schválení roční nebo mimořádné účetní závěrky rozhodnout (usnesením majícím náležitosti podle ust. § 208 odst. 6 ObchZ) o tom, že použije zisku ke zvýšení základního jmění, a to maximálně v rozsahu, o který hodnota čistého obchodního jmění společnosti je vyšší než součet hodnoty základního jmění a povinně vytvářeného rezervního fondu.

Tento krok lze podniknout teprve poté, co je proveden příděl do rezervního fondu anebo jiného vlastního zdroje společnosti vykázaného v účetní závěrce v pasivech společnosti.

Dalším předpokladem pak je ověření účetní závěrky společnosti auditorem s doložkou bez výhrad, přičemž tato závěrka není sestavena z údajů starších osmi měsíci přede dnem konání valné hromady rozhodující o zvýšení základního jmění.

Na zvýšení základního jmění se podílejí akcionáři v poměru jmenovitých hodnot jejich akcií, a to bezvýjimečně. Toto ustanovení ve svém důsledku znamená, že poměry jednotlivých akcionářů na základním jmění společnosti zůstávají po zvýšení základního jmění zachovány.

Ust. § 209 ObchZ pak uvádí způsoby provedení zvýšení základního jmění, a to:

- vydáním nových akcií bezplatně rozdělených mezi stávající akcionáře podle poměru jmenovitých hodnot jejich akcií,
- zvýšením jmenovité hodnoty dosavadních akcií, a to buď jejich výměnou nebo vyznačením vyšší jmenovité hodnoty na dosavadních akciích s podpisem člena nebo členů představenstva oprávněných jednat jménem společnosti,
- u zaknihovaných akcií se provede změnou zápisu o výši jmenovité hodnoty v zákonem stanovené evidenci zaknihovaných cenných papírů na základě příkazu společnosti, a to po zápisu zvýšeného základního jmění společnosti do obchodního rejstříku.

ad 4)

Tento způsob zvýšení základního jmění mohou využít pouze akciové společnosti mající veřejně obchodovatelné akcie. Těmto společnostem potom § 209a ObchZ umožňuje v případě, že jejichž kurs na veřejném trhu v době rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního jmění nedosahuje výše jmenovité hodnoty akcie, nebo pokud se zvyšuje základní jmění upisováním zaměstnaneckých akcií, krýt část emisního kursu upisovaných akcií z vlastních zdrojů společnosti vykázaných v účetní závěrce v pasivech společnosti.

Ve skutečnosti tento způsob zvýšení základního jmění znamená, že upisovatel získává akcie společnosti levněji, než je jejich jmenovitá hodnota, tedy emisní kurs akcií je nižší. Tento kursovní rozdíl je krytý právě citovanými vlastními zdroji vykázanými v účetní závěrce v pasivech společnosti. Z tohoto pak vyplývá i označení „kombinované zvýšení základního jmění“, neboť se jedná o způsob využívající kombinace upisování (ad 1) a zvýšení z vlastních zdrojů společnosti (ad 3).

Usnesení o zvýšení základního jmění společnosti musí mít náležitosti podle § 209a odst. 2 ObchZ.

Upisovatel je povinen splatit ve lhůtě uvedené v rozhodnutí valné hromady před zápisem výše základního jmění do obchodního rejstříku nejméně 50 % části emisního kursu upsaných akcií, který je povinen splatit upisovatel, pokud stanovení nebo usnesení valné hromady nevyžadují splacení částky vyšší.

ad 5)

Podle ust. § 210 lze usnesením valné hromady na dobu určitou, nejdéle však pěti roků, pověřit představenstvo, aby za podmínek určených obchodním zákoníkem a stanovami rozhodlo o zvýšení základního jmění upisováním akcií (ad 1) nebo z vlastních zdrojů společnosti s výjimkou nerozděleného zisku (ad 3).

Jednotlivé zvýšení základního jmění provedené tímto způsobem může být maximálně o jednu třetinu dosavadní výše základního jmění v době, kdy představenstvo o zvýšení základního jmění rozhoduje.

Závěr

Platná právní úprava je reakcí na rozmáhající se porušování práv minoritních akcionářů. Má však i své nedostatky, které pocházejí, alespoň podle mého mínění, z opačně extrémního přístupu. Za jeden takový nedostatek považuji skutečnost, že zákonodárce, vycházejíce u akciových společnostech zřejmě z modelové situace akciové společnosti vzešlé z kuponové privatizace, nevezal v potaz existenci a potřeby spousty akciových společností majících jen velmi omezený okruh akcionářů.

Paradoxně potom nastávají situace (a to nikoli zřídka), kdy akciová společnost mající dva či tři akcionáře (někdy dokonce i jednoho) musí při zamýšleném zvýšení základního jmění pouze novými peněžitými či nepeněžitými vklady stávajících akcionářů absolvovat celou proceduru shora naznačenou pod bodem ad 1), tedy provádět formálně velmi složitou operaci, kterou beze sporu upisování akcií je.

Domnívám se, že je nedostatkem či spíše opomenutím současné právní úpravy, pokud na jedné straně vychází vstříc „menším“ skupinám akcionářů (zakladatelů akciových společností) v tom, že mohou založit akciovou společnost tzv. bez výzvy k upisování akcií, na druhé straně však při zvýšení základního jmění podobný „jednodušší“ způsob (např. jako u společností s ručením omezeným) nepřipouští.

Prof. JUDr. Milan Bakeš

Právnická fakulta UK Praha, advokát

Legalizace výnosů z trestné činnosti a advokátní mlčenlivost

Ruku v ruce se samotným pácháním trestné činnosti zejména hospodářského a majetkového charakteru (ne však výlučně – zcela běžně jde i o trestné činy proti životu a zdraví, popř. svobodě a lidské důstojnosti), která je v mnoha případech značně výdělečná, jde i činnost, jež spočívá v zakrytí původu finančních prostředků, které jsou právě z takové trestné činnosti získány. Ačkoliv je boj proti kriminalitě jako takové veden více či méně úspěšně již od pradávna, postihování tzv. „praní špinavých peněz“ je záležitostí, jež nabývá na významu až v současné době, tj. v době počítačových sítí, rozvinutého mezinárodního obchodu a mezinárodního finančního trhu, který umožňuje poměrně snadné, ale hlavně pružné a rychlé přelévání peněz (zejména v bezhotovostní podobě) od jednoho držitele ke druhému, z jednoho fondu ve prospěch jiného. Právě v této souvislosti proto dochází k explicitnímu pojmenování takové činnosti, její výrazné kriminalizaci a stanovení základních pravidel pro její potírání.

Významnými mezníky v rozvíjejícím se boji proti zastírání původu peněz pocházejících z nelegálních činností, transakcí a machinací, a proti uvádění takových fondů do oběhu jako zákonných příjmů, jsou zejména mezinárodní konvence, směrnice, doporučení apod., které měly za cíl přimět signatáře k postihování takových jevů. Zde je nutno zmínit zejména tyto:

- Doporučení Rady Evropy z 27. června 1980
- Vídeňská konvence OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (1988) – ratifikována více než stovkou zemí
- Vyhlášení zásad Basilejského výboru o bankovním dozoru o prevenci proti praní peněz v bankovních systémech
- Konvence Rady Evropy o praní peněz, vyhledávání, zajišťování a konfiskaci zločineckých zisků (1990)
- Zpráva oddělení pro zvláštní finanční úkoly, kterou se stanoví základní zásady boje proti praní peněz (1990)
- Směrnice Rady Evropské unie k zamezení využití finančního systému k praní peněz (1991)

Cíl těchto mezinárodních dokumentů začal být brzy naplňován v signatářských státech, a to ve dvou rovinách. Docházelo k vydávání zvláštních právních předpisů, které stanovovaly pravidla, povinnosti a zásady, jež měly napomoci zabránit jednáním, která spočívala v konverzi nelegálních příjmů na příjmy pochá-

zející z nekriminální činnosti, popř. taková jednání odhalit. Mimo to jednotlivé státy v duchu kriminalizace takové jednání, jehož nebezpečnost pro celou společnost je zcela nepochybná, modifikovaly své trestní kodexy buď zavedením zcela nové skutkové podstaty nebo úpravou stávajících skutkových podstat.

Na tyto mezinárodní trendy legislativy v oblasti kriminalizace praní špinavých peněz zareagovala poměrně pohotově i legislativa ČSFR přijetím novely trestního zákona (1991), která do hlavy deváté – trestné činy proti majetku, vložila nové ustanovení § 251a, podle kterého je trestně odpovědný ten, kdo úmyslně (a postačí zde i úmysl eventuální) umožní jinému zastřít původ nebo zjištění původu věci získané trestnou činností (samozřejmě se toto ustanovení vztahuje i na peníze, neboť i ty jsou věcí, a to genericky určenou). Z hlediska subjektu je tato skutková podstata adresována osobám odlišným od pachatele trestného činu, kterým byla věc získána. Co se týče sankcí, trestní zákon se skutkovou podstatou spojuje trest odnětí svobody až na dvě léta (každého pachatele lze tedy odsoudit i podmíněně) nebo peněžitý trest. Přísněji jsou pak stíhány ty případy, kdy je pachatel členem organizované skupiny nebo kdy trestnou činností získá značný prospěch, a ještě přísněji, je-li čin spáchán ve vztahu k věcem pocházejícím z obchodu s omamnými nebo psychotropními látkami nebo z jiného zvláště závažného trestného činu, popř. získá-li pachatel prospěch velkého rozsahu.

Na druhou stranu s dosti dlouhou prodlevou, ke škodě naší společnosti, exekutiva a legislativa v České republice zareagovaly na již několik let znějící výzvy mezinárodního společenství, a přistoupily k přijetí zvláštního zákona o boji proti praní peněz. Tímto zákonem se stal zákon č. 61/1996 Sb. – o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů. Tento zákon zavádí rozličné povinnosti jak fyzických, tak právnických osob, od jejichž splnění se očekává, že legalizaci výnosů z trestné činnosti omezí, eventuálně v konkrétních případech lokalizují a odhalí.

Legalizací výnosů se dle tohoto zákona rozumí jednání sledující zakrytí nezákonného původu výnosu s cílem vzbudit zdání, že se jedná o příjem nabytý v souladu se zákonem. Mezi taková jednání zákon fakultativním výčtem zařazuje např. převod majetku s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti, za účelem utajení nezákonného původu majetku nebo za účelem napomáhání osobě, která se účastní trestné činnosti, dále se takovým jednáním rozumí nakládání s majetkem s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti, popř. i sdružování osob za účelem spáchání činu uvedeného shora.

Tento zákon je adresován zejména tzv. finančním institucím, jimiž se rozumějí banky, investiční společnosti a investiční fondy, penzijní fondy, obchodník a organizátor trhu s cennými papíry, pojišťovny a jiné právnické nebo fyzické osoby provozující herny, kasina, sázkové kanceláře, dražby mimo exekuci, obchody s nemovitostmi, finanční pronájem nebo finanční činnosti (směnářenské činnosti, dal-

ší operace týkající se peněz). Mezi základní povinnosti shora uvedených finančních institucí pak patří povinnosti identifikace účastníka obchodu v hodnotě nad 500 000,- Kč, povinnost uchovávat identifikační údaje, oznamovací povinnost ve vztahu k tzv. „neobvyklým obchodům“, povinnost mlčenlivosti, popř. povinnosti vypracovat systém vnitřních zásad předcházení legalizace výnosů a stanovit konkrétní osobu k zajištění průběžného styku s Finančním analytickým útvarem, organizační složkou Ministerstva financí ČR zřízenou na základě vyhlášky MF ČR č. 183/1996 o plnění oznamovací povinnosti finančními institucemi.

V souvislosti s plněním oznamovací povinnosti je významné určit, co měl zákonodárce na mysli, když použil pojmu „neobvyklý obchod“. Samotný text zákona je v tomto ohledu značně skoupý. Zmíněná prováděcí vyhláška se o přiblížení obsahu tohoto pojmu rovněž nepokouší, a tak jediným vodítkem může být vyjádření Ministerstva financí České republiky, které „neobvyklý obchod“ charakterizuje jako transakci, která se svým charakterem, obsahem nebo specifičností jasně liší od možností zákazníka nebo od obvyklých znaků obchodních transakcí. Takto nedůslednou specifikaci tohoto stěžejního pojmu celého zákona je nutno považovat přinejmenším za nedbalou, zejména s přihlédnutím ke skutečnosti, že ten, kdo oznamovací povinnost nesplní, může být potrestán pokutou do výše až 2 miliony korun, při opětovném porušení až do výše 10 milionů korun. Abstrahujeme-li od shora uvedené definiční nedůslednosti zákona a od toho, s jakým zpožděním byl tento zákon přijat, je třeba jej jinak hodnotit jako přínos pro boj s organizovaným zločinem, neboť právě z tohoto zločinu plynou největší finanční částky, které musí být „vyprány“, a protože samotná legalizace výnosů z trestné činnosti vyžaduje určitý stupeň organizace.

Při analýze vztahu legalizace výnosů z trestné činnosti a advokátní mlčenlivosti bychom rádi poukázali na následující: Přestože ve všech vyspělých zemích světa s rozvinutým demokratickým systémem platí zásady, že advokát je vázán profesionálním tajemstvím (povinností mlčenlivosti), které není zpochybňováno legislativou žádné země, je patrné, že i mezi vyspělými státy se zakořeněným demokratickým právním systémem je hranice práv a povinností právníka (advokáta) stanovena různě. Obecně platí jedna ze základních zásad výkonu advokacie, povinnost být vázán profesionálním tajemstvím, tj. zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se advokát dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Diference právní úpravy povinnosti mlčenlivosti právníků lze dokumentovat na některých případech. Lze se setkat s právními úpravami, kdy povinnost mlčenlivosti představuje veřejný zájem a advokát proto není úplně zproštěn advokátní mlčenlivosti, i když se klient v konkrétním případě tohoto práva vzdá, neboť advokát má i v takových případech právo uvážení, zda informaci, na kterou je vázána povinnost mlčenlivosti zveřejní či nikoli (takovou úpravu lze nalézt ve Francii). Ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska je ad-

vokat plně vázán povinností mlčenlivosti, avšak svolení klienta zprošťuje advokáta mlčenlivosti v plném rozsahu.

V oblasti právní úpravy provedené právním řádem České republiky dochází ke střetávání dvou základních právních zásad upravujících postavení advokáta jako osoby „sui generis“, která poskytuje svému klientovi právní služby dle zvláštního zákona – zákon č. 85/1996 Sb. – o advokacii. Těmito zásadami jsou na straně jedné zásada mlčenlivosti při výkonu profese advokáta s tím, že ve smyslu ust. § 21 odst. 1 zákona o advokacii je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl při poskytování právních služeb. Současně však zákon o advokacii na straně druhé stanoví zásadu prevence, kterou je prolamována zásada mlčenlivosti advokáta. Advokát je na základě § 21 odst. 7 zákona o advokacii zavázán dodržet zákonem stanovenou povinnost překažení trestného činu, a to jak formou oznámení orgánům činným v trestním řízení, tak i uskutečněním jiných vhodných postupů, kterými se spáchání trestného činu překaží.

Ve vztahu k ustanovení zákona o některých opatřeních proti legalizaci výkonnosti z trestné činnosti a doplnění souvisejících zákonů lze dle našeho názoru konstatovat, že ustanovení § 4 odst. 5 a 6 tohoto zákona stanoví zproštění mlčenlivosti při oznamování neobvyklého obchodu se na činnost advokáta nevztahuje, neboť subjekty tohoto ustanovení, jímž je notifikační povinnost stanovena, jsou výlučně finanční instituce definované § 1 odst. 6 tohoto zákona, mezi něž nejsou advokáti zahrnuti. V této souvislosti je však s ohledem na aktivity České republiky v mezinárodních vztazích a zejména její snahu o vstup do Evropské unie nutné připomenout ustanovení čl. 12 směrnice Evropské unie č. 91/308/EEC, které stanoví následující: „Členské státy zajistí, že ustanovení této směrnice budou rozšířena, zcela nebo částečně, na profese a kategorie podniků, jiné, než jsou úvěrové a finanční instituce uvedené v čl. 1, které se angažují v aktivitách, u kterých je zvláště pravděpodobné, že jsou používány pro účely praní peněz.“

V případě, že se Česká republika bude i nadále ucházet o členství v Evropské unii, bude toto ustanovení směrnice Evropské unie představovat jeden z důležitých momentů sblížení práva České republiky s právem Evropské unie, které bude Česká republika při vstupu do Evropské unie nucena přijmout.

Jaká jsou tedy základní pravidla legislativy státu Evropské unie upravující ochranu před legalizací výnosu z trestné činnosti ve vztahu k zachovávaní profesionální mlčenlivosti advokátů?

- hranice profesionální důvěrnosti je obtížné obecně stanovit, a proto bude vždy jednání advokáta závislé na uzavřené smlouvě s klientem,
- v každém případě, a to bez ohledu na znění smlouvy advokáta a jeho klienta, je však reprobována napomáhat subjektu, který legalizuje výnosy z trestné činnosti,

- výkon advokacie nesmí opravňovat ke spáchání trestného činu při výkonu profese,
- ochrana poskytované profesionální důvěrnosti se nerozšiřuje na právníka účastníčného se ilegálních aktivit,
- právníci mají povinnost dbát, aby jejich práce byla prováděna ve shodě s příslušnými prováděcími předpisy a zákonem,
- u právníka je možné, že bude v pozici, kdy nebude vědět, zdali klientova transakce vyplývá z trestné činnosti nebo k ní přispívá.

Nicméně právníci nesmí spolupracovat nebo napomáhat při transakcích, u kterých mají dobré důvody předpokládat, že jsou spojeny s aktivitami týkajícími se praní peněz.

Všechny shora uvedené zásady činnosti advokátů vztahující se k legalizaci výnosu z trestné činnosti lze proto již v blízké budoucnosti očekávat v ustanoveních právního řádu České republiky, aby tak byl splněn požadavek Evropské unie pro přijetí České republiky do evropských struktur, kterých se chceme stát rovnocenným účastníkem a zařadit se tak s konečnou platností mezi státy s rozvinutým demokratickým právním systémem.

Doc. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

Právnícká fakulta UK

Peněžitá pomoc obětem trestné činnosti

V souvislosti se společenským vývojem se v řadě zemí projevuje zřetelné legislativní úsilí o posílení postavení oběti, zejména pokud jde o efektivní zajištění práva poškozeného rychle se domoci náhrady škody, a snaha o zabezpečení různých forem pomoci obětem trestného činu. Kromě obvyklého postupu při uplatnění náhrady škody a rozhodování o náhradě škody v adhezním řízení přicházejí v úvahu další postupy, jak ulehčit situaci obětem trestného činu. Jedná se zejména o různé formy kompenzace, kdy stát přijímá povinnost odškodnit oběti trestného činu v případech, kdy odškodnění z různých důvodů nelze vymoci na pachateli trestného činu.

Otázce kompenzace škody v širším slova smyslu, tj. nejen finanční úhrady, ale i zdravotní, psychologické a sociální pomoci, se věnuje soustavná a soustředěná pozornost i na mezinárodní úrovni.¹⁾

Naléhavost řešení otázky kompenzace škody obětem trestné činnosti vedla k tomu, že vcelku bez širší odborné diskuse Parlament ČR v červenci 1997 přijal zákon č. 209/1997 Sb.²⁾ o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů. Nově přijatý zákon je účinný od 1. ledna 1998.

Obsahem zákona jsou podmínky, za kterých stát poskytne peněžitou pomoc obětem trestné činnosti. V této souvislosti nově přijatý zákon také přímo novelizoval ustanovení § 312 tr. řádu. Za peněžní částku určenou k veřejně prospěšným účelům, jejíž složení je jednou z podmínek narovnání (§ 309 odst. 1 tr. řádu), se napříště rozumí také částky odevzdané státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti (§ 312 odst. 1 tr. řádu). Dále zákon stanoví, že z peněžité částky k obecně prospěšným účelům musí obviněný určit nejméně 50 % státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti poskytované podle nově přijatého zákona (nově vytvořené ustanovení § 312 odst. 2 tr. řádu). V této spojitosti pak vystává otázka, z jakého důvodu zákonodárce zvolil právě poměr 50 % z peněžní částky k obecně prospěšným účelům a zda by bývalo nebylo vhodnější novelizovat ustanovení o narovnání tak, že podmínkou narovnání je složení celé peněžní částky na pomoc obětem trestné činnosti. Odstranil by se tím nedostatek současné právní úpravy, podle které výběr konkrétního příjemce soudem stanovené peněžité částky k obecně prospěšným účelům provádí výlučně obviněný a soud je jeho volbou vázán. V některých případech tím může dojít k situacím, kdy nemusí být splněn účel narovnání.

Zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti mimo přímé novelizace trestního řádu se také významně dotkl obsahu jiných ustanovení trestního řádu. Podle § 11 cit. zákona pověření pracovníci Ministerstva spravedlnosti mohou při ověřování podmínek pro poskytnutí pomoci nahlížet do trestních spisů nebo od orgánů činných v trestním řízení požadovat údaje, které jsou významné pro poskytnutí pomoci. Orgány činné v trestním řízení jsou povinny žádostem vyhovět. Nově přijaté oprávnění pracovníků Ministerstva spravedlnosti tedy rozšiřuje dosah obecného ustanovení o nahlížení do spisů (§ 65 tr. řádu), ve kterém je stanoven okruh osob, které mohou nahlížet do trestních spisů, a podmínky, za nichž je možné uvedené oprávnění uskutečnit.

Podle § 14 zákona o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti v řízení o trestném činu, v jehož důsledku vznikla škoda na zdraví nebo smrt, jsou orgány činné v trestním řízení povinny poskytnout oběti poučení o podmínkách, za nichž lze o poskytnutí pomoci žádat. Nabízí se otázka, zda přijaté ustanovení není nadbytečné. Podle § 46 tr. řádu jsou orgány činné v trestním řízení povinny poučit poškozeného o jeho právech a poskytnout mu plnou možnost k jejich uplatnění. Jde o to, zda nově přijaté ustanovení § 14 cit. zák. není jen opakováním poučovacích povinností, která je již obecně v trestním řádu stanovena. Domnívám se,

že tomu tak není a že poučovací povinnost v § 14 cit. zákona je zvláštním případem poučovací povinnosti, a nikoli jen opakováním toho, co je již v trestním řádu uvedeno. Poučovací povinnost stanovená v § 46 tr. řádu se totiž vztahuje jen na procesní práva a povinnosti poškozeného, nikoliv na práva jiná, zejména práva hmotněprávní povahy (srov. v této spojitosti rozhodnutí č. 2/1970 Sb. rozh. tr.). Mám tedy za to, že zákonodárce správně stanovil uvedenou poučovací povinnost jako zvláštní případ, na který se ustanovení § 46 tr. řádu nevztahuje.

Zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti vychází z následujících principů:

1. Stát poskytuje pomoc pouze v případech, kdy oběti vznikla újma na zdraví (v zákoně se hovoří nepřesně o „škodě na zdraví“), neboť ta zpravidla představuje závažnou překážku toho, aby poškozený vlastními silami dosáhl stejných životních podmínek, jaké měl před vznikem újmy. Neodškodňuje se majetková újma vzniklá trestným činem. Na poskytnutí peněžité pomoci za zákonem stanovených podmínek vzniká oběti nárok (§ 1 cit. zák.).

2. Stát poskytuje pomoc v rozsahu, který se rovná části vzniklé újmy. Podle § 7 odst. 4 cit. zákona nesmí pomoc přesáhnout třicetinásobek nejnižší měsíční mzdy stanovené nařízením vlády pro účely trestního zákona. Nařízením vlády se rozumí nařízení vlády ČSFR č. 464/1991 Sb., které stanoví částku ve výši 2000 Kč. Z uvedeného vyplývá, že nejvyšší možná peněžitá pomoc oběti trestné činnosti nesmí přesáhnout částku 60 000 Kč.

3. Zákon obsahuje důvody, za kterých nárok na peněžitou pomoc nevznikne. Podle § 6 cit. zákona stát pomoc oběti neposkytne, jestliže oběť:

- je stíhána jako spoluobviněná v trestním řízení vedeném pro trestný čin, v důsledku kterého byla poškozena na zdraví, nebo byla účastníkem takového trestného činu,
- nedala souhlas k trestnímu stíhání pachatele trestného činu v případě, kdy tento souhlas je podmínkou zahájení trestního stíhání nebo pokračování v něm, anebo vzala-li takový souhlas zpět,
- neposkytla orgánům činným v trestním řízení potřebnou součinnost zejména tím, že bez zbytečného odkladu nepodala oznámení o trestném činu, v souvislosti s nímž požaduje náhradu škody, nebo jako svědek v trestním řízení využila s odvoláním na svůj poměr k pachateli práva odepřít výpověď.

Peněžitá pomoc může být snížena nebo se nepřizná s přihlédnutím k sociální situaci oběti a k tomu, do jaké míry oběť spoluzavinila vznik škody, a k tomu, zda oběť využila všech zákonných prostředků, aby uplatnila nárok na náhradu škody na pachateli. K přijatému řešení lze namítnout, že odkaz na „sociální situaci oběti“ je příliš obecný a dává možnost libovolné úvahy a že vlastně celé ustanovení § 8 cit. zákona je nadbytečné, neboť oběť je z pomoci vyloučena pro nedostatek součinnosti již ustanovením § 6 cit. zákona.

Omezení kompenzace škody státem ve shora uvedených případech sleduje zejména obecný cíl, aby oběti trestné činnosti samy aktivně přispěly k odhalení a usvědčení pachatele širší spoluprací s orgány činnými v trestním řízení. Tím sleduje kompenzační program obecnou společenskou potřebu, aby všechny trestné činy byly odhaleny a jejich pachatelé byli potrestáni.

Stát neposkytne peněžitou pomoc také tehdy, jestliže celková výše bodového hodnocení za bolest nedosahuje hodnoty alespoň 100 bodů (§ 6 odst. 2 cit. zákona).

4. Zákon stanoví zvláštní způsob uplatnění nároku na peněžitou pomoc.

5. Stát má právo na vrácení vyplacené pomoci s tím, že tohoto práva se může s ohledem na sociální situaci oběti vzdát. Podle § 12 odst. 1 cit. zákona oběť, které byla poskytnuta pomoc, je povinna do pěti let ode dne, kdy jí byla poskytnuta pomoc, odvést na účet Ministerstva spravedlnosti částky, které obdržela jako náhradu škody až do výše poskytnuté pomoci. Jestliže stát neuplatní do dvou let po uplynutí této lhůty právo na vrácení poskytnuté pomoci, právo státu na vrácení pomoci zaniká (§ 12 odst. 2 cit. zákona). Na základě žádosti oběti Ministerstvo spravedlnosti se může jménem státu po uplynutí lhůty pěti let od poskytnutí pomoci vzdát práva na vrácení poskytnuté pomoci, jestliže takový postup odůvodňuje sociální situace oběti, celková výše škody, která jí byla způsobena, a výše náhrady, kterou oběť obdržela.

Nový zákon vytváří právní vztah mezi státem a obětí, které se poskytuje peněžitá pomoc. Tento vztah je koncipován jako vztah občanskoprávní (§ 13 cit. zákona). Na jedné straně je oběť, které vznikl nárok na peněžitou pomoc, na druhé straně stojí stát, kterému ze zákona vznikla povinnost na výzvu oběti za stanovených podmínek peněžitou pomoc poskytnout. Vztah mezi obětí a pachatelem zůstává nedotčen.

Podle § 12 odst. 1 cit. zákona oběť, které byla poskytnuta pomoc, je povinna do pěti let ode dne, kdy jí byla poskytnuta pomoc, odvést na účet Ministerstva spravedlnosti částky, které obdržela jako náhradu škody až do výše poskytnuté pomoci. Smyslem ustanovení má být stanovení povinnosti oběti vrátit pomoc v případě, že oběť obdrží náhradu škody od pachatele trestného činu. Nabízí se otázka, zda náhradou škody, o které citované ustanovení hovoří, se rozumí také pojistné plnění, které oběť (pojištěný) obdrží od pojišťovny v případě pojistné události. Vzhledem k tomu, že pojistné plnění má odlišnou povahu než náhrada škody, za zřejmě správný je třeba považovat názor, podle něhož oběť v takovém případě nemusí poskytnutou peněžitou pomoc vracet.

Inspirací a teoretickým východiskem nového zákona byla Evropská úmluva o odškodňování násilných trestných činů z roku 1983. Odpovídá tomu i vymezení kategorie oběti – příjemce peněžitě pomoci od státu. Toto vymezení je identické jako v Evropské úmluvě. Podle § 2 odst. 1 cit. zákona se oběť rozumí fyzická osoba, které v důsledku trestného činu vznikla škoda na zdraví. Za oběť se

podle § 2 odst. 2 cit. zákona považuje i osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, jestliže této osobě zemřelý výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat.

Pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžité částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem (§ 2 odst. 3 cit. zákona).

Pomoc se poskytne, pokud škoda na zdraví nebo v důsledku smrti způsobená trestným činem nebyla plně uhrazena (§ 4 cit. zákona).

Zákon tak respektuje požadavek, že škodu vzniklou ze spáchaného trestného činu by měl uhradit především pachatel.

Odškodňuje se újma na zdraví, resp. smrt, které byly způsobeny trestným činem nebo pokusem trestného činu. Formulace, kterou zákonodárce použil v ustanovení § 2 odst. 4 cit. zákona je však krajně neobratná, resp. nesprávná. V citovaném ustanovení se říká: „Za trestný čin se pro účely poskytnutí pomoci podle tohoto zákona považuje jednání, které má znaky trestného činu nebo jeho pokusu podle zvláštní části trestního zákona“. Takto formulovaná definice porušuje jedno ze základních pravidel definování („za trestný čin se považuje... jednání, které má znaky trestného činu“).

Podmínkou přiznání pomoci je existence odsuzujícího rozsudku nebo rozsudku, kterým byl pachatel pro nepřičetnost zproštěn obžaloby. V řadě případů však nebude trestní stíhání ani zahájeno a pachatel nebude zjištěn. Za této situace odškodnění poskytne, nejsou-li na základě výsledků šetření orgánů činných v trestním řízení důvodné pochybnosti o tom, že se stal trestný čin, v důsledku kterého byla oběti způsobena škoda na zdraví (§ 5 cit. zákona).

Peněžítá pomoc státu je limitována, a to dvojnásobem. Jednak tím, že se odškodňuje pouze újma na zdraví, resp. smrt oběti, a to taxativním výpočtem složek náhrady škody, a jednak tím, že jsou stanoveny limity pro odškodnění. Peněžítá pomoc zahrnuje:

- náhradu za ztrátu na výdělku
- náhradu nákladů léčení
- náhradu nákladů na výživu pozůstalým při úmrtí a náklady pohřbu.

Odečítají se všechny částky, které oběť „z titulu náhrady škody“ již obdržela.

Jestliže o náhradě škody bylo již rozhodnuto pravomocným rozsudkem, je výše způsobené škody uvedena v rozsudku závazná pro stanovení pomoci v rozsahu, v jakém o škodě již bylo rozhodnuto (§ 7 odst. 2 cit. zákona).

Dolní hranice odškodnění stanoví § 6 odst. 2 cit. zákona: Stát neposkytne pomoc, jestliže celková výše bodového hodnocení za bolest nedosahuje hodnoty alespoň 100 bodů.

Horní hranicí je třicetinasobek nejnižší měsíční mzdy stanovené nařízením vlády pro účely trestního zákona, tj. nejvýše 60 000 Kč (srov. Nařízení vlády ČSFR č. 464/1991 Sb., o stanovení nejnižší měsíční mzdy pro účely trestního zákona).

Stanovení horního limitu způsobem zvoleným zákonodárcem znamená, že obětem, u nichž škody maximální hranici nepřesáhne, bude poskytnuta pomoc v úplné výši, ale pomoc u nejzávažnějších případů s těžkými následky bude krácena. Jiným možným řešením by bylo, kdyby peněžitá pomoc byla přímo úměrná závažnosti následků trestného činu, například tak, že by činila určité procento z celkové výše škody. Odpovídalo by to více smyslu zákona, který nespočítává v úplné náhradě škody, ale v aktuální peněžitě pomoci v obtížné situaci oběti.

Pro rozhodování o peněžitě pomoci platí zvláštní pravidla. Pomoc poskytuje jménem státu Ministerstvo spravedlnosti na základě žádosti oběti. Žádost lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne spáchání trestného činu, jinak právo zaniká. Ministerstvo spravedlnosti je povinno do tří měsíců od podání žádosti a předložení potřebných dokladů buď pomoc poskytnout, anebo sdělit žadateli důvody, pro které pomoc nelze poskytnout (§ 9 cit. zákona).

Žadatel o peněžitou pomoc je povinen doložit žádost poměrně širokou škálou údajů a dokladů. Jsou jimi:

- poslední rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení o trestném činu nebo o jeho oznámení; nemůže-li oběť takové rozhodnutí připojit, je třeba, aby označila orgán činný v trestním řízení, který o trestném činu naposledy znal řízení, a uvedla údaje o osobě podezřelé ze spáchání trestného činu, pokud je známa,
- údaje o škodě vzniklé v důsledku trestného činu a o jejím rozsahu, případně o rozsahu, v jakém již škoda byla uhrazena, a o úkonech, které oběť učinila k vymáhání škody,
- údaje o svých majetkových a výtěžkových poměrech,
- doklady, které má oběť k dispozici a které mohou dokázat údaje uvedené shora.

Změní-li se po podání žádosti o poskytnutí pomoci okolnosti, které mají vliv na posouzení žádosti o poskytnutí pomoci a stanovení její výše, zejména dojde-li jen k částečné náhradě škody, je žadatel povinen na tyto okolnosti bezodkladně upozornit Ministerstvo spravedlnosti (§ 10 cit. zákona).

I když doklady o majetkových a výtěžkových poměrech je možné nahradit čestným prohlášením (§ 10 cit. zákona), zákon stanoví poměrně vysokou míru povinností žadatele, aby obdržel byť jen částečnou peněžitou pomoc. Zvláště požadavek, aby oběť doložila žádost o peněžitou pomoc posledním rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení považují za přehnaný. Je otázkou, zda se oběť vůbec dozví, které rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení je poslední, a zda má k dispozici takové prostředky a možnosti, aby splnila všechny požadavky nutné k tomu, aby žádost o poskytnutí pomoci byla úspěšně projednána.

Zákon č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžitě pomoci obětem trestné činnosti, je přínosný zejména v tom, že jde o prvý český právní předpis, který věnuje

pozornost odškodňování obětí trestné činnosti. Poprvé zavádí do právního řádu právní kategorii „oběť trestné činnosti“, která se v něm dosud nevyskytovala. Pojetí oběti pro účely poskytnutí peněžité pomoci podle tohoto zákona je srovnatelná s právními úpravami jiných evropských zemí a vyhovuje mezinárodním standardům.

Nedostatek přijatého zákona spatřuji v omezeném rozsahu, v jakém se peněžité pomoci obětem trestné činnosti dostane. Odškodňují se sice všechny trestné činy, nicméně rozsah odškodnění je limitován. Za problematickou považuje zejména horní hranici výše odškodnění, která nesmí být překročena a činí 60 000 Kč. Zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti se přitom výslovně odvolává na vyhlášku č. 32/1965 Sb., o odškodňování bolesti, a ztížení společenského uplatnění, ve které se praví, že celková výše odškodnění z jednoho poškození zdraví nesmí přesáhnout částku 120 000 Kč. Není zřejmé, proč zákonodárce zvolil pro poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti právě limit 60 000 Kč.

Také řízení o poskytnutí peněžité pomoci se zdá být pro oběť zbytečně komplikované a klade vysoké požadavky na součinnost oběti trestné činnosti, takže je otázkou, zda oběť všechny požadavky zákona může splnit. Z hlediska zájmů oběti by bývalo vhodnější zvolit postup, při kterém oběť uvede pouze takové údaje, které jsou jí známy a poskytne souhlas se šetřením dalších údajů, a pověření pracovníci Ministerstva spravedlnosti se již sami postarají, aby se potřebné údaje a informace zjistili.

Nově přijatý zákon také nevyniká ani správným používáním pojmosloví, ani zvláštní stylistickou obratností.

Teprve praxe pak ukáže při aplikaci tohoto zákona, nakolik je nově přijatá právní úprava dostačující a dostatečně efektivní.

Poznámky:

- 1) Srov. např. Karabec, Z.: Současné mezinárodní přístupy k ochraně obětí nezákonných činů, Prokuratura č. 1–2/1990, Koubová E.: Přehled mezinárodních aktivit na poli viktimologie, Čs. kriminalistika č. 2/1991, Shapland, J.: Victims, The Criminal Justice System and Compensation, British Journal of Criminology, vol. 24, č. 2/1984, Zedner, L.: Victims in: The Oxford Handbook of Criminology, Clarendon Press, Oxford 1984, s. 1226 a násl.
- 2) Zákon č. 209/1997 Sb. novelizoval také zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (navrhovatel v řízení o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti je osvobozen od poplatků – doplněné ustanovení § 11 odst. 2 písm. h) cit. zák.) a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (příjem získaný ve formě peněžité pomoci obětem trestné činnosti je osvobozen od daně z příjmu – doplněné ustanovení § 4 odst. 1 písm. h) cit. zák.).

JUDr. Milan Kindl, CSc.

Ústav státu a práva AV ČR, Právnická fakulta Západočeské univerzity v Plzni, advokát

O teplovodních přípojkách

I. O vlastnictví vody

Jak neobyčejně trefně poznamenala již před dvěma lety profesorka Pelikánová,¹⁾ přináší nám návrat k právnímu řádu demokratické společnosti mimo jiné i to, že jsme zavaleni velkou vlnou znovu se objevivších institucí a také to, že život nás průběžně staví před tisíce problémů, o nichž jsme ještě před pár lety neměli ani tušení – a konstatuje v této souvislosti, že dokonce i nově vydávané učebnice občanského práva ze setrvačnosti přinášejí zjednodušený obraz skutečnosti, v níž si tak nanejvýš můžeme hrát s obrazem páru bot jako předmětu právních vztahů.

Víme, ač to dnes na rozdíl od minulosti nestanoví žádný zákon, že věcmi jsou především hmotné předměty (tedy třeba onen zmíněný pár bot), jimiž ovšem, jak známo, rozumíme leckdy leccos, takže věcí je třeba bota, pes nebo mýval, a že za věci považujeme také přírodní síly, ty ovšem jen za předpokladu, že jsou ovladatelné.²⁾ Není ovšem žádný rozdíl (ač někdy se objevuje snaha jej hledat) mezi ovládnutím vody jejím „polapením“ do vědra nebo do přehradní nádrže (kdyby byl, třeba proto, že jedno je věcí movitou a druhé věcí nemovitou, nebyla by věcí v důsledku takové neovladatelnosti voda, kterou napustíme do bazénu či bazénku, na rozdíl od vody ve vaně, jež navíc může být i stejně velká nebo větší než třeba malý zahradní bazének).

II. O vlastnictví teplé vody a teplovodních přípojkách

Nicméně alespoň vůbec nikdo nepochybuje o tom, že věcí je voda ve vědru či konvi, ale také v kotli nebo v potrubí – a to ovšem tím spíše, je-li taková voda teplá, totiž ohřátá. Vlastnictví teplé vody v trubkách je tedy zřejmé.

Teplárenství je v současné době podnikáním upraveným zvláštním zákonem, a sice zákonem č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci.

Zákon sám je, jak známo, různě vykládán opravdu v mnoha směrech (například jeho § 11 odst. 1 stanoví, že držitelé autorizace podléhají státní regulaci, jíž se podle druhého odstavce rozumí ovlivňování výkonu autorizované činnosti za účelem nahrazení konkurenčního prostředí, vykládá Ministerstvo průmyslu a obchodu tak, že toto ustanovení mu neumožňuje nic jiného, než jednat s Mi-

nisterstvem financí o cenách – což je ovšem kompetence zvláště upravená v třetím odstavci citovaného ustanovení, to však zase jen na okraj).

Z hlediska tohoto zákona nás však nyní bude zajímat především něco přecejem odlišného jak od státní regulace energetiky, tak i od vody samotné, byť teplé – a sice zařízení, kterým se taková teplá voda dostane od toho, kdo ji ohřívá, k tomu, kdo ji používá. Jde nám tedy o některé (soukromoprávní) aspekty rozvodu tepla (srov. § 2 odst. 1 shora citovaného zákona). Podle § 30 odst. 1 téhož se dodávka tepla uskutečňuje skrze teplovodní přípojku, která podle § 31 odst. 1 opět téhož zákona začíná odbočením od výroby tepla nebo od rozvodného zařízení a končí odběrným tepelným zařízením. A tady už věc začíná být praktičtější, třeba už jen proto, že asi opravdu častěji má advokát klienta vlastníčího dům, do kterého je odjinud dodáváno teplo, než klienta vlastníčího řeku, potok nebo rybník (o kašně a pramenu nemluvě).

Na okraj poznamenejme, že vymezení teplovodní přípojky klade nejen otázku po vlastnictví k ní a k vodě v ní, ale také o vymezení teplovodní přípojky z hlediska její hranice s teplovodem na straně jedné a rozvodu v domě na straně druhé (i toto vymezení totiž je vymezením předmětu vlastnictví). Těmto otázkám bych se rád podrobněji věnoval v navazující úvaze.

V současné době (s účinností od 1. ledna 1995) upravuje vlastnictví teplovodních přípojek ustanovení § 31 odst. 5 zákona č. 222/1994 Sb. A podle tohoto ustanovení vlastníkem teplovodní přípojky je ten, kdo uhradil náklady na její zřízení. Toto ustanovení však není tak jednoznačné, jak se zdá, a výrok v něm obsažený asi také nebude vždycky pravdivý.

Ten, kdo uhradil náklady, totiž už dávno nemusí existovat a zejména jeho zánik bez právního nástupce by znamenal, že teplovodní přípojka je věcí bez vlastníka (podobné krkolomné situace se sice řeší někdy „nalezením věci“, například když stavbu postaví neexistující subjekt, jak se už ve velmi nedávné minulosti stalo i velmi významným a známým stavbám, což se ovšem nikdy moc nehodí a zde se to nehodí obzvláště – ostatně i to by vyvracelo pravdivost výroku obsaženého v citovaném ustanovení, protože vlastníkem by se stal namísto toho, kdo vynaložil náklady, stát).

Může být, že ten, kdo uhradil náklady na pořízení teplovodní přípojky, třeba zemřel – a pak už jistě není vlastníkem ničeho, a tedy určitě ani teplovodní přípojky. Protože naše právo na rozdíl třeba od platného práva rakouského nezná tzv. ležící pozůstalost, to jest stav, resp. fikci, kdy se na majetek zemřelého po určité době hledí jako by byl nadále jeho vlastnictvím, nabývá se dědictví smrtí zůstavitele (srov. § 460 občanského zákoníku). Rozhodně tedy není vlastníkem teplovodní přípojky ten, kdo nežije, ačkoli třeba náklady na její pořízení opravdu vynaložil.

Tento závěr lze přitom zobecnit nejen na dědictví, ale na všechny případy právního nástupnictví: vlastníkem tedy nadále nebude společnost zrušená a li-

kvidovaná, či společnost, jež zanikla bez likvidace – prostě proto, že takové společnosti už neexistují. Že ten, kdo neexistuje, nemůže nic vlastnit bez ohledu na to, že snad by zákon říkal, že ano, považují za natolik zřejmé, že to netřeba dále dokazovat – ledaže by se znovu zavedlo něco obdobného režimu ležící pozůstalosti, k čemuž sice tenduje připravovaná nová úprava občanského práva, z čehož však rozhodně nelze podezírat zákon č. 222/1994 Sb. Jestliže ovšem ten, kdo vynaložil dotčené náklady neexistuje, pak ani nic nevlastní – a už jen to znamená, že citované ustanovení § 31 odst. 5 zákona č. 222/1994 Sb. nemůže platit bezvýjimečně.

To lze samozřejmě doložit příklady ještě i jinými, jež nevyžadují smrt ani zánik toho, kdo přípojku pořídil – může být prostě situace, že ji z toho či onoho důvodu nezaplatí a že někdo úplně jiný převezme podle § 531 občanského zákoníku jeho dluh. Stane se pak osoba, která takto převzala dluh (a tedy fakticky uhradila náklady na zřízení teplovodní přípojky) jejím vlastníkem? Jistě nikoli (proč by třeba prastrýc v Kanadě, který uhradil dluhy za nezdrábného českého synovce, měl být vlastníkem teplovodní přípojky kdesi v tuzemsku, o které ani neví, že je), což opět svědčí o tom, že citované ustanovení zákona č. 222/1994 Sb. opravdu univerzálně neplatí. A to už nemluvíme o tom, že závazek (např. uhradit náklady na pořízení teplovodní přípojky) může zaniknout také započtením, a to i mezi více než třeba jen dvěma subjekty, a pak dohledat takto vzniklého vlastníka nemusí být vůbec jednoduché, stejně jako v jiných případech zániku nesplněného závazku – vezměme si jen případ, že by za platnosti hospodářského zákoníku, ale ještě před účinností zákona č. 103/1990 Sb., zanikl závazek uhradit dotčené náklady prekluzí, a tak by nebyly uhrazeny vůbec – byla by potom přípojka snad ve spoluvlastnictví řekněme osmi právních nástupců původních firem, které ji společně vybudovaly nebo by snad zase byla oblíbenou věcí ničí? Podobných příkladů by bylo možno nalézt mnoho (viz dále o převodech).

Shrňme tedy prozatím to, že ustanovení § 31 odst. 5 zákona č. 222/1994 Sb. nelze považovat za univerzální, že naopak toto ustanovení zjevně znamená něco jiného, nežli se v něm zdánlivě praví, a že tedy musí být předmětem dalšího výkladu.

Pokud totiž teplovodní přípojka má charakter samostatné věci, může ji vlastník jako samostatnou věc také převádět. To, že zákon stanoví, že někdo je vlastnictvím něčeho, neznamená (nejde-li o tzv. výlučné vlastnictví státu či jiné právnické osoby), že ten či onen to nemůže třeba prodat. Zákon (č. 172/1991 Sb.) třeba stanovil, že určité věci přecházejí do majetku obcí (nebo zákon č. 298/1990 Sb. stanovil totéž ohledně církevních institucí), ale to neznamená, že je vlastník zase nemohl nějak převést. To na jedné straně.

Ve skutečnosti však obvykle teplovodní přípojka samostatnou věcí být ani nemusí (viz však dále). Je totiž nejčastěji spojena s jinou věcí (obvykle se stavbou,

někdy však i s pozemkem tak, že ji od takové věci nelze oddělit, aniž by došlo ke znehodnocení zmíněné přípojky). To, co je spojeno s věcí tak, že není možno to oddělit bez znehodnocení toho, co má být odděleno nebo toho, co se odděluje, je však podle ustanovení § 120 odst. 1 občanského zákoníku nikoli samostatnou věcí, ale jen součástí věci.

III. O součásti věci

Malým nahlédnutím do právě citovaného občanského zákoníku ovšem zjistíme, že podle jeho § 120 odst. 2 není součástí pozemku stavba.

Judikatura nám ovšem často dokládá pravý opak. Podle řady dřívějších rozhodnutí jsou součástí pozemku venkovní stavební úpravy a například taková stavba, jako je chodník, je buď součástí pozemku nebo jiné stavby³⁾ a judikatura současná se od takových závěrů neodchyluje. Podle rozhodnutí zveřejněného pod č. 4/1992 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek jsou například součástí pozemku venkovní stavební úpravy, opěrné zdi, dlažby a obruby, vodovodní a kanalizační přípojky, květinová jezírka a ploty. Ústavní soud České republiky pak vyšel z tohoto judikátu ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/93⁴⁾ tak, že vedle toho součástí pozemku jsou i podzemní stavby jako meliorační zařízení, včetně tzv. hlavních melioračních zařízení, a doplnil, že obecně součástí věci vždy jsou i do ní zabudovaná zařízení (str. 203 citované sbírky). Z dlouholeté konstantní judikatury pak vyvodil závěr, že stavba není součástí pozemku ve smyslu § 120 odst. 2 občanského zákoníku právě jen tehdy, když opravdu součástí pozemku není, to jest jen tehdy, když má povahu samostatné nemovité věci (srov. právní větu posledně citovaného nálezu).

Hovoří-li přitom dotčený judikát stejně jako pozdější nálezy Ústavního soudu výslovně o vodovodních a kanalizačních přípojkách, pak je celkem zřejmé, že totéž je nutno vztáhnout i na přípojky teplovodní, jež se od vodovodních přípojek liší často právě jen teplotou vody (a někdy ovšem, jak bohužel víme, ani to ne).

Je ovšem známo, že typickou součástí pozemku bývá podzemní voda na něm se nacházející (studna sama jakožto stavba je zase podle prvního judikátu citovaného v pozn. 4 ve vztahu k takovému pozemku jeho příslušenstvím) – a přitom zákon č. 161/1993 Sb. v čl. III stanovil o některých vodách, že jsou vlastnictvím státu. Jak se zdá, jde o (doufejme) zatím poslední zestátnění – provedené ovšem opět bez náhrady. Jestliže se ovšem o určité věci stanoví, že je vlastnictvím někoho jiného než vlastníka pozemku, pak se současně stanoví, že nadále není součástí takového pozemku a že se tedy stává předmětem s vlastním právním osudem, jinak řečeno věcí v právním smyslu. Součástí věci totiž není věc, nemá svůj vlastní právní osud a sdílí vždy osud věci samotné – a pokud tedy ně-

co vlastní právní osud má, nemůže jít o součást věci. Mohlo se něco podobného stát s teplovodními přípojkami? Abstrahujme zde od toho, že odnětí vlastnictví je podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (znovu vyhlášené pod č. 2/1993 Sb.) možné vždy jen za náhradu a že Ústavní soud právě v citovaném nálezu judikoval, že důvodem ke zrušení zákonného ustanovení je to, že zákonodárce odňal nuceně vlastnické právo k věcem, ohledně nichž jeho vznik dříve připustil (což právě by byla situace, o kterou by zde šlo stejně jako samozřejmě v případě zákona č. 161/1993 Sb.). I když však abstrahujeme od případné protiústavnosti takového řešení a zajímá nás především aktuální právní stav, přesto je na místě poznamenat, že asi nelze zákon vykládat tak, že by jím zákonodárce mínil počínat si protiústavně.

Pokud tedy jde o aktuální právní stav, znamená snad ustanovení § 31 odst. 5 zákona č. 222/1994 Sb., že by teplovodní přípojka byla od 1. 1. 1995 vždy samostatnou věcí a nikdy součástí pozemku nebo stavby, a pokud ne, jaký je tedy vůbec význam citovaného ustanovení (ovšem kromě některých případů, kde by šlo o nucené odnětí vlastnictví bez náhrady, jež, jak je známo, protiústavní, viz k tomu také výše)?

Především si musíme uvědomit, že pokud by ustanovení § 31 odst. 5 takto univerzálně platilo, nastala by zlatá doba „nálezu“ teplovodních přípojek. O mnohých totiž nelze zjistit, kdo náklady na jejich pořízení vynaložil, a pokud by zmíněné trubky nebyly ze zákona součástí domů, v nichž jsou zazděny či pozemků, do nichž jsou zakopány, pak by se sice staly samostatnými věcmi, ale po jejich vlastníku by nebylo ani památky. Řada teplovodních přípojek by se tak dostala do stejného právního režimu jako neulovená zvířata anebo ryby, a i když obojí by bylo věcí, přece jenom asi režim dodávání tepla (včetně nutnosti údržby a oprav) vyžaduje udržet nějaké rozdíly mezi teplovodní přípojkou a zajícem, anebo třeba i myší také někde v domě s dotčenou přípojkou žijící. Další věcí je, že pokud by osobou, jež vynaložila náklady zákonem předpokládaným způsobem, náhodou byl vlastník domu, musel by napříště převádět vedle převodu domu samostatně i teplovodní potrubí v něm zabudovaná (což, pokud vím, nikdo nikdy nedělal), neboť takové potrubí, pokud by bylo věcí v právním smyslu, by bylo nepochybně příslušenstvím domu (pozemku), jež musí být ve smlouvě pojmenováno, aby byla platně uzavřena (srov. rozhodnutí zveřejněné pod č. 7/1987 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Bylo by asi hodně nelogické, aby ten, kdo uhradil náklady na pořízení teplovodní přípojky (i stavbu celého domu) a potom dům prodal, aniž by ve smlouvě vyjmenoval teplovodní potrubí, zůstal i po převodu domu vlastníkem teplovodní přípojky – a tedy osobou, která má povinnost podle § 31 odst. 2 zákona č. 222/1994 Sb. zajišťovat její opravy a údržbu, případně o to požádat držitele autorizace (to ovšem samozřejmě za úhradu).

IV. Vlastnictví teplovodní přípojky

Paradoxů je, jak se zdá, přespříliš. Je třeba se jim vyhnout – a proto lze uvažovat asi takto: Vzhledem k tomu, že ustanovení § 31 odst. 5 zákona č. 222/1994 Sb. nelze brát doslova (a to nelze vzhledem k dědění a jiným formám právního nástupnictví, k možnosti převodů a třeba i možnosti převzetí dluhu, takže logicky neplatí a ani nemůže platit, že vždy je vlastníkem ten, kdo dotčené náklady uhradil),

- dále vzhledem k tomu, že teplovodní přípojky se svou podstatou nijak neliší od přípojek vodovodních nebo kanalizačních, jež dlouhá desetiletí neobyčejně konstantní judikatura považuje za součásti jiné věci (pozemku nebo stavby), jakož i
- vzhledem k tomu, že nelze žádný současný zákon vykládat tak, že by jím zákonodárce zamýšlel počínat si protiústavně, a také k tomu, že za protiústavní se v praxi Ústavního soudu považuje i to, že by zákonodárce odňal nuceně vlastnické právo k věcem, ohledně nichž jeho vznik dříve připustil, platí tedy, že teplovodní přípojka zřízená před 1. 1. 1995 je vlastnictvím toho, kdo uhradil náklady na její pořízení, není-li ovšem součástí jiné věci (tak tomu bude asi vždy, pokud byla zabudována do jiné stavby nebo spojena s pozemkem), a pokud právo k ní nepřešlo nebo nebylo převedeno na jiného, zatímco v případě teplovodní přípojky zřízené po 1. 1. 1995 platí, že je vlastnictvím toho, kdo uhradil náklady na její pořízení, pokud právo k ní nepřešlo nebo nebylo převedeno na jiného.

Ani toto řešení ovšem neodstraňuje úplně všechny absurdnosti, ale odstraňuje jich alespoň nejméně.

Na závěr těchto úvah připomeňme, že zákon sám to nejspíš takhle myslel, i když to formuloval o dost jinak – podle § 30 odst. 1 zákona č. 222/1994 Sb. je totiž držitel autorizace povinen zajistit dodávku vlastníku objektu, který má zřízenou teplovodní přípojku, takže zákon sám tu předpokládá, že teplovodní přípojka je součástí objektu a že jeho vlastník tím pádem jakožto takovou součást vlastní i přípojku.

Pro použitou argumentaci navíc svědčí ustanovení § 31 odst. 4 zákona č. 222/1994 Sb. o tom, kdo je povinen platit náklady na pořízení přípojky (a stát se tedy jejím vlastníkem) – to totiž jednoznačně svědčí tomu, že jde o přípojky budované (a náklady vynakládané) až po účinnosti tohoto zákona, tj. po 1. 1. 1995 (nemělo by totiž smysl určovat povinnost, kdo byl povinen k placení určitých nákladů v třeba již dávné minulosti).

To, co bylo uvedeno o teplovodních přípojkách, platí ovšem rovněž, ne-li tím spíše o přípojkách elektrických a přípojkách plynovodních, o kterých zákon č. 222/1994 Sb. rovněž stanoví, že jejich vlastníkem je ten, kdo uhradil náklady

na jejich zřízení (§ 16 odst. 9 a § 24 odst. 3 citovaného zákona), a o kterých je to pravda stejně jako o přípojkách teplovodních (to jest, často to také o nich pravda není, viz výše). V případě elektrických přípojek svědčí pro použitou argumentaci navíc § 16 odst. 7 a v případě plynovodních přípojek § 24 odst. 2 citovaného zákona stanoví, kdo je povinen platit náklady na jejich pořízení (a stát se tedy jejich vlastníkem) – to totiž opět jako v případě přípojek teplovodních jednoznačně nasvědčuje tomu, že jde o přípojky budované (a náklady vynakládané) až po účinnosti tohoto zákona, tj. po 1. 1. 1995 (ani zde by totiž nemělo žádný smysl určovat povinnost vynaložit náklady z minulosti).

V. Bezdůvodné obohacení

Obecně ovšem jsou v praxi významné především důsledky vlastnictví teplovodních přípojek. Odstátněním původně poměrně homogenního státního sektoru i vlastnickými změnami v tzv. sektoru družstevním došlo k tomu, že vlastníky teplovodních přípojek často jsou nebo mohou být jiné osoby než ty, jimž je teplo prostřednictvím dotčených přípojek dodáváno – například prostřednictvím určité přípojky je dodáváno teplo do více domů, které mají různé vlastníky, ostatně ve vlastnictví mohou být i jednotlivé byty či nebytové prostory v jednom domě.

Je tedy v zásadě možný stav, kdy dodavatel tepla dodává toto teplo odběrateli prostřednictvím teplovodní přípojky, která je ve vlastnictví třetí osoby (ať už proto, že ji uhradila nebo koupila, zdědila a podobně anebo proto, že přípojka je součástí nemovitosti v jejím vlastnictví) – a jinudy to nejde. Někomu tu asi vzniká bezdůvodné obohacení na úkor vlastníka přípojky, samozřejmě je však otázkou komu.

Přitom podle již citovaného § 30 odst. 1 zákona č. 222/1994 Sb. držitel autorizace je povinen zajistit dodávku vlastníku objektu, který má zřízenou teplovodní přípojku, (což nám bylo dalším dokladem toho, že zákon sám tu předpokládá, že teplovodní přípojka je součástí objektu a že jeho vlastník tím pádem jakožto takovou součást vlastní i přípojku). Z toho plyne, že teplovodní přípojku zřizuje vlastník objektu, jehož součástí má být (není-li třeba v konkrétním případě smluvně stanoveno jinak). Tomu odpovídá i to, že podle § 30 odst. 7 citovaného zákona se odběratel podílí podle výše odebíraného tepelného příkonu na účelně vynaložených nákladech dodavatele spojených s připojením a zajištěním dodávky tepla (vyčísluje a také je definuje vyhláška č. 16/1996 Sb. v § 1). Zdá se tedy, že tím, za něž bylo plněno, co po právu měl plnit sám (měl totiž sám zřídit teplovodní přípojku), a kdo se tedy ve smyslu § 454 občanského zákoníku bezdůvodně obohatil, je v tomto případě vlastník objektu, do kterého je teplo dodáváno (v podstatě odběratel).

Skutečnost, že podle již citovaného § 30 odst. 1 zákona č. 222/1994 Sb. držitel autorizace je povinen zajistit dodávku vlastního objektu, který má zřízenou teplovodní přípojku, nemůže ovšem být tak úplně bez významu z hlediska výše popsaných vztahů ani pro postavení samotného držitele autorizace. Plyne z něj totiž, že je ex lege povinen zajistit dodávku tomu, kdo vlastní teplovodní přípojku, přesněji objekt s teplovodní přípojkou – a stanoví-li zákon povinnost něco konat jenom a pouze právě vůči určité vymezené osobě, znamená to, že vůči jiné osobě tu už taková zákonná povinnost není. Držitel autorizace, který zajišťuje dodávku někomu, kdo nevlastní objekt s teplovodní přípojkou, ani takovou přípojku jako samostatnou věc, si tedy takto počíná nikoli při plnění zákonné povinnosti, ale z vlastní podnikatelské vůle. Pokud tak činí způsobem, kdy osoba, již takto dodává, tím získává na úkor jiného bezdůvodně obohacení, může jeho počínání založit vůči vlastníku objektu (přípojky) za určitých okolností i nárok na náhradu škody (i když nynější znění § 415 občanského zákoníku to neupravuje na rozdíl od minulých úprav výslovně, je zřejmé, že takový vztah tu přesto je, protože počínat si tak, aby se jiný bezdůvodně obohacoval, je nutno považovat za protiprávní i dnes).

Zásadou ovšem je, že za dodávku vody se platí její cena: bezdůvodné obohacení nastupuje až sekundárně – bohužel však přesto dost často.

Jak je vidět, problémů s obyčejnou teplou vodou je nemálo dokonce i tehdy, když problém (jako nejčastěji) není v tom, že není tak docela teplá.

Poznámky:

- 1) Pelikánová, I.: Úvaha o věcech v právním smyslu, *Právní praxe v podnikání*, č. 11/1995, str. 1 a násl.
- 2) To je zajisté v čase proměnné: slavný rytíř (nejen) práva Randa například psal ve své době o tom, že elektřina není věcí, protože je neovladatelným vlněním eteru, zatímco typickou ovladatelnou věcí jsou podle něj vody v rybnících, potocích, pramenech a podobně, srov. Randa, A.: *Právo vlastnické*, Česká akademie pro vědy, umění a slovesnost, Praha 1922, str. 24 a násl.
- 3) srov. sborník bývalých nejvyšších soudů o občanském soudním řízení a o řízení před tehdejšími státními notářstvími, sv. I., SEVT, Praha 1974, str. 592, nebo sv. 4, SEVT, Praha 1986, str. 522 (srov. též str. 493–494). Ostatně již v judikátu č. V/1967 se konstatovalo, že některé stavby, jako kůlny či zahradní altány, nejsou samostatnými věcmi, ale součástmi pozemku, v rozhodnutí publikovaném pod č. 23/1977 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek bylo judikováno zase to, že dvorní domek může být součástí jiné stavby, a podobně.
- 4) který byl publikován ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky, C. H. Beck, sv. 1, Praha 1994, str. 189 a násl. pod č. 25/94

1) České soudy

Náklady řízení v § 137 o. s. ř. jsou uvedeny jen příkladmo. Ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. soud přiznává náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování práva nebo bránění práva proti neúspěšnému účastníku. Za takové nutné náklady nutno považovat všechno, co účastník řízení by byl býval nemusel vynaložit, kdyby tohoto řízení nebylo. O takové náklady však nejde, jestliže za účastníka jednali jeho pracovníci (v daném případě právník), tedy osoby pověřené podle § 21 o. s. ř..

Usnesení Vrchního soudu v Praze z 12. 12. 1996, sp. zn. 5 Cmo 228/96

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením zastavil soud I. stupně řízení ve věci na základě zpětvzetí návrhu žalobce. Zároveň žalobci přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 4 664 Kč, která odpovídá polovině zaplaceného soudního poplatku. Nepřiznal však další požadované náklady, spočívající v náhradě mzdy pracovníků navrhovatele, kteří jej zastupovali, protože nešlo o advokáty ani komerční právníky a přiznání těchto nákladů nemá oporu v žádném zákonném ustanovení.

V odvolání proti usnesení pokud jde o výrok o nákladech řízení žalobce navrhoval, aby mu byla přiznána navíc částka 1 280,- Kč. Podle § 142 odst. 1 o. s. ř. je nárok na náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatnění práva proti účastníku, který ve věci neměl úspěch. Není podmínkou, že se musí jednat o advokáta nebo komerčního právníka. Navrhovateli vznikly přímé náklady s vedením tohoto sporu spočívající v hodinové mzdě jeho pracovníků. Jde o sepsání žaloby právníkem pobočky JUDr. Z. D. Jeho úkon vyžadoval 5 hodin a jeho hodinová mzda činí 71,40 Kč. K tomu přistupuje 200% režie, která je obvyklou obchodní zvyklostí a která kryje vedlejší náklady jako kooperaci za spolupracovníky, využívání kanceláře, kancelářské techniky apod. Zpětvzetí provedl Mgr. A. W., jehož hodinová mzda činí 69,67 Kč a zpětvzetí zabralo jednu hodinu. Režie je započtena stejnou sazbou. Ocenění těchto úkonů mohl soud provést odchylně, ale nemohl tyto nároky zcela zamítnout, když tyto náklady vznikly.

Odvolací soud konstatuje, že ustanovení § 137 o. s. ř. uvádí určitý výčet nákladů řízení, kde žádné náklady takového druhu, jako se jich navrhovatel domáhá, uvedeny nejsou. Jde však jen o výčet příkladný, jak plyne z toho, že tento výčet je uvozen slovem „zejména“ a lze si tedy pod náklady řízení představit i ja-

Z judikatury

kékoliv jiné náklady, které účastníkům v souvislosti s tímto řízením vzniknou. Ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. stanoví, že účastníku, který má v řízení úspěch, se přizná náhrada nutných nákladů k uplatnění práva nebo bránění právu proti účastníku neúspěšnému. Při rozhodování o nákladech řízení podle § 146 odst. 2 druhá věta o. s. ř., což je tento případ, je nutno nepochybně přiznat navrhovatel-
li všechny nutné náklady související s tímto řízením.

Pokud jde o vymezení nákladů souvisejících s řízením, je nutno za ně považovat všechno, co účastník řízení by byl býval nemusel vynaložit, kdyby tohoto řízení nebylo.

V tomto případě za navrhovatele jednali jeho pracovníci, tedy osoby pověřené podle § 21 o. s. ř.. Skutečnost, že navrhovatel tyto osoby zaměstnává, že mají zařízené kanceláře opatřené kancelářskou technikou, že při své práci spolupracují s jinými pracovníky navrhovatele, a tak dále, není ovšem vyvolána tímto konkrétním soudním řízením ani žádným jiným určitým soudním nebo jakýmkoliv jiným určitým řízením. Smyslem jejich zaměstnávání navrhovatelem je zajištění právní agendy související s jeho podnikatelskou činností obecně, a to nejen pokud jde o agendu soudních řízení, ale i jiné právní zajištění jeho hlavní činnosti. Tedy i kdyby vůbec nebylo tohoto řízení, nezměnilo by to nic na výši mezd vyplacených jeho pracovníkům, kteří se podíleli na tomto případě a nebylo prokázáno ani, že by vůbec vznikly i jiné náklady jen v souvislosti s tímto případem, které by jinak vzniknout nemohly. Proto nelze částky uplatněné navrhovatelem nad soudní poplatky považovat vůbec za náklady tohoto řízení ve smyslu § 137 o. s. ř..

I. Posouzení toho, zda rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, zákon svěřuje pouze odvolacímu soudu. Dovolacímu soudu nepřísluší přezkoumávat, zda rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce (např. konkrétní právní otázka) má skutečně zásadní význam.

II. Směrnice Ministerstva financí pro prodej rodinných domků z národního majetku občanům z 2. 4. 1964, uveřejněné ve Věstníku Ministerstva financí č. 5/1964, nejsou obecně závazným předpisem, nýbrž toliko pokynem pro postup organizací spravujících národní majetek. Nelze proto vyvozovat důsledky neplatnosti právního úkonu, jenž byl uzavřen mezi organizací spravující národní majetek a občanem v rozporu s pokyny obsaženými v těchto směrnicích, s poukazem na to, že jde o právní úkon odporující zákonu nebo jej obcházející; ovšem nelze zcela vyloučit – vzhledem k okolnostem konkrétního případu – rozpor takového právního úkonu se zájmy společnosti.

Ke zjištění okolnosti, zda a jakým způsobem porušil prodávající státní orgán citované směrnice a zda z jeho postupu lze dovozovat závěr, že tu došlo z jeho strany k právnímu úkonu, jenž by byl v rozporu se zájmy společnosti, je třeba důkladného objasnění okolností konkrétního případu, např. v tom smyslu, kdo bydlel v prodávaném domku, zda byl nabídnut ke koupi těmto uživatelům a zda se vyjádřili k takové nabídce.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 25. 9. 1997, čj. 2 Cdon 767/96–116.

Citovaným rozsudkem byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze 17. 1. 1995, sp. zn. 12 Co 469/95 i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 z 1. 3. 1995, čj. 9C 334/91–59 a věc byla vrácena obvodnímu soudu k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Žalobci se žalobou domáhali, aby bylo uloženo žalovaným uzavřít s nimi dohodu o vydání domu, a to každému v jedné polovici. Uváděli, že vlastníkem byla jejich matka, která potom, co se jejich rodina ocitla v tísní (neboť jejich otci byly dodatečně vyměřeny dávky z majetku a mimořádné dávky v celkové výši 42 962,- Kč a na oba rodiče byl vyvíjen nátlak, aby darovali státu všechny nehnutelnosti, které vlastnili), jejich matka postupně darovala žádanou nemovitost (včetně pozemku) státu. Dům byl pak posléze prodán žalovaným za zvýhodněných podmínek. Žalobci proto vyzvali včas žalované k vydání věci, což odmítl jejich právní zástupce s tím, že se žalovaní necítí být povinnými osobami.

Žalovaní navrhli zamítnutí žaloby. Namítali, že nebyli nijak zvýhodněni. Tvrdili, že nárok žalobců zanikl, neboť výzvu k vydání věci neučinili v zákonné lhůtě, jakož i to, že není splněna podmínka přechodu věci na stát v tísní, neboť nejde o tíseň politickou, ale ekonomickou, která nemůže být důvodem mimosoudní rehabilitace.

Soud prvního stupně uložil žalovaným, že jsou povinni uzavřít se žalobci dohodu o vydání domu a garáží.

V odůvodnění svého rozsudku soud prvního stupně uváděl, že žalobu žalobců považuje za důvodnou. Ve věci došlo k naplnění podmínek podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. d) zákona č. 87/1991 Sb. (šlo o smlouvu o darování nemovitosti, uzavřenou dárce v tísní), neboť rodiče žalobců se v důsledku vyměření mimořádných dávek ocitli v existenční tísní (darování domu státu bylo pro ně krajně nevýhodné, protože hodnota domu dluh vůči státu převyšovala více než o dvojnásobek), a tak k darování domu byli nepřímo donuceni. Dům pak po převedení do vlastnictví státu přešel do operativní správy OPBH v Praze 4, který 12. 8. 1968 zahájil nabídkové řízení na prodej za částku 143 405,- Kč. O koupi

domu projeví zájem žalovaní, na něž kupní smlouvou ze dne 20. 5. 1969 přešlo vlastnické právo. Dále soud prvního stupně uzavřel, že žalobci výzvu proti žalovaným uplatnili včas.

V odvolání žalovaní opět uplatnili námitku, že žalobcům se nepodařilo prokázat, že by včas a řádně doručili výzvu k vydání věci. Dále trvali na tom, že neprokázali přechod nemovitosti na stát v tísní, neboť z jejich přednesů vyplynulo jen, že šlo pouze o ekonomickou tíseň, pro niž se chtěli zbavit činžovního domu, ze kterého neměli žádný prospěch. Nesouhlasili s názorem soudu prvního stupně, podle něhož je možné za platný předpis ve smyslu zákona č. 87/1991 Sb. považovat každý předpis, tedy i ten, který nemá obecnou závaznost, neboť takový předpis není dostupný pro veřejnost. Z takového předpisu se vycházelo a navíc se tento předpis týkal postupu při prodeji rodinných domků. Žalovaní totiž koupili činžovní dům, a pokud žádali o změnu jeho charakteru na dům rodinný, postupovali v souladu s tehdy platnými předpisy a využili jen svého zákonného práva. Navrhli proto rozsudek soudu prvního stupně změnit a žalobu zamítnout.

O tomto odvolání rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem tak, že rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 (o povinnosti žalovaných uzavřít dohodu o vydání nemovitosti) potvrdil.

Odvolací soud po doplněném dokazování (konstatování obsahu Směrnice pro prodej rodinných domků z národního majetku občanům: uveřejněným Ministerstvem financí ve Věstníku č. 5 z 14. 4. 1964 a Zásad pro postup při prodeji rodinných domků z národního majetku občanům schválenými radou NVP dne 18. 8. 1964) a s přihlédnutím k zjištěním již učiněným soudem prvního stupně dospěl k závěru, že odvolání žalovaných není důvodné.

Odvolací soud měl za to, že původní vlastnice uvedených nemovitostí se se svou rodinou ocitla v ekonomické tísní, která ji vedla k nabídce daru ve prospěch státu takové hodnoty, která vysoce převyšovala dluhy jejího manžela: právě tato nepříznivá finanční situace rodiny (která vylučovala státem požadovanou úhradu dávek z majetku) byla pohnutkou darování nemovitosti státu. Odvolací soud proto souhlasil s názorem soudu prvního stupně, že podmínka přechodu věci na stát darováním učiněným v tísní byla splněna. Žádným z důkazů naopak nebylo prokázáno, že by se právní předchůdkyně žalobců takto chtěla zbavit majetku, který ji nepřinášel žádný užitek. Vylučuje to i obsah žádosti o slevu dlužných daní z 25. 2. 1964 i obsah samotného prohlášení z 10. 12. 1964. Také i dodržení zákonné lhůty při uplatnění výzvy k vydání věci považoval za správně zjištěné, a to ve lhůtě stanovené zákonem, takže nárok žalobců byl uplatněn včas. Bez výhrady také souhlasil odvolací soud se závěry soudu prvního stupně o tom, že nedošlo k protiprávnímu zvýhodnění žalovaných porušením právních předpisů tím, že by při koupi domu byli cenově zvýhodněni, protože cena nemovitosti byla sta-

novena znaleckým posudkem znalce v červnu 1968 bez jakéhokoliv vztahu k žalovaným. I další znalec (ač se neztotožnil se zjištěnou výměrou podlahové plochy domu, shledal jeho ocenění správným a úměrným podle vyhlášky č. 73/1964 Sb.). Důvodem, který vedl soud prvního stupně k závěru o důvodnosti žaloby, bylo jím zjištěné porušení právních předpisů, jímž se v době koupě spravoval postup při prodeji rodinných a jiných obytných domů ze státního vlastnictví do vlastnictví občanů. Za porušování citovaných předpisů (§ 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb.) je třeba považovat i porušení takových předpisů, které neměly obecný charakter, ale byly vydány v návaznosti na obecně závazné předpisy a k jejich provedení a jejichž cílem bylo provést podrobnější úpravu jen obecně vymezených norem. Odvolací soud dále uvedl, že nelze nevidět, že se uvedeným porušením dopustil orgán samosprávy, a že šlo o interní předpisy, jejichž obsah nemuseli a ani nebyli občané povinni znát. Také se v řízení neprokázaly žádné skutečnosti, které by vedly k závěru, že se žalovaní na porušení předpisů aktivně podíleli. Prodej domu nebyl zveřejněn vhodným způsobem, zejména veřejnou vyhláškou, stejně jako i žádost žalovaných o prodej domu. Je to třeba považovat za určité zvýhodnění žalovaných, neboť nelze vyloučit, že by o dům projevilo zájem více občanů, kteří by naléhavostí své bytové potřeby mohli žalovaným při výběru vhodného kupce konkurovat.

Tyto skutečnosti považoval odvolací soud za otázku zásadního právního významu, protože posouzení otázky, zda „pro závěr, že fyzické osoby nabyly věc v rozporu s tehdy platnými předpisy, postačuje zjištění, že šlo nikoli o obecně závazné právní předpisy, jakož i to, že k porušení předpisů nedošlo ze strany nabývajících, ale postupem orgánu státu, který prodej realizoval“.

Dovoláním se dovolatelé domáhali, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a aby věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Poukázali na přípustnost dovolání, vyslovenou odvolacím soudem, který své rozhodnutí považoval po právní stránce za rozhodnutí zásadního významu (§ 239 odst. 1 o. s. ř.) a na důvody podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. b), c) a d) o. s. ř.. Namítali, že je otázkou, zda restituční zákony mají v případě darování v tísni na zřeteli tíseň ekonomickou. Uvedli, že do takové tísně by se mohli dostat každý občan státu a uzavírat i jinou smlouvu o převodu svého majetku. Vycházet z této ekonomické tísně by bylo v rozporu se stabilitou právního řádu. Byli přesvědčeni, že ve smyslu restitučních zákonů musela být tíseň vyvolaná politickým systémem. Také neuznávali, že by hodnota darované nemovitosti vysoce přesáhla výši dluhů rodiny. Poukázali na to, že bylo třeba vycházet jak z ceny odhadní, tak i z tržní hodnoty nemovitosti. Tržní hodnota nemovitosti v soukromém vlastnictví byla nulová, vlastník s ní nemohl disponovat, nemohl v ní pronajímat byty, ani v ní uplatňovat nárok na některý z bytů pro sebe nebo v prospěch členů své rodiny. Namítali také, že by byly splněny podmínky k tomu, aby

žalobci byli označeni jako oprávněné osoby ve smyslu zákona č. 87/1991 Sb. Pokud soud dospěl k jinému závěru, uvedli, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Neuznávali dále to, že by byla výzva doručena na všem povinným ve lhůtě stanovené zákonem. Dále jako důvod svého dovolání ve smyslu odůvodnění rozsudku odvolacího soudu podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. namítali posouzení otázky odpovědnosti kupujícího za porušení interních předpisů správním orgánem (podle nichž je vždy chráněná dobrá víra občana ve správnost správního rozhodnutí).

Žalobci se k dovolání žalovaných nevyjádřili.

Odvolací soud ve výroku svého potvrzujícího rozsudku vyslovil, že je dovolání přípustné. Z odůvodnění jeho rozsudku pak plyne, že za otázku zásadního právního významu (pro jejichž řešení připustil dovolání), považuje otázku, „zda pro závěr, že fyzické osoby nabyly věc v rozporu s tehdy platnými předpisy, postačuje zjištění, že se jednalo o nikoli obecně závazné právní předpisy a že k porušení těchto předpisů nedošlo ze strany nabývajících, ale postupem orgánu státu, který prodej realizoval.“

Předmětem dovolacího přezkumu v daném případě by proto mohlo být pouze posouzení toho, zda osoby nabyly věc v rozporu s právními předpisy, třebaže nešlo o obecně závazné předpisy, a pokud se tak stalo postupem orgánu státu (který prodej realizoval) a ne nabývajících.

V rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1969 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, vydaném Nejvyšším soudem, byl zaujat právní závěr o tom, že „směrnice Ministerstva financí pro prodej rodinných domků z národního majetku občanům z 2. 4. 1964, č. j. 314/17, 756/64, uveřejněné ve Věstníku Ministerstva financí č. 5/1964, nejsou obecně závazným předpisem, nýbrž toliko pokynem Ministerstva financí pro postup organizací spravujících národní majetek. Z toho plyne, že nelze vyvozovat důsledky neplatnosti právního úkonu, jenž byl uzavřen mezi organizací spravující národní majetek a občanem v rozporu s pokyny obsaženými v těchto směrnicích, s poukazem na to, že jde o právní úkon odporující zákonu nebo jej obcházející: ovšem nelze zcela vyloučit – vzhledem k okolnostem konkrétního případu – rozpor takového právního úkonu se zájmy společnosti.“

Rozsah přípustnosti dovolání stanovil odvolací soud řešením dvou otázek: „zda jde o porušení právních předpisů podle § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., není-li porušen obecně závazný předpis, a předpis porušil nikoli nabyvatel, ale orgán provádějící realizaci prodeje“. Jinými námitkami, které uváděli dovolatelé v dovolání, se proto dovolací soud nemohl zabývat.

Z uváděných směrnic Ministerstva financí, které nebyly obecně závazným předpisem, nýbrž jen pokynem Ministerstva financí pro postup organizací spravujících národní majetek, nelze bez dalšího vyvozovat důsledky neplatnosti právního úkonu, jenž tyto směrnice nerespektoval.

Okolnosti, za nichž k právnímu úkonu došlo, jak tyto okolnosti byly zjištěny v řízení před soudy obou stupňů, nejsou zatím přesvědčivým podkladem ani pro závěr, že tu došlo k právnímu úkonu, jenž by byl v rozporu se zájmy společnosti.

Jeví se však potřeba ještě důkladnějšího objasnění těchto okolností konkrétního případu, tedy např. v tom smyslu, kdo vlastně bydlel v prodávaném domku, zda byl nabídnut ke koupi těmto uživatelům a zda se vyjádřili k takové nabídce. Odvolací soud se však jenom zmínil, že prodej domu nebyl zřejmě zveřejněn vhodným způsobem zejména nikoliv veřejnou vyhláškou. Zůstala tedy neobjasněna ta okolnost, zda a jakým způsobem porušil prodávající státní orgán směrnice Ministerstva financí a zda z jeho postupu lze dovozovat závěr, že tu z jeho strany došlo k právnímu úkonu, jenž by byl v rozporu se zájmy společnosti. Nemohl proto dovolací soud dospět k přesvědčivému závěru, že z tohoto hlediska došlo prodejem nemovitosti k platnému či neplatnému právnímu úkonu.

*Rozhodnutí zaslal JUDr. PhDr. Oldřich Choděra, advokát v Praze
Právní věta redakce*

Podle § 239 odst. 1 o. s. ř. je přípustné dovolání proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu prvního stupně. Závěr o přípustnosti dovolání podle tohoto ustanovení však nelze vyvodit jen z toho, že odvolací soud formálně rozhodl podle § 219 o. s. ř. (potvrzení rozhodnutí) nebo podle § 220 o. s. ř. (změna rozhodnutí), neboť tato skutečnost sama o sobě neodpovídá na otázku, zda z hlediska dovolacího řízení jde o potvrzující nebo měnící rozhodnutí odvolacího soudu. Rozhodující je obsahový vztah rozhodnutí soudů obou stupňů v tom, jak rozdílně posoudily práva a povinnosti v právních vztazích účastníků řízení.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 27. 11. 1996, čj. 2 Cdom 1172/96–49

Tímto usnesením bylo zrušeno usnesení Městského soudu v Praze z 26. 10. 1993, čj. 16 Co 362/93–26 a věc se tomuto soudu vrátila k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 9 usnesením ze dne 17. června 1993 č. j. 6 C 258/92–17 zastavil řízení a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Řízení zastavil podle § 43 odst. 2 o. s. ř. pro „procesní vady a nesro-

zumitelnost žaloby, spočívající v tom, že není zřejmé, jaký nárok a kdo jej uplatňuje – zda právnická osoba nebo fyzické osoby – a o jaký právní režim domnělý nárok opírá“, neboť nebyly přes jeho výzvu žalobcem odstraněny a neumožňovaly pokračovat v řízení.

Městský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 26. října 1993 č. j. 16 Co 362/93–26 usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Poukázal na to, že již v řízení před soudem prvního stupně existoval neodstranitelný nedostatek podmínky řízení. Ten spočíval v tom, že žalobcem označený žalovaný nemá způsobilost být účastníkem řízení, neboť nemá právní subjektivitu. Protože neodstranitelný nedostatek podmínky řízení je důvodem pro zastavení řízení podle § 104 odst. 1, stejně jako neúplnost žaloby podle § 43 odst. 2 o. s. ř., odvolací soud nepřezkoumával otázku správnosti rozhodnutí soudu prvního stupně vycházejícího z posledně uvedeného ustanovení.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Uvedl, že odvolací soud založil svoje rozhodnutí na posouzení způsobilosti žalovaného být účastníkem řízení, ačkoliv soud prvního stupně se uvedenou otázkou vůbec nezabýval. Jde tak o změnu rozhodnutí soudu prvního stupně, nikoli jeho potvrzení. „Tím podle názoru dovolatele došlo k naplnění ustanovení § 237 písm. b) o. s. ř.“, když žalovaný je podle něj nositelem práv a povinností. Navrhl, aby usnesení odvolacího soudu bylo zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle § 10a o. s. ř. je dovolacím soudem od 1. ledna 1996 Nejvyšší soud. Podle článku II odst. 4 zákona č. 238/1995 Sb., jímž se mění a doplňuje zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, před 1. lednem 1996 zahájena řízení o dovolání, o nichž nebylo pravomocně rozhodnuto právě do tohoto data, převezme a dokončí Nejvyšší soud podle dosavadních předpisů, tedy podle občanského soudního řádu ve znění před novelou provedenou zákonem č. 238/1995 Sb. – dále jen „o. s. ř.“.

Dovolací soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas zkoumal, zda jde o usnesení, proti němuž je dovolání přípustné.

Podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže trpí vadami taxativně uvedenými v tomto ustanovení. Dovolatel sám zmiňuje § 237 písm. b) o. s. ř., kde se stanoví, že dovolání je přípustné pokud ten, kdo v řízení vystupoval jako účastník, neměl způsobilost být účastníkem řízení. Protože podle obsahu dovolání dovolatel tvrdí opak, že způsobilost být účastníkem má jak on, tak i žalovaný, a odvolací soud právě nedostatkem podmínky řízení – způsobilosti žalovaného být účastníkem řízení – svoje rozhodnutí odůvodnil, nemůže jít o přípustnost dovolání podle § 237 písm. b) o. s. ř.. Ani žádná z dalších vad uvedených v § 237 o. s. ř. dovolacím soudem zjištěna nebyla.

Podle § 239 odst. 1 o. s. ř. je dovolání přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu prvního stupně. Závěr o přípustnosti

dovolání podle tohoto ustanovení však nelze vyvodit jen z toho, že odvolací soud formálně rozhodl podle § 219 o. s. ř. nebo podle § 220 o. s. ř., neboť tato skutečnost sama o sobě neodpovídá na otázku, zda z hlediska dovolacího řízení jde o potvrzující nebo měnící rozhodnutí odvolacího soudu. Rozhodující je obsahový vztah rozhodnutí soudů obou stupňů v tom, jak rozdílně posoudily práva a povinnosti v právních vztazích účastníků řízení.

V daném případě soud prvního stupně rozhodl o zastavení řízení podle § 43 odst. 2 o. s. ř., odvolací soud podle § 104 odst. 1 o. s. ř. Jde tedy o obsahově diformní rozhodnutí a z toho vyplývající přípustnost dovolání podle § 239 odst. 1 o. s. ř..

Dovolací soud podle § 242 odst. 1 věta druhá z úřední povinnosti zkoumá nejen, zda v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 o. s. ř., ale také, zda řízení není postiženo ještě jinou vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí odvolacího soudu (dovolací důvod podle § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř..

Odvolací soud jako soud rozhodující o řádném opravném prostředku proti rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 10 odst. 1 o. s. ř.), jak už zmíněno v souvislosti s úvahou o přípustnosti dovolání, opřel své rozhodnutí v dané věci o posouzení jiných okolností než soud prvního stupně. Zkoumání podmínek řízení podle § 103 a § 104 o. s. ř. však nemá přednost před zkoumáním správnosti a úplnosti žaloby podle § 43 o. s. ř., neboť již nedostatky žaloby, pro které nelze v řízení pokračovat, jsou překážkou v dalším pokračování řízení. Je-li žaloba podáním, které je nesprávným nebo neúplným ve smyslu § 79 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 1 o. s. ř., které stanoví náležitosti žaloby, a jde-li o nedostatky, které účastník přes výzvu soudu neodstranil a tyto nedostatky brání dalšímu pokračování v řízení, soud řízení podle § 43 odst. 2 o. s. ř. zastaví. Teprve pokud má žaloba náležitosti vyplývající z § 42 odst. 1 a § 79 odst. 1 o. s. ř. a umožňující soudu v řízení pokračovat, může soud zkoumat, zda jsou splněny podmínky, za kterých může ve věci jednat (§ 103 o. s. ř.). Obvykle totiž až z takové žaloby může na jejich splnění usuzovat.

V daném případě je podle názoru soudu prvního stupně sporné, kdo vůbec žalobu podává (a s kým tedy má soud jako s navrhovatelem či odvolatelem jednat). Odvolací soud pak pochybil, pokud nezkoumal správnost postupu soudu prvního stupně podle § 43 odst. 2 o. s. ř. Pokud při své přezkumné činnosti soud druhého stupně postupoval jinak, došlo k vadě řízení, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací důvod podle § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. je tak dán.

Dovolací soud proto podle § 243 odst. 1, odst. 2 věta první o. s. ř. zrušil usnesení odvolacího soudu a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud přezkoumá usnesení soudu prvního stupně z hlediska § 43 odst. 2 o. s. ř.

*Rozhodnutí zaslal JUDr. PhDr. Oldřich Choděra, advokát v Praze
Právní věta redakce*

I. Ve smyslu ust. § 16 odst. 1 zák. 265/1992 Sb. zápis právního vztahu prokazuje pravdivost této skutečnosti, pokud není prokázán opak. Důkazem opaku nemůže být pouhá právní úprava katastrálního úřadu, že navrhovatel se nestal vlastníkem předmětné nemovitosti. Katastrální úřad nemůže provést ani opravu údaje o právním vztahu k této nemovitosti, pokud změna není doložena listinou (§ 5 odst. 7 zák. č. 344/1992 Sb. ve znění zák. č. 89/1996 Sb.).

II. Katastrální úřad nepovolí vklad práva, není-li právní úkon týkající se převodu vlastnického práva nebo zřízení či zrušení jiného práva dostatečně určitý.

Rozsudek Krajského soudu v Praze z 3. 12. 1996, čj. 44 Ca 222/96-24.

Z odůvodnění:

Katastrální úřad v Kolíně rozhodnutím podle ustanovení § 5 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, zamítl návrh na povolení vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí podle zástavní smlouvy ze dne 27. 2. 1996, kterou uzavřela K. B., a. s., Praha 1, pobočka Kolín, jako zástavní věřitel, navrhovatel jako zástavce a M., s. r. o., Kolín IV., jako dlužník.

Toto rozhodnutí odpůrce odůvodnil tím, že předmět zástavy v uvedené zástavní smlouvě je označen neurčitě, takže není zřejmé, zda zástavou má být stp. 237 v kat. území R. včetně stavby, nebo pouze tato stavba, případně pouze pozemek. Dále uvedl, že zástavce nemá právo nakládat s předmětem zástavní smlouvy, neboť hospodářská smlouva ze dne 17. 5. 1991, kterou měl zástavce nabýt vlastnické právo k hale na stavebním pozemku č. 237 v kat. území R., nebyla registrována Státním notářstvím ve smyslu ustanovení § 134 odst. 2 občanského zákoníku, a proto se zástavce vlastníkem této haly nestal.

Proti rozhodnutí odpůrce podal navrhovatel včas opravný prostředek, ve kterém namítal, že z obsahu hospodářské smlouvy ze dne 17. 5. 1991 vyplývá, že jejím předmětem byla pouze hala na pozemku č. 1107/1 – stav. par. č. 237 v kat. území R. Tato hospodářská smlouva byla uzavřena podle ustanovení § 347 odst. 1 hospodářského zákoníku a splňovala všechny předepsané náležitosti. Dále uvedl, že k účinnosti této hospodářské smlouvy nebylo třeba žádného souhlasu nadřízeného orgánu hospodářského řízení ani registrace Státním notářstvím, neboť šlo o převod nemovitosti v rámci hospodářského styku. Poukázal i na nesprávný postup odpůrce, který v katastrálním operátu provedl opravu vlastnictví k hale na stavebním pozemku č. 237 v kat. území R. a za vlastníka této nemovitosti zapsal Zemědělské družstvo R. K opravnému prostředku navrhovatel připojil dodatek k zástavní smlouvě ze dne 1. 10. 1996, kterým se mění

2. bod původní zástavní smlouvy tak, že předmětem zástavního práva je „ost. stav. obj. na parc. čísle – 237“. Navrhl zrušení rozhodnutí odpůrce a vrácení věci k dalšímu řízení.

Odpůrce navrhl potvrzení a uvedl, že vklad zástavního práva do katastru nemovitostí není možný, neboť zástavní smlouva je neurčitá a navrhovatel nemá právo disponovat s předmětem zástavní smlouvy. Dodatek k zástavní smlouvě, která upřesňuje její předmět, je bez právního významu, neboť smlouva musí být perfektní ke dni podání návrhu na vklad.

Zástupce K. B., a. s. Praha 1 ponechal rozhodnutí na úvaze soudu.

Krajský soud v Praze na základě opravného prostředku navrhovatele přezkoumal podle ustanovení § 250I a následujících o. s. ř. rozhodnutí odpůrce a dospěl k závěru, že opravný prostředek není důvodný.

Ze spisu prvního odpůrce soud zjistil, že dne 28. 2. 1996 podali navrhovatel a další účastníci zástavní smlouvy ke Katastrálnímu úřadu v Kolíně návrh na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí podle zástavní smlouvy ze dne 27. 2. 1996, uzavřené mezi K. B., a. s., pobočkou Kolín jako zástavním věřitelem, M., v. o. s. Kolín IV jako zástavcem a M., spol. s r. o., Kolín IV jako dlužníkem. Touto smlouvou bylo zřízeno zástavní právo k nemovitosti, označené v 2. bodě této smlouvy „jako“ čp. – 237, výměra 890 m², zastavěná plocha, ost. stav. obj.“ a to k zajištění pohledávky dlužníka ve výši 15 000 000,- Kč, vzniklé na základě smlouvy o úvěru ze dne 27. 2. 1996. K návrhu na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí žadatelé připojili mj. hospodářskou smlouvu ze dne 17. 5. 1991 uzavřenou mezi Zemědělským družstvem R. a navrhovatelem, na základě které Zemědělské družstvo R. jako strana předávající navrhovateli jako straně přejímající převedlo do vlastnictví halu na pozemku p. č. 1107/1, stavební parcela č. 237 v kat. území R. za cenu ve výši 1 639 700,- Kč. Podle výpisu z obchodního rejstříku Obvodního soudu pro Prahu 1, oddíl Sv, vložka 8 je navrhovatel veřejnou obchodní společností vzniklou dne 31. 5. 1990. Jejimi společníky jsou fyzické osoby.

Všichni účastníci shora uvedené zástavní smlouvy uzavřeli dne 1. 10. 1996 dodatek k zástavní smlouvě, v němž 2. bod zástavní smlouvy byl změněn tak, že k zajištění závazku dlužníka se zastavuje „ost. stav. obj. na parc. čísle – 237“.

Po zhodnocení provedených důkazů dospěl soud k závěru, že v projednávané věci nejsou splněny zákonné podmínky povolení vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení Katastrální úřad v řízení o povolení vkladu před svým rozhodnutím zkoumá, zda jsou pro povolení vkladu práv k nemovitostem do katastru nemovitostí splněny podmínky stanovené pod písm. a) až g) § 5 odst. 1 cit. zákona. Mimo jiné zkoumá, zda právní úkon týkající se převodu

vlastnického práva, nebo zřízení nebo zániku jiného práva je určitý a srozumitelný.

V projednávané věci tato zákonná podmínka splněna není, protože právní úkon týkající se zřízení zástavního práva není dostatečně určitý, když sám navrhovatel připustil, že zástavou podle uzavřené zástavní smlouvy ze dne 27. 2. 1996 měla být pouze hala na stavebním pozemku č. 237 v kat. území R., nikoli tento stavební pozemek. V 2. bodě této zástavní smlouvy je však výslovně uvedeno, že předmětem zástavy je p. č. 237 zastavěná plocha, ost. stav. obj. v kat. území R., to znamená i tento stavební pozemek. V projednávané věci projev vůle účastníků zástavní smlouvy trpí vadou spočívající v tom, že mezi jejich vůlí a jejím projevem je rozpor. Tento rozpor nelze překlenout žádným výkladem ani postupem, který zvolil navrhovatel, když k opravnému prostředku připojil dodatek k zástavní smlouvě, kde je předmět zástavy označen jinak než v původní zástavní smlouvě. Soud souhlasí s názorem odpůrce, že tento dodatek k zástavní smlouvě nemá v tomto řízení žádný právní význam, neboť z ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., v platném znění vyplývá, že zákonné podmínky pro povolení vkladu práv do katastru nemovitostí Katastrální úřad zkoumá ke dni podání návrhu na vklad. Proto jakékoli úpravy podstatných náležitostí zástavní smlouvy v podobě dodatků, které dojdou Katastrálnímu úřadu později, nemohou v řízení o povolení vkladu práva do katastru nemovitostí obstát. Smlouva, na základě níž má být vklad práv do katastru nemovitostí povolen, musí tedy být určitá ke dni podání návrhu na vklad. Tento požadavek určitosti zástavní smlouvy v projednávané věci splněn nebyl.

Z uvedeného důvodu soud shledal rozhodnutí odpůrce v souladu se zákonem, a proto ho podle ustanovení § 250g odst. 2 o. s. ř. potvrdil.

Ke sporné otázce, zda k účinnosti smlouvy ze dne 17. 5. 1991, na základě níž Zemědělské družstvo R. převedlo do vlastnictví navrhovatele halu na stavebním pozemku par. č. 237 v kat. území R., soud musí konstatovat následující: Tato smlouva uzavřená mezi jmenovanými subjekty podléhala v době svého uzavření, tedy v roce 1991, registraci Státním notářstvím ve smyslu ustanovení § 134 odst. 2 občanského zákoníku v tehdy platném znění. Registrace Státním notářstvím se nevyžadovala podle tehdy platných předpisů jen u smluv o převodu nemovitostí do vlastnictví státních organizací. Vzhledem k tomu, že nabyvatel předmětné nemovitosti podle uvedené smlouvy byla veřejná obchodní společnost, která je tvořena výlučně fyzickými osobami, bylo třeba k účinnosti této smlouvy její registrace Státním notářstvím.

Tento nedostatek již v současné době napravit nelze. Protože však na základě této smlouvy bylo v bývalé evidenci nemovitostí vyznačeno, že vlastníkem převáděné nemovitosti je navrhovatel, pak ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. v platném znění, zápis právního vztahu prokazuje pravdi-

vost této skutečnosti, pokud není prokázán opak. Důkazem opaku nemůže být pouhá právní úvaha Katastrálního úřadu, že navrhovatel se nestal vlastníkem předmětné nemovitosti. Katastrální úřad nemůže provést ani opravu údaje o právním vztahu k této nemovitosti, pokud změna není doložena listinou (§ 5 odst. 7 zákona č. 344/1992 Sb., ve znění zákona č. 89/1996 Sb.). Žádná listina v tomto směru však předložena nebyla.

V projednávané věci by muselo např. proběhnout soudní řízení na základě určovací žaloby, které by bylo ukončeno rozhodnutím, že vlastníkem haly na stavebním pozemku č. 237 v kat. území R. je někdo jiný než navrhovatel.

Z uvedených důvodů soud nesdílí názor odpůrce, že navrhovatel není oprávněn disponovat s předmětem zástavní smlouvy.

*Rozhodnutí zaslal JUDr. Vladimír Rybář, advokát v Kolíně.
Právní věta redakce.*

2) Evropská komise pro lidská práva

Délka kárného řízení vedeného proti advokátovi (čl. 6 EÚLP). Právo na svobodu projevu advokáta, jenž byl kárně potrestán za urážku soudce, neboť veřejně označil jeho právní názor za „směšný“ (čl. 10 EÚLP).

Evropská komise pro lidská práva, **rozhodnutí o přípustnosti** ze dne 30. června 1997 č. 26602/95 – **W. R. proti Rakousku**

K věci: Stěžovatel, rakouský občan narozený v r. 1954, je advokátem provozujícím advokátní praxi v Mauerkirchenu.

Dne 30. dubna a 15. května 1985 učinil předseda Okresního soudu v Mauerkirchenu proti stěžovateli dvě kárná oznámení, po nichž následovalo předběžné šetření.

Dne 15. června 1987 rozhodla Kárná rada Hornorakouské advokátní komory zahájit proti stěžovateli kárné řízení. Dne 16. května 1988 spojila Kárná rada s tímto řízením další kárné řízení proti stěžovateli, zahájená v roce 1987, a téhož dne se uskutečnilo za účasti stěžovatele ústní jednání.

Dne 18. ledna 1989 odsoudila Kárná rada stěžovatele po dalším ústním jednání za jeho přítomnosti ve třech bodech kárné obžaloby. Kárná rada konstatovala, že ve dvou civilních řízeních před Okresním soudem v Mauerkirchenu

obvinil stěžovatel neoprávněně příslušného soudce nesprávnou protokolací a v dalším civilním řízení před Zemským soudem v Riedu soudce opakovaně přerušoval a kladl účastníku řízení otázky bez soudcova svolení. Kárná rada došla na základě čl. 2 Pravidel profesionální etiky advokátů (Richtlinien für die Ausübung des Rechtswanwalstberufes, für die Überwachung der Pflichten des Rechtswanwaltes und für die Ausbildung der Rechtsanwaltsanwärter, RL-BA 1977) k závěru, že se tím stěžovatel dopustil porušení svých profesionálních povinností a poškodil profesionální čest a pověst, a uložila mu pokutu ve výši 5 000 ATS.

Kárná rada zároveň stěžovatele zprostila obvinění ve třech dalších bodech. Zjistila zvláště, že stěžovatel prohlásil, kdy vystupoval jako substitut za jiného advokáta při jednání v civilním řízení před Okresním soudem v Mauerkirchenu, že názor soudce, že se v dané věci jedná o nájem a nikoliv o držbu, je směšný (ridiculous).

Tento výrok obsahoval ostrou kritiku, zabarvenou osobními emocemi. Těsně však však nedosáhl hranice, kdy by musel být již kvalifikován jako akt vyžadující disciplinární opatření. Kritika byla zřejmě důsledkem vážného napětí mezi advokátem a soudcem. Za daných okolností se však nejednalo ještě o porušení profesionálních povinností.

Dne 25. ledna 1993 zamítla Odvolací komise (Oberste Berufungs – und Disziplinarkommission) stěžovatelovo odvolání. Na základě odvolání Advokátní komory potvrdila Odvolací komise výrok o vině, pokud šlo o tři výše zmíněné body, a uznala stěžovatele vinným též ve dvou bodech, v nichž byl Kárnou radou zproštěn.

Odvolací komise zvláště konstatovala, že stěžovatelův výrok o tom, že právní názor soudce je směšný, rovněž představoval porušení jeho profesionálních povinností. S odvoláním na článek 9 Advokátního řádu (Rechtsanwaltsordnung) poznamenala, že advokát je oprávněn přednést vše, co považuje za účinné ve prospěch klientova případu. Může proto být nutné, aby advokát důrazně oponoval názoru soudce, zvláště jestliže soudce během jednání vysloví právní názor, jenž je pro klienta nepříznivý. Takovýto výklad Advokátního řádu je nezbytný s ohledem na právo na svobodu projevu, jak je garantována článkem 10 Úmluvy. Kritiku soudcova právního názoru je však nutno vyslovovat s nezbytnou mírou objektivity. Nikoliv každé drobné uklouznutí v důsledku momentálních emocí představuje již porušení článku 2 Pravidel profesionální etiky. V daném případě však stěžovatel porušil své profesionální povinnosti. Neměl žádný důvod oponovat pochybnému nebo nesprávnému názoru soudce, jelikož ze spisu jasně vyplývalo, že se skutečně jednalo o smlouvu nájemní. Spíše se zdá, stěžovatelův výrok byl důsledkem napjaté atmosféry mezi ním a soudcem a jeho cílem bylo soudce provokovat.

Ve stejném rozhodnutí rozhodla Odvolací komise o odvoláních podaných jak stěžovatelem, tak i Advokátní komorou, ve dvou dalších kárných řízeních, zahájených v letech 1988 a 1991. Pokud jde o řízení, zahájené v roce 1991, v němž stěžovatel žádal zproštění, zatímco Advokátní komora požadovala, aby peněžní pokuta byla nahrazena tříměsíčním zákazem výkonu povolání, shledala Odvolací komise, že Kárná rada ve svém rozhodnutí ze dne 7. října 1991 nedostatečně zjistila relevantní skutkový stav. Odvolací komise proto toto rozhodnutí zrušila a vrátila věc zpět Kárné radě. Pokud jde o řízení zahájené v roce 1988, uznala Odvolací komise stěžovatele vinným ve dvou bodech a uložila mu peněžitou pokutu ve výši 25 000 ATS na základě Kárného statutu z r. 1990 (Disziplinarstatut 1990), když konstatovala, že stěžovatel byl celkově uznán vinným sedmi kárnými delikty.

Dne 17. května 1993 podal stěžovatel stížnost k Ústavnímu soudu (Verfassungsgerichtshof). Stěžoval si zvláště na délku kárného řízení proti němu a na skutečnost, že Odvolací komise nevezala tuto délku řízení v úvahu. Pokud jde o výrok, že názor soudce byl směšný, poukazoval stěžovatel na to, že vystupoval pouze jako substitut jiného advokáta. Připustil, že způsob, jakým prezentoval právní názor onoho substituenta, nebyl velice „stylový“, kárné odsouzení však nicméně porušilo jeho právo na svobodu projevu.

Ústavní soud dne 12. října 1994 stěžovatelovu stížnost zamítl. Konstatoval zejména, že Odvolací komise se zabývala větším množstvím různých kárných řízení vedených proti stěžovateli a celou řadou rozdílných skutků. Za daných okolností nebyla proto délka řízení nadměrná.

Pokud jde o další stížnosti, shledal Ústavní soud, že tvrzení stěžovatele nezakládají porušení jeho práva na svobodu projevu anebo jiného jeho práva zaručeného Ústavou.

Relevantní vnitrostátní právo: Článek 12 Kárného statutu z roku 1982 rezeznával následující kárné tresty: písemná důtka, pokuta do částky 360 000 ATS, zákaz výkonu advokátní praxe na dobu do jednoho roku, vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Článek 16 Kárného statutu z roku 1990, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1991, rezeznává totožné kárné tresty s modifikací, že peněžitá pokuta může být uložena až do částky 500 000 ATS.

Rozhodnutí:

1. **Stěžovatel** si stěžuje podle článku 6 Úmluvy na délku kárného řízení, vedeného proti němu, a argumentuje tím, že řízení mohlo případně vyústit v dočasný nebo trvalý zákaz výkonu jeho povolání.

Relevantní znění článku 6 odst. 1 Úmluvy je následující:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla... v přiměřené lhůtě projednána... soudem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávnění jakéhokoli trestního obvinění proti němu...“

Vláda se domnívá, že článek 6 Úmluvy není na daný případ použitelný. Pokud jde o občanskoprávní aspekt tohoto ustanovení, nemělo podle názoru vlády předmětné kárné řízení vliv na právo stěžovatele provozovat advokátní praxi a tedy na jeho občanská práva nebo závazky. Kárný trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů může být totiž uložen jen v nejzávažnějších případech, jmenovitě tehdy, jestliže advokát dosáhl svého zápisu do seznamu podvodem anebo tehdy, jestliže vykonával svoji profesi během dočasného zákazu výkonu advokátní praxe. Druh a stupeň kárného trestu musí dále odpovídat míře viny a míře škody způsobené kárným deliktem. Za daných okolností neměl stěžovatel důvod se obávat, že by mu mohl být výkon profese pozastaven, a takový kárný trest mu ve skutečnosti ani nebyl uložen.

Pokud se jedná o trestněprávní aspekt článku 6, argumentuje vláda s poukazem na judikaturu orgánů Úmluvy, že dané řízení není ve vnitrostátním právu pokládáno za řízení trestní, nýbrž jeho účelem je zajistit, aby praktikující advokáti dodržovali jistá profesionální pravidla chování. Pokud jde o tvrdost uložené sankce, poznamenává vláda, že stěžovateli byla uložena pokuta ve výši 25 000 ATS, zatímco zákon připouští pokutu až do výše 500 000 ATS. Maximální výše trestu podle jejího názoru neodůvodňuje sama o sobě kvalifikaci předmětného řízení jakožto řízení trestního. Dále vláda připomíná, že peněžitá pokuta nemůže být v případě nezaplacení přeměněna na trest odnětí svobody a že zde nejsou žádné další okolnosti, jež by tento případ přesouvaly do sféry trestního řízení.

Stěžovatel popírá názor vlády a argumentuje, že kárné řízení se dotýkalo jeho občanských práv. Poukazuje zvláště na skutečnost, že Advokátní komora ve svém odvolání požadovala uložení tříměsíčního zákazu výkonu jeho povolání advokáta.

Ve věci délky řízení tvrdí vláda, že šlo o řízení složité a komplikované. Kárné oznámení bylo proti stěžovateli podáno v roce 1985, načež bylo nutné provést rozsáhlé šetření. Teprve 15. června 1987 se Kárná rada rozhodla zahájit kárné řízení. V témže roce bylo proti stěžovateli podáno další kárné oznámení. Obě řízení byla v roce 1988 spojena a po dvou ústních jednáních pak dne 18. ledna 1989 Kárná rada vydala své rozhodnutí. Mezitím byla v roce 1988 zahájena další kárná řízení, která byla spojena s předchozími řízeními ve stadiu odvolání a Odvolací komise vydala své rozhodnutí dne 25. ledna 1993, jež pak bylo potvrzeno Ústavním soudem dne 12. října 1994. Za situace, kdy proti stěžovateli bylo vedeno několik kárných řízení zahrnujících četné body kárných obvinění, nelze podle názoru vlády považovat délku řízení za nadměrnou.

Podle názoru stěžovatele trvalo kárné řízení nepřiměřeně dlouhou dobu. Řadu průtahů je možno přičíst úřadům. Šetření bylo ukončeno několik měsíců před tím, než Kárná rada dne 15. června 1987 rozhodla o zahájení řízení proti němu. Trvalo více než sedm měsíců, než mu bylo rozhodnutí o zahájení řízení doručeno; mezi dvěma ústními jednáními před Kárnou radou byla časová prodleva dalších sedmi měsíců. Konečně doba mezi podáním jeho odvolání v květnu 1990 a rozhodnutím Odvolací komise byla delší než dva a půl roku.

Komise konstatuje, že tato stížnost vyžaduje především určení, zda článek 6 odst. 1 Úmluvy je aplikovatelný na předmětné řízení, a v kladném případě pak, zda řízení proběhlo v přiměřené lhůtě, jak to požaduje uvedené ustanovení.

Po posouzení těchto otázek ve světle tvrzení účastníků Komise zjišťuje, že jde o komplexní právní a skutkové otázky podle Úmluvy, jejichž řešení si vyžádá přezkoumání merita věci. Komise proto uzavírá, že tato část stížnosti není zjevně nepodložená ve smyslu článku 27 odst. 2 Úmluvy. Nebyly rovněž zjištěny žádné jiné důvody pro její prohlášení za nepřípustnou.

2. **Stěžovatel** si dále stěžuje na základě článku 10 Úmluvy, že rozhodnutí Odvolací komise, pokud jde o zjištění, že inzultoval soudce svým výrokem o směšnosti jeho právního názoru, bylo porušením jeho práva na svobodu projevu.

Relevantní znění článku 10 je následující: „Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů...“

Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu... ochrany pověsti nebo práv jiných, ... nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

Vláda tvrdí, že zásah do stěžovatelova práva na svobodu projevu byl odůvodněný podle článku 10 odst. 2 Úmluvy, neboť byl nezbytný v zájmu ochrany pověsti jiných. Poukazuje zvláště na to, že Odvolací komise se ve svém rozhodnutí ze dne 25. ledna 1993 podrobně zabývala stěžovatelovým inkriminovaným výrokem, porovnávala jeho právo na svobodu projevu s právem soudce na ochranu jeho pověsti a vzala v úvahu všechny okolnosti případu. Odvolací komise tak dospěla k závěru, že stěžovatel reagoval nepřiměřeně a přehnaně na správný právní názor vyjádřený soudcem. Konečně vláda zdůrazňuje, že kárné opatření směřující proti stěžovateli bylo též v zájmu zachování autority soudní moci.

S ohledem na zvláštní úlohu soudní moci a na neopodstatněnost kritiky vyslovené stěžovatelem vláda dovozuje, že zásah do jeho práva na svobodu projevu musí být považován za nezbytný.

Stěžovatel tvrzení vlády popírá. Upozorňuje zvláště na okolnost, že v civilním řízení, v jehož rámci učinil inkriminovanou poznámku, vystupoval jako substitut za jiného advokáta. Připouští, že neprezentoval právní názor onoho substituenta stylově, domnívá se však, že sankcionovat takovou poznámku je přehnané, když navíc byla pronesena v atmosféře silného napětí mezi ním a dotyčným soudcem.

Komise je toho názoru, že rozhodnutí Odvolací komise ze dne 25. ledna 1993 bylo zásahem do práva stěžovatele na svobodu projevu. Takový zásah je porušením článku 10, pokud není ospravedlněn podle odstavce 2 tohoto článku, tj. musí být „stanoven zákonem“, musí mít legitimní účel a být „nezbytný v demokratické společnosti“.

Předmětný zásah se zakládal na čl. 16 Kárného řádu z r. 1990 a na čl. 2 Pravidel profesionální etiky advokátů. Sledoval rovněž legitimní účel, jmenovitě ochranu pověsti jiných a zachování autority soudní moci.

Pokud jde o nezbytnost zásahu, připomíná Komise, že adjektivum „nezbytný“ implikuje „naléhavou sociální potřebu“. Při zvažování toho, zda předmětný zásah spadá do prostoru pro volné uvážení (margin of appreciation), jemuž se těší smluvní státy Úmluvy, musí orgány Úmluvy posoudit, zda tento zásah byl „přiměřený sledovanému legitimnímu účelu“, a zda důvody, jimiž vnitrostátní orgány tento zásah ospravedňují, jsou „relevantní a dostatečné“ (Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ve věci *Observer and Guardian v. Spojené království* z 26. listopadu 1991, A 216, str. 29–30, odst. 59; rozsudek ve věci *Barthold v. Německo* z 25. března 1985, A 90, str. 24–25, odst. 55).

Komise připomíná, že nedávno prohlásila za nepřípustné dvě podobné stížnosti podle článku 10, jež se týkaly urážlivých poznámek na adresu soudců v písemných podáních advokátů v kontextu soudního řízení. V prvním případě bylo vedeno kárné řízení proti stěžovateli, který byl uznán vinným porušením své profesionální povinnosti objektivity. Byla mu udělena důtka a pokuta ve výši 4 000 DM. Ve druhém případě bylo proti stěžovateli vedeno řízení trestní. Byl shledán vinným za urážku na cti a uložena mu pokuta ve výši 3 000 DM. V obou případech Komise věnovala zvláštní pozornost detailnímu odůvodnění rozhodnutí vnitrostátních soudů a rovnováze mezi advokátovou snahou chránit zájmy svého klienta a potřebou chránit pověst a práva dotyčných soudců a dospěla k závěru, že zásahy do práva těchto advokátů na svobodu projevu byly za daných okolností „nezbytné“ ve smyslu článku 10 odst. 2 Úmluvy (nepublikovaná rozhodnutí Komise č. 30549/96, *Meister v. Německo*, ze dne 10. 4. 1997, a č. 30339/96, *Bossi v. Německo*, ze dne 15. 4. 1997).

Komise poznamenává, že posuzovaný případ se týkal řady kárných žalob proti stěžovateli, jeho stížnost podle článku 10 je však omezena na kárné obvinění, že porušil své profesionální povinnosti tím, že inzultoval soudce označením

jeho právního názoru za směšný. Kárná rada stěžovatele ohledně tohoto obvinění zprostil. Shledala, že napadený výrok obsahoval ostrou kritiku, zabarvenou osobními emocemi. Nedosáhl však hranice, kdy by musel již být kvalifikován jako výrok vyžadující kárné opatření. Kritika byla zřejmě důsledkem silného napětí mezi stěžovatelem a soudcem. Odvolací komise naproti tomu kvalifikovala stěžovatelův výrok jako porušení jeho profesionálních povinností. Posuzovala jeho profesionální postup také pod úhlem práva na svobodu projevu, s výslovným odkazem na článek 10 Úmluvy, a dospěla k závěru, že stěžovatel svým veřejným výrokiem o směšnosti soudcova právního názoru překročil hranice přípustné kritiky. Rozhodnutí výslovně uznává, že advokát má v zájmu účastníka, jehož zastupuje, nejen právo, ale také povinnost odmítnout právní názor soudce, považuje-li jeho názor za chybný. Může tak učinit za použití poměrně silných výrazů – v tomto kontextu se rozhodnutí odvolává na článek 10 Úmluvy, musí se však vždy zdržet osobních invektiv. Odvolací komise dále vzala v úvahu, že stěžovatelův výrok byl důsledkem napjaté atmosféry panující mezi ním a soudcem a směřoval k vyprovokování soudce, a to tím spíše, že soudcův názor byl objektivně správný.

Komise konstatuje, že Odvolací komise doprovodila své rozhodnutí velmi podrobným odůvodněním. Vzala v úvahu stěžovatelovo právo na svobodu projevu a s přihlédnutím k napětí, jež zřejmě panovalo mezi ním a soudcem, důkladně porovnávala jeho profesionální zájem na prezentaci klientova případu a na vyjádření kritického postoje se zájmem soudce na ochraně proti osobní urážce. Závěrem Komise proto shledává, že odůvodnění uváděné Odvolací komisí bylo „relevantní“ a „dostatečné“ pro účely článku 10 odstavec 2.

Předmětný zásah se navíc nejeví jako nepřiměřený sledovanému legitimnímu účelu, vezme-li se v úvahu, že uložená sankce spočívala pouze v pokutě ve výši 25 000 ATS.

Za těchto okolností může být dotyčný zásah považován za „nezbytný v demokracické společnosti“ ve smyslu článku 10 odst. 2 Úmluvy. Následkem toho nedošlo k porušení stěžovatelova práva zaručeného článkem 10 Úmluvy.

Z uvedených důvodů je tato část stížnosti zjevně nepodložená ve smyslu článku 27 odst. 2 Úmluvy.

Komise proto většinou hlasů: **prohlašuje za přípustnou**, bez prejudikování merita věci, stěžovatelovu stížnost týkající se délky proti němu uvedeného kárného řízení; **prohlašuje za nepřípustnou** zbývající část jeho stížnosti.

Poznámka:

Stížnosti advokátů, jež souvisejí s disciplinárním řízením vedeným proti nim v jejich domovských státech, jsou v praxi Evropské komise pro lidská práva poměrně časté. Toto nedávné rozhodnutí názorně demonstruje způsob, jakým Ko-

mise přípustnost podobných stížností posuzuje, a je proto podle mého názoru dosti instruktivní i pro rozvíjející se judikaturu kárných orgánů České advokátní komory.

Použitelnost článku 6 Úmluvy (právo na spravedlivý proces) na kárné řízení závisí nikoliv na formální kvalifikaci předmětného řízení ve vnitrostátním právu, nýbrž na specifickém posouzení tohoto řízení pod zorným úhlem samotné Úmluvy a na zodpovězení otázky, zda toto řízení vykazuje konkrétní atributy charakteristické pro řízení trestní (např. tvrdost hrozící sankce) nebo občanskoprávní (např. hrozba ztráty licence k výkonu profese). Je-li otázka aplikovatelnosti článku 6 zodpovězena kladně a týká-li se stížnost nepřiměřené délky řízení, posuzuje pak Komise ve stadiu meritorního řízení samostatně relativní váhu jednotlivých faktorů, jež délku řízení způsobily (složitost projednávané věci, postup úřadů, vlastní postup stěžovatele) a k závěru o porušení článku 6 dospěje na základě zjištění, že nepřiměřené průtahy byly zaviněny zcela nebo částečně nesprávným postupem úřadů (dlouhá období faktické nečinnosti, průtahy při doručování a při předvolávání svědků apod.).

Je-li advokát kárně potrestán pro verbální anebo písemnou urážku soudce v rámci řízení, v němž zastupoval, půjde zpravidla vždy o zásah do jeho práva na svobodu projevu, garantovaného článkem 10 odst. 1 Úmluvy, který však může být legitimní za splnění podmínek stanovených v odst. 2 tohoto ustanovení. Zde půjde nejčastěji o posouzení, zda disciplinární sankce byla „nezbytnou v demokratické společnosti“ v zájmu ochrany pověsti nebo práv jiných nebo v zájmu zachování autority a nestrannosti soudní moci. Jak naznačuje toto rozhodnutí i další rozhodnutí v něm citovaná, považuje Komise tyto chráněné zájmy zpravidla za natolik významné, že zásah do advokátova práva na svobodu projevu se jeví jako „nezbytný v demokratické společnosti“ a stížnost je jakožto „zjevně nepodložená“ prohlášena za nepřipustnou, neboť nedošlo k porušení Úmluvy orgánem smluvního státu.

JUDr. Jiří Mucha, Štrasburk – Praha

Z ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY

1) Informace o schůzi představenstva ČAK konané ve dnech 8. a 9. ledna 1998

V pořadí 13. schůze představenstva ČAK se konala ve dnech 8. – 9. 1. 1998 v Nymburce.

Schůze byla zahájena **zprávou o činnosti předsedy a ostatních členů představenstva ČAK**. JUDr. Čermák a JUDr. Krčmová se dne 17. prosince 1997 zúčastnili schůze regionálních zmocněnců, jejíž průběh, výsledky a stanovení výhledu do budoucna bude předmětem jednání na další schůzi představenstva.

S ohledem na rezignaci Dr. Tichého na členství v představenstvu ČAK a v jiných orgánech Komory byla dalším bodem schůze **volba místopředsedy a stanovení pořadí místopředsedů ČAK pro rok 1998**. Po diskusi byl dalším místopředsedou zvolen Dr. Martin Šolc. Pořadí místopředsedů bylo stanoveno na rok 1998 takto: 1. Dr. Karas, 2. Dr. Račok, 3. Dr. Šolc. Členem představenstva se stal dosavadní náhradník Dr. Ritter.

Následovaly tyto body programu:

Zhodnocení práce předsedy v roce 1997. Po diskusi, jež proběhla v nepřítomnosti JUDr. Čermáka, představenstvo jednomyslně vyslovilo absolutorium předsedy JUDr. Karla Čermáka na výkon funkce, k jeho práci nemá žádných závažnějších připomínek. Představenstvo poté **schválilo zápis** z minulé schůze představenstva a diskutovalo otázku **výchovy v advokacii**.

Priority představenstva pro rok 1998. V této důležité věci byl východiskem pro diskusi písemný materiál zpracovaný JUDr. Čermákem. Po diskusi a doplnění vzalo představenstvo se souhlasem priority představenstva pro rok 1998 na vědomí. Plnění úkolů plynoucích z tohoto materiálu bude představenstvem průběžně sledováno a vyhodnocováno.

Internet. Dr. Klouza informoval o výběrovém řízení, které bylo vypsáno na zavedení internetového zařízení. Po diskusi představenstva vzalo informaci na vědomí a uložilo Dr. Šolcovi a Dr. Klouzovi nabídky písemně vyhodnotit. Uložilo jim dále orientovat se na vybudování centrální počítačové sítě v Komoře a doplnění kanceláře Komory o odborného pracovníka z oblasti počítačové sítě.

Následovaly **běžné věci Komory a náměty členů představenstva**. V této části např. Dr. Račok informoval o projednání zařazení Věstníku ČAK do programu ASPI. jednalo se o zřízení účtu pro investice v Josefově Dole, o konferenci IBA v roce 1999 atp.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

2) *Potvrzování návštěv obhájců ve věznici*

Vzhledem k opakovaným signálům, podle nichž některé věznice odmítaly vydávat obhájcům potvrzení o návštěvách obviněného, požádala Komora generální ředitelství Vězeňské služby ČR, aby zajistila jednotný postup. Generální ředitel Vězeňské služby zaslal ředitelům všech věznic a vazebních věznic dopis s datem 9. 1. 1998, který byl dán ČAK na vědomí. Jeho úplný text s přílohou otiskujeme.

Č. j.: GŘ-221/407-97

V Praze dne 9. 1. 1998

Všem ředitelům věznic a vazebních věznic

Potvrzování návštěv obhájce

Při předkládání vyúčtování za obhajobu ex offo musí obhájci doložit úkony provedené ve věznici potvrzením věznic, že k návštěvě klienta nebo jeho účasti na vyšetřovacím úkonu došlo. Z toho důvodu požadují obhájci na věznici potvrzení svých návštěv u obviněného, ale zpravidla zpětně, což je pro věznici nepřijatelné z hlediska pracovního zjišťování podkladů pro vystavení potvrzení. Proto byl s Českou advokátní komorou domluven takový postup, že každý obhájce, pokud bude potvrzení potřebovat, si ho vyžádá hned při odchodu z věznice. O tomto postupu již byli advokáti vyrozuměni sdělením České advokátní komory zveřejněném v Bulletinu advokacie č. 8/1997. Vzhledem k tomu, že se vyskytly stížnosti advokátů na to, že některé věznice vystavení potvrzení odmítají, zajistěte s okamžitou platností, aby pověřený pracovník oddělení vězeňské a justiční stráže, pokud o to obhájce po skončení návštěvy nebo jiného úkonu požádá, potřebné skutečnosti obhájci potvrdil. Potvrzení může provést přímo na žádance o vydání vězně (výslechovém lístku), pokud ji obhájce předložil ve dvojím vyhotovení nebo vystaví potvrzení dle přiloženého vzoru (viz příloha). Toto potvrzení pak musí obsahovat jméno obhájce a vězně, datum návštěvy, čas (od kdy, do kdy), podpis a razítko věznice.

Příloha: 1/1

Generální ředitel VS ČR
plk. PaedDr. Jiří Malý

POTVRZENÍ

o účasti obhájce na provádění úkonu

ve (vazební) věznici: _____

Jméno a příjmení obhájce: _____

Datum návštěvy: _____

Obviněný: _____

Úkon prováděn od _____ do _____ hod.

Podpis pověřeného pracovníka VS ČR
a otisk kulatého razítka věznice

3) Seznam členů komise pro advokátní zkoušky

Obor advokacie

JUDr. Skalník Milan, předseda

JUDr. Balík Stanislav

JUDr. Brož Jan

JUDr. Juráková Zdeňka

JUDr. Ing. Karas Radovan

JUDr. Klouza Jiří

JUDr. Krčmová Věra

JUDr. Krym Ladislav

JUDr. Jirousek Vladimír

JUDr. Jodas Miloš

JUDr. Machourek Jiří

JUDr. Papež Vladimír

JUDr. Račok Michal

JUDr. Snášelová Lygie

JUDr. Štastný Zdeněk

Obor trestní právo

JUDr. Bobek Jaroslav

JUDr. Červenka Ladislav, CSc.

JUDr. Fastner Jindřich

JUDr. Fürst Antonín

JUDr. Hrachovec Petr

JUDr. Choděra Václav

JUDr. Mandák Václav, CSc.

JUDr. Rizman Stanislav

JUDr. Sokol Tomáš

JUDr. Sovák Zdeněk

JUDr. Šámal Pavel

JUDr. Zavřel Petr

Obor občanské, rodinné a pracovní právo

JUDr. Bureš Jaroslav	JUDr. Pokorný Milan, CSc.
JUDr. Jehlička Oldřich, CSc.	JUDr. Pražáková Zdislava
JUDr. Holub Milan	JUDr. Provazník Josef
JUDr. Horák Milan, CSc.	JUDr. Sekaninová Eva
JUDr. Nykodým Jiří	JUDr. Svatoš Petr
JUDr. Palkoska Ivo	JUDr. Vych Josef
JUDr. Peřinová Olga	

Obor obchodní právo

doc. JUDr. Bartošíková Miroslava, CSc.	
JUDr. Eliáš Karel	JUDr. Smejkal František
JUDr. Ing. Hušek Jan	JUDr. Štencl Zdeněk
JUDr. Marešová Marcela	JUDr. Štenglová Ivana
JUDr. Pohl Tomáš	JUDr. Tomsa Miloš
JUDr. Rozlivková Lyana	JUDr. Wohlmütová Vlasta

Obor ústavní a správní právo

JUDr. Bárta Jan	JUDr. Miller Pavel
JUDr. Horčicová Alena, CSc.	JUDr. Procházka Bohumír
doc. JUDr. Karfíková Marie, CSc.	JUDr. Sedlatý Bohuslav
JUDr. Koschin Zdeněk	JUDr. Vácha Přemysl
JUDr. Luha Jan	JUDr. Wágnerová Eliška
doc. JUDr. Mikule Vladimír	

Doc. JUDr. Luboš Tichý, CSc. padesátiletý

Pomyslný letopis české advokacie, na jehož obsahu se všichni podílíme, přináší k datu 18. ledna 1998 údaj, že před padesáti lety dne 18. 1. 1948 se narodil Luboš Tichý.

Přiznám se, že citovaný údaj pokládám za překvapivý. Jubilanta, jehož ranou studii „Manudukční povinnost soudu“ (AUC – Iuridica, 1878–7, str. 282–322) jsem četl ještě za studentských let, jsem měl možnost blíže osobně poznat až po listopadu 1989. Přestože již měl v té době za sebou rozsáhlou publikační činnost zejména v oborech občanského, rodinného a trestního práva, mnohaleté působení v advokacii i zkušenosti s mezinárodní agendou, neztratil mladistvý vzhled a dar skromného vystupování.

Přiznám se též, že jsem v letech, kdy jsem Luboše Tichého pravidelně vídal na schůzích představenstva ČAK, nejednou uvažoval o tom, zda přes svou pověstnou pracovitost a činorodost vydrží na špičkové úrovni sledovat minimálně čtyři odborné linie: advokacii, pedagogickou činnost, vědeckou práci a podíl na legislativní činnosti. Tichého záběr vůle a píle byly však tak široké, že moje úvahy se ukázaly jako liché. Následující přehled je arcí více než precizně demonstrativní toliko namátkový. Pro rok 1996 byl Luboš Tichý zvolen předsedou ČAK. Významně se podílel na sjednocování ČAK s Komorou komerčních právníků a uvedení zákona č. 85/1996 Sb. do praxe. Již předtím v r. 1992 založil katedru evropského práva na Právnické fakultě UK a v roce 1993 se habilitoval jako docent pro právo mezinárodního obchodu a mezinárodní právo soukromé. V r. 1994–1995 vyšly jeho knihy „Základní tendence v mezinárodním konkurzním právu“ (Praha 1994) a „Základy uznání a výkon soudních rozhodnutí v evropském a Českém právu“ (Praha 1995). Rozsah další publikační činnosti nasvědčuje tomu, že jubilant ctí zásadu *nulla dies sine linea*. Z členství v legislativních komisích pak zmíním alespoň účast v Komisi pro občanský zákoník při Ministerstvu spravedlnosti ČR (1996), v Komisi pro dohled nad kapitálovým trhem při Ministerstvu financí ČR (1997).

Doc. JUDr. Luboš Tichý, Csc. překračuje časovou hranici, za níž naši předkové mívali tendenci oslovovat významné osobnosti „Velebný kmete“. Luboš Tichý, známý svým smyslem pro suchý anglický humor i aktivním vztahem ke sportu, však zmíněnou časovou hranici – pokud jde o kmetství – překračuje skryt za dokonalé mimikry.

Do dalšího života jubilantovi přeji za českou advokacii hodně zdraví a úspěchů.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Z disciplinární praxe bývalé Advokátní komory v Čechách

Postupně hodláme otiskovat vybrané výroky (zčásti s odůvodněním) disciplinárních nálezů býv. Advokátní komory v Čechách, pokud mohou být instruktivní i pro současnou praxi.

Dnes několik ukázek z přílohy Úředního věstníku Advokátní komory v Čechách v roce 1937. V těchto případech byl v jednání kárně odsouzených spatřován disciplinární přečin porušení povinnosti povolání.

Advokát, podepsav trhovou smlouvu na základě plné moci přesně vymezené, disponoval prodejní cenou tak, že platil dluhy svého klienta, ačkoli k tomu neměl od téhož ani příkazu ani svolení (dis. 460/34).

Advokát, převzat klientův příkaz a zmocnění k podání žaloby, žalobu přes urgence klientovy a přes své sliby nepodal (dis. 391/34).

Z důvodů:

Dr. A. tvrdí, že jeho klient výslovně zvláštním přípisem potvrdil, že došlo k jeho oznámení na Dra A. v důsledku nedorozumění. Takové prohlášení stěžovatelovo disciplinární rady nedošlo. I kdyby však byl stěžovatel takové prohlášení během řízení disciplinárního učinil, nemělo by to vlivu na posouzení skutkové podstaty po stránce kárné, když stěžovatel jako svědek přísežně potvrdil správnost svého oznámení. Podle přísežné výpovědi stěžovatelovi neodmítl dr. A. příkaz jemu udělený, přes to však příkazu nevykonal.

Advokát vyjádřil se o stížnosti jemu výborem k vyjádření doručené nepravdivým způsobem (dis. 136/33).

Z důvodů:

Advokátní stav požívá autonomie a tato výsada ukládá příslušníkům stavu povinnost...aby podávali stavovskému orgánu žádané od nich zprávy. Tyto zprávy musí odpovídati skutečnosti, ježto komorní výbor na těchto zprávách zakládá své rozhodnutí.

Advokát přes četné urgency nepodával svému substituentovi zprávy o výsledku svěřené jemu záležitosti (dis. 160/34).

Advokát převzal zastoupení klienta, avšak nepostaral se náležitým způsobem o provedení svěřené jemu právní záležitosti (dis. 35/35).

Z důvodů:

Dr. A. ke své obhajobě mohl pouze uvést, že záležitost byla naprosto beznadějná a že jeho opomenutím nebyla způsobena klientovi škoda. Obhajoba tato jest lichá. Disciplinární rada nerozhoduje o tom, zdali jednáním advokáta byla straně způsobena škoda. S hlediska disciplinárního jest tato okolnost naprosto irrelevantní. Advokát má sice naprostou volnost převzít zastoupení aneb toto odmítnouti, avšak převezme-li zastoupení, má ho řádně obstarati a je zodpovědným za nesplnění převzatého příkazu. To výslovně stanoví ustanovení § 11 adv. řádu.

Advokát svému koncipientovi, vzhledem na zamýšlený společenský poměr, neplatil žádného služného. Kandidát advokacie byl činným jako neplacený koncipient u advokáta, a to vzhledem k zamýšlenému budoucímu společenskému poměru (dis. 180/36).

Z důvodů:

Valná hromada advokátní komory svým usnesením z 25. března 1934, které bylo uveřejněno v Úředním Věstníku advokátní komory v Čechách čís. 4 z roku 1934, prohlásila nepřipustným, aby advokát ve své kanceláři zaměstnával bezplatně koncipienta jako volontéra. Advokát Dr. A. proti tomuto zákazu se zřejmě provinil. Byl proto, poněvadž jednal proti příkazu valné hromady advokátní komory, uznán vinným disciplinárním přečinem porušení povinnosti povolání; také dr. B., kandidát advokacie, musil býti uznán vinným disciplinárním přečinem porušení povinnosti povolání, poněvadž také na jeho straně jest totéž provinění a poněvadž on to byl, který kancelář Dr. A. samostatně a bezplatně vedl a to vzhledem k naději na budoucí společenský poměr. Kandidáta advokacie nemůže ospravedlniti, že mu nebylo známo usnesení valné hromady. Usnesení bylo náležitě uveřejněno a bylo povinností Dra B., aby se obeznámil s obsahem Úředního Věstníku.

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

PRÁVNÍ RÁDCE č. 7/97 otiskl článek pražského advokáta JUDr. Romana Kozla „**Jak urychlit vymáhání pohledávek v obchodních vztazích?**“ Autor kritizuje nedostatky právní úpravy, s nimiž se věřitelé setkávají při vymáhání pohledávek a rozděluje je do pěti okruhů: I. Značná volnost nakládání s majetkem ke škodě věřitelů, II. Složitá úprava sporného občanského soudního řízení pro obchodní věci, III. Zastaralá úprava vykonávacího řízení, IV. Problematická úprava konkurzního řízení, V. Neúplná trestně právní úprava deliktů při podnikání. Z obsáhlého pojednání informujeme o autorově kritice úpravy platebních rozkazů.

Autor uvádí, že právní úprava doručování je zcela nedostatečná. Soudy zpravidla trvají na tom, aby na doručence bylo kromě podpisu přejímajícího uvedeno u právnické osoby a u fyzické osoby, která je podnikatelem, také razítko, ačkoliv žádný zákon neukládá fyzickým osobám, které jsou podnikateli, ani právnickým osobám, aby razítka používaly, natož aby jim ukládal, že údaje na razítku se musí shodovat s údaji zapsanými v obchodním nebo jiném rejstříku či na živnostenském nebo jiném podnikatelském oprávnění. V praxi se za doručenu považuje zásilka dokonce i tehdy, kdy z obsahu spisu je zjevné, že právnická osoba nebo fyzická osoba – podnikatel, používá razítko, které se shoduje s razítkem na doručence, avšak neshoduje se zcela přesně s obchodním jménem (názevem). Právnickým osobám tak soud doručuje dvakrát, tj. tzv. fikci podle § 48/2 o. s. ř. Platební rozkaz však musí být doručen do vlastních rukou, náhradní doručení, tj. uložením, jakož i doručení fikcí je vyloučeno. Po mnoha měsících je tedy platební rozkaz pro nedoručitelnost zrušen (viz § 83/2 o. s. ř.) a věc převedena do projednací agendy. Žalobce přitom nemá možnost účinně v žalobě požádat, aby soud platební rozkaz nevydával. Paradoxně se soudní řízení při vydání platebního rozkazu zpomaluje. Žalovaný může platební rozkaz napadnout odporem, který však není nutno ani v obchodních věcech odůvodnit. Odpor nepodléhá ani soudním poplatkům. Pro mnohé dlužníky se tak stává nikoliv opravným, ale spekulativním prostředkem, jehož jediným smyslem je oddalovat plnění věřiteli.

Autor pak uvádí tyto návrhy de lege ferenda:

1. Opravným prostředkem proti platebnímu rozkazu je odpor, který musí být odůvodněn. V odůvodnění musí být uvedeny rozhodující skutečnosti, pro které je odpor podáván. Žalovaný je povinen připojit k odporu listinné důkazy, jichž se dovolává. K odstranění vad odporu se použijí ustanovení o. s. ř., která upravují odstranění vad odvolání.

2. Náhradní doručení platebního rozkazu právnické osobě, jejíž skutečné sídlo není známo, se provede opakovaným doručením na adresu uvedenou v obchodním nebo jiném rejstříku, v němž je tato osoba zapsána (viz nynější ustanovení § 48 odst. 2 o. s. ř.).

3. Pokud má žalovaný na obesílané adrese sídlo (místo podnikání nebo bydliště), ale platební rozkaz nepřeveze, provede soud opakovaně doručení tzv. fikcí. Jestliže žalovaný ani potom platební rozkaz nepřeveze, tak uplynutím druhé úložné lhůty nastávají účinky doručení platebního rozkazu a právní moc platebního rozkazu.

4. Platební rozkaz doručení uložením lze napadnout ve vykonávacím řízení mimořádným opravným prostředkem, kterým je návrh na zrušení platebního rozkazu. Návrh na zrušení platebního rozkazu lze podat z důvodu, že v době, kdy byl platební rozkaz doručován anebo opakovaně doručován, byly na straně žalovaného omluvitelné důvody, pro které nemohl platební rozkaz v úložné lhůtě vyzvednout. Návrh na zrušení platebního rozkazu lze podat ve lhůtě do 3 dnů od doručení návrhu na výkon rozhodnutí, je v něm třeba uvést vše, proč je zrušení platebního rozkazu požadováno a tvrzené důvody je třeba doložit listinami. Opožděně podaný návrh na zrušení platebního rozkazu anebo návrh, který není odůvodněn anebo doložen listinami, soud odmítne. Proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu je odvolání přípustné.

Podáním návrhu na zrušení platebního rozkazu nevzniká povinnému právo nakládat s majetkem, který byl v důsledku nařízení výkonu rozhodnutí zablokován, oprávněný se však z tohoto majetku nemůže uspokojit, dokud není návrh povinného na zrušení platebního rozkazu pravomocně zamítnut.

Po právní moci rozhodnutí, kterým byl návrh povinného na zrušení platebního rozkazu zamítnut, pokračuje soud ve výkonu rozhodnutí i bez návrhu oprávněného. Bylo-li návrhu na zrušení platebního rozkazu pravomocně vyhověno, soud výkon rozhodnutí zastaví. Proti rozhodnutí o zastavení výkonu rozhodnutí není odvolání přípustné.

Po právní moci usnesení, jímž byl výkon rozhodnutí zastaven, pokračuje soud, jenž vydal zrušený platební rozkaz, v řízení i bez návrhu žalobce. Pro řízení o návrhu na zrušení platebního rozkazu je příslušný soud, který je příslušný k řízení o výkonu rozhodnutí.

Zákon o soudních poplatcích by měl stanovit, že odpor se zpoplatňuje jako odvolání ve věci samé. ■

PRÁVNÍ ROZHLEDY v č. 11/97 otiskly obsáhlý článek pražského advokáta JUDr. Luboše *Chalupy* „**K otázce vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy ve smyslu § 457 obč. z., jejímž předmětem byla nemovitost**“.

Autor po úvodu uvádí základní právní úpravu v obč. zákoníku, zákonu o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve vyhlášce, kterou se provádí katastrální zákon a v občanském soudním řádu. Dále uvádí judikaturu a vybranou odbornou literaturu. Problematika zasluhuje širší odbornou polemiku a následující sjednocující stanovisko judikatury. Své právní závěry pak shrnuje autor do těchto 14 bodů:

1. Vlastnictví k nemovitosti převáděné na základě neplatné nebo zrušené smlouvy na nabyvatele nikdy nepřešlo nebo tento převod vlastnictví byl od samého počátku ze zákona zrušen;

2. vlastnictví převádějícího k nemovitosti převáděné na základě neplatné nebo zrušené smlouvy se v katastru nemovitostí obnovuje od samého počátku;

3. zápis vlastnického práva převádějícího k převáděným nemovitostem na základě neplatné nebo zrušené smlouvy v katastru nemovitostí se provádí záznamem ve prospěch převádějícího a je současně podmíněn vrácením všeho, co podle neplatné nebo zrušené smlouvy převádějící přijal a nevrátil;

4. zápis záznamu vlastnického práva v katastru nemovitostí k nemovitosti převáděné na základě neplatné nebo zrušené smlouvy se provádí jen na základě prohlášení (dohody) účastníků formou notářského zápisu či vykonatelného soudního rozhodnutí;

5. plněním přijatým nabyvatelem z neplatné nebo zrušené smlouvy, jejímž předmětem byla nemovitost, je i provedený zápis vlastnického práva v katastru nemovitostí, které je nabyvatel ve smyslu ust. § 457 ObčZ povinen podmíněně vrátit (obstarat jeho výmaz);

6. právo nabyvatele na vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy, jejímž předmětem byla nemovitost, je chráněno tím, že zápis vlastnického práva záznamem v katastru nemovitostí je ze zákona podmíněn současným sepisem prohlášení (dohody) účastníků formou notářského zápisu nebo vykonatelným soudním rozhodnutím, kterým zásadně předchází vrácení plnění převzatého a nevráceného na základě neplatné nebo zrušené smlouvy;

7. užití výrazů vrátit či vydat v ust. § 457, § 458 ObčZ, plně vystihuje právní následky při vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy bez ohledu na to, zda předmětem smlouvy byla věc movitá či nemovitá a toto jazykové vyjádření slouží katastrálnímu úřadu k zápisu vlastnického práva převádějícího do katastru nemovitostí záznamem;

8. před podáním žaloby je třeba vždy individuálně posoudit, jaké plnění bylo na základě neplatné či zrušené smlouvy druhým účastníkem skutečně přijato a zda již nedošlo k jeho vrácení nebo k definitivnímu zániku povinnosti takto přijaté plnění vrátit;

9. zápisem vlastnického práva ve prospěch prodávajícího záznamem do katastru nemovitostí na základě prohlášení (dohody) ve formě notářského zápisu

nebo vykonatelného soudního rozhodnutí je dostatečně chráněno postavení nabyvatele (např. kupujícího), kterému nebyla převádějícím (prodávajícím) kupní cena nebo její část vrácena;

10. zápis vlastnického práva ve prospěch převádějícího z neplatné nebo zrušené smlouvy vkladem vlastnického práva jednoznačně vylučuje absence výslovné první úpravy dovolující analogické použití vkladu vlastnického práva pro tento zvláštní případ tak, jak je tomu např. při zápisu dohod o vydání věcí uzavřených podle zák. č. 87/1991 Sb. (§ 5 odst. 3) a zákona č. 403/1990 Sb. (§ 5 odst. 3, poslední věta). Rovněž znění ust. § 33 Kat-ZPrVyh potvrzuje správnost tohoto názoru;

11. vrácením plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy je třeba rozumět vše, co bylo na jejím základě skutečně přijato a nevráceno, tj. nejen zápis vlastnictví v katastru nemovitostí ve prospěch nabyvatele, kupní cena, užívání nemovitosti, ale i jiná plnění tak, aby byl daný právní vztah plně restituován (narovnáán) a nebylo zapotřebí dalšího soudního řízení;

12. aplikace ust. § 560, věta první, ObčZ (dříve § 76 ObčZ) pro vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy není bez výhrad, neboť toto ustanovení se týká jen plnění z platných smluv, tj. nikoli neplatných či zrušených smluv. Plnění ve smyslu ust. § 457 ObčZ je plněním ze zákona založeným touto speciální právní normou, která vylučuje obecná ustanovení (§ 560, věta první ObčZ). V opačném případě lze aplikovat ust. § 560, větu první, ObčZ jen analogicky;

13. vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy, jejímž předmětem byla nemovitost, která se ze zákona neeviduje v katastru nemovitostí, vychází ze stejných zákonných předpokladů, vyjma obnovení zápisu vlastnictví převádějícího v katastru nemovitostí;

14. znění ust. § 9 odst. 2 KatZ umožňuje zápis poznámky do katastru nemovitostí na základě žaloby o vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy podle § 457 ObčZ, jejímž předmětem byla nemovitost. Zákon pro zápis poznámky do katastru nemovitostí, a tudíž i pro zápis vlastnického práva záznamem, nepředpokládá jen žalobu o určení vlastnictví nemovitostí.

Po tomto shrnutí autor formuluje znění petitu a z něho vyplývajícího výroku soudního rozhodnutí při vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy a) zvláště u bezúplatných a b) zvláště u úplatných smluv. ■

Advokát doktor Alois Rašín

Velký muž Října 1918, významná a snad nejvýraznější osobnost mezi ostatními představiteli Národního výboru, jenž vyhlásil 28. října 1918 československou samostatnost. Autor prvního základního zákona československého státu, který napsal v noci z 27. na 28. října 1918. Zákona, jehož podstata, jak sám ve svých Pamětech píše, spočívala v tom, že všechny zákony a nařízení platí dále, a že vládní formu samostatného státu ustanoví Národní shromáždění. „Základním tímto zákonem“, píše sám autor, „mělo být i zamezeno, aby nenastal bezprávní stav, aby se celá státní správa nezastavila a aby se 29. října pracovalo dále jako by revoluce vůbec nebylo. Toho bylo skvěle dosaženo, a vzbudilo obdiv u cizinců nad vyspělostí našeho národa“.

JUDr. Alois Rašín, jako představitel československé svrchovanosti, je však doktorem Rašínem stojícím již na vrcholu své životní dráhy. Tomuto zenitu předcházel život bohatý na osudové zvraty.

Kdo tedy byl JUDr. Alois Rašín, svými přáteli nazýván srbsky Věkoslav – Věko, než stanul na samém vrcholu svého života?

Člověkem, kterého již sama příroda vybavila kvalitními osobními vlastnostmi, jimiž nebojácně prosazoval své politické nadání a skutečné vlastenectví. Mužem nesmírně schopným, čestným a energickým, odborně erudovaným, nepokořeným vězněním ani rozsudkem smrti.

Mužem, kterému byl podzimní měsíc říjen zřejmě celoživotně osudovým...

JUDr. Alois Rašín, narozen 18. října 1867 v Nechanicích, se od mládí zajímal o politiku a do politického života se zapojil jako aktivní mladočeský politik. V období před 1. světovou válkou byl jedním z nejvýznamnějších politiků mladočeské strany. Roku 1893 patřil jako mladý advokátní koncipient k hlavním představitelům radikálního pokrokového hnutí studentstva a mládeže. Za své aktivní veřejné vystoupení proti vládě a císaři byl zatčen a v soudním procesu, známém jako proces s Omladinou (78 obžalovaných), odsouzen na 2 roky těžkého žaláře.

„5. října 1893 večer zavolala mne bytná, že na chodbě nějaký pán přeje si se mnou mluvit. Vyšel jsem. Ve stinném koutku stál někdo, ruce na obličejí, a když jsem se k němu přiblížil, zamumlal změněným hlasem: *Zitra policejní prohlídka, budete zatčen. Sbohem.*“

„15. února 1894. Dnes byl zahájen náš proces. Přelíčení bylo prohlášeno za tajné. Ohradili jsme se. Žaloba o mně povídá: *JUDr. Alois Rašín, 25letý, svo-*

bodný, z *Nechanic*, advokátní koncipient bytem na Vinohradech... označen náčelníkem strany omladinové, intelektuálním původcem veškeré činnosti „Omladiny“ a zejména také všech projevů jí pořádaných. Tito inteligentní živlové se bezprostřednímu účastenství ve výstřednostech pouličních vyhýbali a dělnické živly podstrkovali, nicméně však nesou za ně zodpovědnost.“

Dr. Rašín sbíral také peníze pro zatčené členy „Omladiny“ a sháněl vývody v její prospěch.

„22. ledna: Osmý den přelíčení. Mluvil jsem proti žalobě souvislou řečí:

Žaloba tvrdí, že jsem členem tajného spolku. Já však žádný tajný spolek neznám, obzvláště ne tajný spolek „Omladina“, nikdy jsem v tajném spolku nebyl a nikdy jsem o něm neslyšel. Také existence tajného spolku v žalobě není dokázána. Já vlastně ani nevím, jakou hodnost v tajném spolku mám. Mrva říká, že v tom tajném spolku byly „prsty“, „palce“, „diktátor“. Ale mne nejmenuje ani „prstem“, ani „palcem“, já nejsem ani diktátor, já nejsem nic. Proto mě pan státní zástupce přidělil zvláštní hodnost a nazval mne „návodcem“ této tajné společnosti, a aby to bylo lehčí, bylo řečeno, že jsem intelektuálním původcem těchto demonstrací. Ale to by mohl říci každý. Tady musí být dokázáno, kde jsem k nějaké demonstraci sváděl, kde jsem pro ni agitoval. Zde musí být faktum, ne domněnka. To si snad mohl někdo myslit, ale pozitivní věci neříkal ani Mrva, ani nikdo jiný... Z toho je vidět, že žaloba ani neví, jakou tato tajná společnost měla organizaci, a přece tuto tajnou společnost žaluje.“

„20. února: Před soudní budovou spousta lidí a policie. V soudní síni policajti s nasazenými bodáky. Jakmile předseda řekl, že Holzbach uznán vinným, všichni jsme odešli. Dostal jsem dva roky těžkého žaláře pro zločin tajného spolčování. Žalář zostřen čtvrtletně postem. Přítěžující okolnosti: intelektuelní návodství a několikeronásobná kvalifikace zločinu. Polehčující okolnost: zachovalost a dlouhá vazba.“

Tolik vlastní slova JUDr. Rašína. Pro úplnost je nutné ještě doplnit, že trest nastoupil v trestnici na Borech u Plzně. V listopadu 1895 dostali všichni odsouzení milost. Doktor Rašín ji odepřel přijmout a trestnici opustil teprve poté, kdy mu hrozilo násilné vyvedení.

Podílel se na vypracování národohospodářského programu mladočeské strany a v rámci aktivní mladočeské politiky působil i jako skvělý žurnalista. V Národních listech řídil spolu s Jaroslavem Preissem národohospodářskou rubriku.

JUDr. Alois Rašín byl ovšem i úspěšným pražským advokátem. V Praze si založil vlastní advokátní kancelář a advokátní praxi zahájil počátkem tohoto století. I tuto profesi zvládal s vynikajícím přehledem a odborností, která byla ostatně pro tohoto talentovaného muže ocelové vůle charakteristická.

6. 10. 1891 byl promován doktorem práv, později ještě dvakrát, neboť vždy, když byl odsouzen, ztratil i svou akademickou hodnost.

Doktora Rašína jako vskutku nekompromisního a neúnavného účastníka protihabsburského domácího odboje velmi uznával T. G. Masaryk. Jeho práci oceňoval jako „výbornou“ a „neúmornou“.

Odsouzení Dr. Rašína a Dr. Kramáře za protihabsburský odboj hodnotí T. G. Masaryk i jako výrazný podíl na našem osvobození.

„Dále přispěli k osvobození všichni, ti nevojenští občané, kteří vojenským terorem rakouským byli doma trestáni na hrdle, kteří byli na trest odsuzováni (Dr. Rašín a Dr. Kramář) a žalářování, zbavení majetku a všelijak trápeni.“ (T. G. M. Světová revoluce, str. 448).

3. června 1916 byl vynesena rozsudek:

„Ve jménu J. Veličenstva císaře!

C. k. zeměbranecký divisijský soud jakožto rozhodující soud ve Vídni uznal za právo po provedeném hlavním líčení od 6. prosince 1915 do 3. června 1916, obžalovaných

1. Dra Karla Kramáře,
2. Dra Aloise Rašína
3. Vincence Červinky,
4. Josefa Zamazala,

o obžalobě pro zločin velezrady jako původce a návodčího a strůjce dle §§ 58 c, 59 b tr. z. a proti válečné moci státu dle § 327 voj. tr. z. ad 2. pro zločin velezrady jako vzdáleného účastníka na odsouzení a potrestání ve směru podané písemné žaloby:

2. Dr. Alois Rašín, narozený 18. října 1867 v Nechanicích, tamtéž příslušný, římsko-katol., ženatý, říšský poslanec, a advokát v Praze, t. č. ve vyšetřovací vazbě u zdejšího soudu... a odsuzují se... ad 2. dle §§ 328 lit. b 96 a 100 voj. tr. z. k trestu smrti provazem. Dle § 45 c voj. tr. z. se nalézá ztráta akademické hodnosti doktora práv u Dra. Karla Kramáře a Dra. Aloise Rašína. Dle § 308 předposlední odstavce voj. tr. s. ř. stanoví se pořadí provedení trestu takto:

1. Vincenc Červinka,
2. Josef Zamazal,
3. Dr. Alois Rašín,
4. Dr. Karel Kramář.“

K dokreslení celého soudního procesu patří jistě i poznámka Dr. Rašína ze dne 11. června 1916:

„Měl jsem mnoho práce, ježto jsem četl rozsudek a chtěl jsem pomoci Dru. Kórnerovi (obhájci), který má být v 8 dnech hotov s provedením zmateční stížnosti na rozsudek o 634 stranách drobného tisku ve formátu půlarchovém, který v té době nelze ani přečíst.

Jsem zdrav a nejlepších nadějí, že se vrátí lepší časy a že se nedožiju zklamání ani u přátel, ani u nepřátel“.

Trest smrti, změněný po smrti císaře Františka Josefa I. novým císařem Karlem II. v lednu 1917 na žalář, Dr. Rašína nezlomil. Plně se věnoval přípravě ústavy i hospodářského a zejména finančního uspořádání budoucího českého státu, v jehož existenci věřil.

V den převratu 28. října 1918 byl Dr. Alois Rašín členem předsednictva Národního výboru. Podává zprávu o převratu v „Ročence“ Národního shromáždění československého.

V první Kramářově vládě byl jmenován ministrem financí a jeho rozhodnutí vzít na sebe tento, snad nejodpovědnější úkol, bylo rozhodnutím šťastným a prospěšným pro československou republiku. Všechny své schopnosti a energii zaměřil na překonání poválečného chaosu ve sféře financí a peněžnictví. Jeho úsilí dosáhlo již v březnu 1919 úspěch. Podařilo se mu osamostatnit československou měnu a tím dal základy k realizaci vlastní měnové politiky. Ruku v ruce se stabilizací měny se zaměřil i na nastolení pořádku ve veřejných financích. V tomto nelehkém boji vystupoval nekompromisně a čestně, se smyslem pro šetrnost a pracovitost.

V druhé, Švehlově vládě, kam byl dne 8. října 1922 znovu povolán do funkce ministra financí, navázal na své dřívější zásady a cíle. Silou své osobní autority se postavil proti zneužívání výhod a neutuchajícím požadavkům na „uznání zásluh“ a na „odměny za zásluhy“. Prosazoval úspornou rozpočtovou politiku státu. Získal si tím řadu nepřátel, ale nedal se. Krátce před atentátem v prosinci 1922 v jednom ze svých posledních projevů veřejně adresoval svá slova všem, kteří od státu žádali stále víc a víc: „Bojovali jsme za tebe, zaplat! Zaplat hotově, zaplat výhodami, privilegii ve svobodné, rovnoprávné demokratické republice!“

Neodpustil si však ani svůj oblíbený výrok, že za práce pro národ se neplatí.

5. ledna 1923, když vycházel z domu v Žitné ulici v Praze, kde bydlel, byl zezadu smrtelně postřelen devatenáctiletým mladíkem, hlásícím se k anarchokomunismu. I se smrtelným zraněním bojoval Dr. Alois Rašín tvrdě o svůj život. Tentokrát však neměl šanci, příroda, v podobě smrti, jeho život ukončila dne 18. února 1923.

*JUDr. Marta Ehlová,
advokátka, Praha*

K otázce náležitostí trestního oznámení v podnikatelských věcech

Zástupce ředitele Obvodního ředitelství Praha 8 – Policie ČR zaslal ČAK přípis z 21. 1. 1997 tohoto znění:

„Zdejší pracoviště služby kriminální policie Obvodního ředitelství Policie České republiky Praha 8 zpracovává v současné době množství případů, kdy se při oznámení o podezření ze spáchání možného trestného činu nechává oznamovatel, převážně různé formy právnických osob, zastupovat již při podání oznámení členem České advokátní komory.

U převážné většiny takovýchto oznámení se podezření ze spáchání trestného činu omezuje pouze na dopis advokáta bez podpůrných písemných dokumentů, které jsou v držení jeho mandanta a na které se advokát odvolává.

Na písemnou žádost o doplnění spisového materiálu o různé listiny, zaslanou do příslušné advokátní kanceláře, není běžně reagováno, a to ani na zaslané urgence. V některých případech je nám telefonicky či jinak doporučeno, abychom si potřebné písemné materiály vyžádali přímo u poškozené firmy. Mnohdy se tímto jednáním zdržuje šetření učiněného oznámení, protože pracovníci firem nevycházejí policii vstříc s odvoláváním na skutečnost, že jsou v této věci zastupováni advokátem.

Vzhledem ke skutečnosti, že se takovéto jednání stává téměř pravidlem, žádám Vás o sdělení, zdali advokát, který podá na základě plné moci oznámení o trestném činu a žádá být o výsledku šetření informován, je povinen na požádání doplnit spisový materiál o listinné dokumenty, na jejichž porušení poukazuje, či nikoliv, případně kdy a za jakých podmínek.

Rovněž žádám o sdělení, jak postupovat v případech, že se člen České advokátní komory zachová jinak, než mu ukládá případná povinnost.

Vaše stanovisko bude bráno jako závazné pro obě strany a bude na něj při šetření v uvedených případech poukazováno.

Za zpracování Vašeho stanoviska, případně metodické pomoci, děkuji.“

Tajemník ČAK odpověděl dopisem z 3. 2. 1997, jehož doslovné znění uvádíme:

„Trestní oznámení je nepochybně podáním ve smyslu § 59 tr. ř. Trestní řád neobsahuje ustanovení o náležitostech podání, zejména též nestanoví, zda a jaké listiny je třeba k němu připojit. To na rozdíl od občanského soudního řádu, který

je v tomto ohledu konkrétnější – v § 42 odst. 4 se uvádí, že pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být mj. předloženo s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami. Pokud jde o návrh na zahájení řízení, stanoví o. s. ř. v § 79 odst. 2 výslovně, že navrhovatel je povinen k návrhu připojit listinné důkazy, jichž se dovolává.

Jestliže advokát na pokyn fyzické nebo právnické osoby sepisuje v rámci poskytování právních služeb trestní oznámení, je jeho povinností získat pro takové podání náležitě skutkové podklady. Pokud je k posouzení důvodnosti takového podání třeba znát obsah určitých listin, je povinností advokáta se s nimi seznámit a podle okolností na jejich obsah v trestním oznámení odkázat. I když je žádoucí zásadně opisy příslušných listin k oznámení připojit, nevyplývá ze žádného ustanovení tr. řádu povinnost je současně s trestním oznámením předložit. Stačí, že takové důkazy jsou označeny.

Další postup pak odvisí od toho, zda advokát byl zmocněn pouze k podání trestního oznámení nebo i k dalšímu zastoupení, např. oznamovatele jako poškozeného v trestním řízení. Policejní orgán, stejně jako vyšetřovatel, je oprávněn ve smyslu § 8 odst. 1 tr. ř. žádat právnické a fyzické osoby, aby vyhověly dožádání při plnění jeho povinností. Stejně tak i podle § 47 odst. 1 zák. o Policii ČR jsou policejní útvary při plnění úkolů oprávněny požadovat mj. od právnických a fyzických osob potřebné podklady a informace. Z těchto ustanovení, která jsou dále rozvedena mj. v závazném pokynu, kterým se upravuje postup policejních orgánů při plnění úkolů v trestním řízení, vyplývá, že policejní orgán i vyšetřovatel mohou vyzvat oznamovatele, ať už je jím přímo určitá osoba nebo její zmocněnec, v daném případě advokát, aby předložil příslušné písemnosti, na něž se odvolává, nebo které jsou jinak pro posouzení důvodnosti trestního oznámení potřebné.

Advokát, jehož plná moc nebyla omezena jen na podání trestního oznámení, by podle našeho názoru byl zásadně povinen dožádání příslušného orgánu trestního řízení vyhovět, pokud má od klienta listiny k dispozici. V rámci trestního řízení by pak povinnost předložení listiny bylo možno opřít též o ust. § 78 tr. ř.

Pokud nejsou současně s trestním oznámením předloženy potřebné listiny, zdá se nám, že v praxi se jeví podle okolností jako účelný postup podle čl. 11 odst. 6 závazného pokynu pro postup policejních orgánů při plnění úkolů v trestním řízení, tj. vyslechnout oznamovatele nebo – jde-li o právnickou osobu – např. informovaného zástupce a je-li to třeba uložit mu, aby předložil příslušné doklady.

Podotýkáme, že naše vyjádření nelze považovat za závazné pro advokáta ani pro policejní orgány. Česká advokátní komora není oprávněna udílet advokátům v konkrétních věcech pokyny, jak mají postupovat, tím méně to může činit ve vztahu k orgánům policejním. Uvádíme jen to, co podle našeho názoru vyplývá z právních předpisů. Z naší strany uvážíme zpracování této problematiky v našem stavovském časopise *Bulletin advokacie*.“

Vyšlo č. 6/97 Bulletinu slovenské advokacie

Úvodník napsal člen představenstva SAK JUDr. Alexander Fuchs na téma „Povinnost mlčenlivosti a právní praxe“. Jde ve skutečnosti o úzký výsek zvláštní situace, která může nastat, jestliže „z klienta se stal nepřítel a věci došly tak daleko, že klient podal na advokáta trestní oznámení“. Autor uvádí:

„Všetko by bolo samozrejme v úplnom poriadku, keby bývalý klient – teraz oznamovateľ trestného činu, dokonca možno poškodený, bol natoľko morálne vyspelý, že by advokáta zbavil povinnosti mlčanlivosti. Dá sa smelo predpokladať, že sa tak spravidla nestane. Advokát se tak ocitne pred dilemou, či má porušiť zákonnú povinnosť mlčanlivosti, alebo má strpieť trestné stíhanie voči sebe bez toho, aby se obhajoval, pričom by poukázal len na to, že sa bez súhlasu bývalého klienta obhajovať nesmie, lebo by ináč porušil svoju zákonom stanovenú stavovskú povinnosť.

Myslím si, že ak by sa advokát dal cestou striktného dodržiavania § 18 zákona o advokácii a s poukazom na toto ustanovenie by sa nebránil, vznikla by situácia znemožňujúca objektívne zistenie skutkového stavu v trestnom konaní. Orgány činné v trestnom konaní museli by brať do úvahy, že vzhľadom na postoj bývalého klienta je advokát zbavený možnosti obhajovať sa. Museli by vyvodit' z takéhoto stavu vecí príslušné procesnoprávne dôsledky.

Kto však zaručí, že postoj orgánov činných v trestnom konaní bude práve takýto?

Preto advokát musí zvážiť, nakoľko je vážne nebezpečenstvo, ktoré mu hrozí a podľa toho se rozhodnúť, či sa bude, alebo nebude brániť. V prípade reálneho nebezpečenstva zo vznesenia obvinenia, podania obžaloby alebo dokonca odsúdenia dalo by sa hovoriť o situácii, keď sa advokát dostal do krajnej núdze. Veď vznesenie obvinenia je prvým krokom ku neskoršiemu podaniu obžaloby a podanie obžaloby môže mať za následok pozastavenie výkonu advokácie.

Vôbec by som sa nečudoval, keby sa advokát rozhodol v takejto situácii brániť sa a uvážlivo uviesť aj také okolnosti, ktoré znamenajú porušenie povinnej mlčanlivosti. Som presvedčený, že v prípadnom kárnom konaní vedenom proti advokátovi pre porušenie povinnej mlčanlivosti bol by prístup kárných orgánov obzvlášť citlivý a starostlivý.”

Sešit obsahuje též společné stanovisko SAK, Komory komerčních právníků, Komory daňových poradců a Notářské komory SR k vládnímu návrhu zákona, kterým se novelizuje zákon č. 289/95 Sb., o daních z přidané hodnoty. Podle ná-

vrhu by mělo dojít ke zvýšení 6% sazby daně na 23% mimo jiné též při zdanění právních služeb a služeb poskytovaných daňovými poradci, patentovými zástupci, exekutory a notáři. Ve stanovisku se uvádí, že takto by právní služby byly považovány za luxusní, což je zarážející. Navíc by šlo o zdražení, které si nebude moci dovolit převážná část obyvatelstva. Příjmy, které by takto plynuly do státního rozpočtu, jsou celkem bezvýznamné a zanedbatelné a naopak se velmi citlivě dotknou ekonomického postavení občanů. Mohou vést následně ke snížení právního vědomí obyvatelstva a ústupu práva z každodenního života, nehledě k tomu, že by se rozšířil prostor pro poskytování právních služeb pokoutníky. V závěru se doporučuje ponechání dosavadního stavu a uvádí se, že tato forma připomínek byla zvolena proto, že autoři neměli možnost návrh zákona připomínkovat v rámci legislativního procesu.

Číslo obsahuje tyto odborné články:

Juraj Babjak: Odposlech a záznam telekomunikačního provozu v právním státu

Peter Vojčík: Trestní právo a duševní vlastnictví

Jozef Vozár: Ochrana spotřebitele a tzv. time-sharingové smlouvy

Štefan Beneč: K rozhodnutím o povolení vkladu vlastnického práva (ohlas na článek otištěný v č. 2/97).

Zařazeno je několik rozhodnutí obecných soudů s upravenými právními věťami, zprávy o některých seminářích, konaných na Slovensku i v zahraničí, změny v seznamu slovenských advokátů a advokátních koncipientů a informace o zasedání předsednictva SAK, konaném 9. 10. v Tálech. Předseda JUDr. S. Detvai zde informoval o své účasti na konferenci IBA v Kalifornii v září 1997 a o konferenci IBA, která se konala v září v Bratislavě. SAK uspořádala při této příležitosti recepci s účastí asi 100 osob. Byla podána informace o setkání zástupců SAK (JUDr. Micháľková, JUDr. Erben, JUDr. Havlát) se zástupci zahraničních advokátních kanceláří. Účastníci byli seznámeni se stanoviskem SAK, podle něhož na základě platného zákona o advokacii není dána možnost legálně poskytovat právní pomoc jiným subjektům než těm, které jsou uvedeny v zákoně. Bylo poukázáno na disciplinární odpovědnost, na ustanovení o reklamě a na to, že jestliže zahraniční kanceláře poskytují právní pomoc na Slovensku, dopouštějí se trestného činu nedovoleného podnikání, jakož i nekalé soutěže. Zástupci zahraničních kanceláří prohlásili, že chtějí spolupracovat se SAK při vyřešení tohoto problému. Upozorňují však na to, že Komoru by neměla zajímat jen činnost zahraničních advokátních kanceláří, ale především činnosti jiných zahraničních subjektů (účetních auditorů, poradců), kteří též poskytují právní pomoc, a to i v oblasti slovenského práva. Předseda SAK navrhl, aby předsednictvo stanovilo podmínky, za nichž by mohly zahraniční advokátní kanceláře působit.

Sešit uzavírá obsah ročníku 1997.

V. M.

Reforma italského stavovského práva

V listopadu 1995 vypracoval zvláštní sbor profesní organizace zvané „Consiglio nazionale forense“ kodex dosud velmi rozmanitého stavovského práva, které bylo zčásti kodifikováno, zčásti tradováno a zčásti odvozeno z judikatury. Všechny právní komory, kterých je v Itálii 126, dostaly návrh k vyjádření, takže v dubnu minulého roku byl přijat „Codice deontologico forense“ – „Advokátní deontologický kodex“: do tohoto kodexu byly zapracovány i zvláštní stavovské směrnice pro obhájce v trestních věcech „Codice etico dell'Unione dei penalisti“ a normy mezinárodních organizací CCBE, IBA, UIA.

Nový kodex obsahuje úvod a pět kapitol.

V první kapitole jsou obsaženy obecné principy stavovského práva, v druhé kapitole je jednání vůči kolegům, v kapitole třetí jednání vůči klientům, v kapitole čtvrté jednání vůči odpůrcům, soudcům a třetím osobám, v páté kapitole jsou závěrečná ustanovení.

Deontologický kodex obsahuje 60 článků, začíná principy příkazů nebo zákazů a uvádí konkrétní ustanovení tak, aby všechny principy byly naprosto srozumitelné.

Disciplinární tresty a jejich výměry nejsou v tomto kodexu upraveny, kodex se v tomto ohledu odvolává na zákon o profesionálním právu a dále na dosavadní judikaturu, zejména ústavního soudu.

I. Obecné zásady italského stavovského práva

V preambuli je uvedeno, že advokát svou činnost vykonává svobodně, samostatně a nezávisle k ochraně práv a zájmů občanů, k posilování právního vědomí a v zájmu spravedlnosti. Je současně garantem ústavy a právního řádu, práva na svobodu, jistotu a nedotknutelnost obhajoby.

V článku 4. je pojednáno o činnosti v zahraničí a činnosti zahraničních advokátů v Itálii. Platí zásada dvojí deontologie, tj. povinnost dodržovat národní stavovské předpisy a předpisy země, ve které je činnost vykonávána. Cizí advokát, který vykonává povolání v Itálii, pokud k tomu je připuštěn, musí zachovávat italské stavovské právo.

V článku 5. je uvedeno, že jednání advokáta musí být vykonáváno v duchu práva, cti a vážnosti stavu a že advokát i mimo advokátní činnost nesmí kompromitovat pověst advokátního stavu.

Článek 6. obsahuje povinnost k loajalitě a korektnímu jednání.

Článek 7. a 8. povinnost pilného výkonu advokátního povolání, článek 9. obsahuje povinnost zachování advokátní mlčenlivosti.

V článku 9. odst. 5 pak je uvedeno, že advokát může podávat informace týkající se vlastního klienta pokud je to nutné k výkonu trestní obhajoby nebo aby

klientovi zabránil v trestné činnosti, nebo jako důkaz při vyřizování rozporů mezi advokátem a vlastním klientem.

V článku 10. se uvádí, že advokát musí zachovávat svou nezávislost a nesmí připustit vnější ovlivňování nebo nátlaky, které by na něho mohly být při výkonu profese činěny. Advokát nesmí být při zastupování ovlivňován vlastními zájmy, v dalším odstavci téhož článku pak je advokátovi zakázán výkon obchodní nebo zprostředkovatelské činnosti.

V článku 12. je uvedeno, že advokát nesmí převzít zastupování, k jehož vyřizování nemá dostatečnou kompetenci. Je povinen svému mandantovi sdělit všechny okolnosti, které mu brání k převzetí zastupování a při zvláště obtížných právních případech musí klientovi sdělit, že je nutno, aby přivzal k svému zastupování dalšího advokáta.

V článku 14. je zakotvena povinnost pravdomluvnosti advokáta o objektivních informacích, kterých se mu při výkonu činnosti advokáta dostane a které jsou důležité pro soudní řízení. Patří sem zejména zákaz použití nepravdivých nebo zfalšovaných podkladů a svědeckých výpovědí, stejně jako zákaz profesního podvodu.

V článku 15. je uvedena povinnost advokáta plnit daňové a sociálněprávní závazky.

Italská advokacie se nadále opírá o zákaz reklamy, v článku 12. pak je uvedeno, že jakákoliv inzerce o advokátní činnosti je zakázána. Přípustny jsou pouze údaje uvedené na dopisním papíru, v seznamech advokátů, v registrech, v databankách včetně databanky mezinárodní, a o zvláštních expertních činnostech advokáta, dále advokát může podávat informace o struktuře své kanceláře a činnosti, pokud jsou tyto informace adresovány klientům a kolegům, dále oznámení jmen zemřelého partnera kanceláře, pokud k tomu existuje jeho předběžné svolení nebo výslovné svolení jeho dědiců.

Uvádí se, že všechny tyto údaje musí být pravdivé a musí odpovídat zásadám cti a hodnosti stavu.

Článek 18. pojednává o chování advokátů ve styku s novináři a redaktory masových sdělovacích prostředků. Článek 19. obsahuje zákaz získávání klientů nebo nabídku služeb třetím osobám, jakož i navázání obchodních styků s potenciálním klientem za pomoci agentur, zprostředkovatelů nebo jiným způsobem.

Zvláště je zakázáno některému kolegovi nebo třetí osobě zaplatit honorář, provizi nebo jakoukoliv odměnu za obstarání nebo přenechání klienta nebo poskytovat nebo slibovat jakékoliv dary za zprostředkování získání klientů.

V člancích 20. až 21. je obsažen zákaz používání nevhodných nebo urážlivých výroků a zejména pak je zakotvena povinnost zápisu do rejstříku advokátů jakožto nutný předpoklad výkonu advokacie, ať již před soudy nebo mimo soudy, a k používání profesního titulu „avvocato“ (advokát).

II. Chování advokátů vůči kolegům a klientům

Druhá kapitola tohoto deontologického kodexu upravuje jednání advokáta vůči kolegům a v článku 23. se doslova praví: Advokát je povinen při jednání nebo při každém jiném styku s kolegy být přesný. Advokátovi je zakázáno v soudním řízení předložit korespondenci vedenou s jiným advokátem, pokud tato korespondence byla označena jako důvěrná nebo obsahuje návrhy ke smíru. Rovněž vydání důvěrné advokátní korespondence s vlastním klientem není povoleno.

Zajímavý je i článek 39., který uvádí, že záleží na volném rozhodnutí advokáta, zda se chce připojit ke stávkovým opatřením, která byla učiněna jeho stavovskou organizací, jako je např. bojkot soudních jednání apod. Pokud se advokát v takovémto případě rozhodne, že neuposlechne bojkot soudů, musí o tom předem uvědomit kolegy advokáty, kteří se příslušného jednání u soudu rovněž účastní. Advokátovi je však zakázáno, aby stávková opatření dodržoval pouze částečně, např., že by soud bojkotoval pouze v určitých dnech nebo v určitých právních věcech.

Články 41. až 45. upravují povinnost advokáta svého klienta podrobně o věci informovat, dispozice výběru, příkaz přiměřenosti při požadování záloh při převzetí věci, zákaz ujednání výsledkového honoráře (quota litis), přičemž je povolena přírážka v případě úspěchu ve věci, pokud tato přírážka byla písemně dojednána, je uvedena v rozumných hranicích a je odůvodněna výsledkem právního sporu.

III. Vystupování proti odpůrcům, soudcům a třetím osobám

V této kapitole je určeno pouze obecně, že advokát je povinen závazky vůči třetím osobám plnit zodpovědně a dochvilně, a to i mimo svou advokátní činnost.

IV. Závěr

Uvádí pouze, že pokud by se vyskytly případy, na něž nespádají předchozí ustanovení, má být v konkrétních případech postupováno v duchu obecných zásad tohoto kodexu.

Připravil JUDr. Václav Král

Informace o maďarském soudnictví

Časopis Soudce č. 3/97 otiskl informativní článek Mgr. Petra Angialosiho „Soudnictví a právní úprava v Maďarsku“. Autor připomíná, že po rozdělení Československa je Maďarsko pro nás co do právního řádu i co do počtu obyvatel

a ekonomickou situací srovnatelným státem. Ostatně to platí i pokud jde o historickou tradici ještě z dob Rakousko-Uherska. Autor upozorňuje na zajímavý rozdíl, že v Maďarsku se stát snaží v maximální míře zajistit ochranu pracovníků justice a dostupnými prostředky udržet úctu k justici. Soudcovské povolání je v Maďarsku považováno i mezi právníky za elitní. Výběr budoucích soudců je velmi přísný po stránce odborné i charakterových vlastností. První jmenování soudce je na dobu určitou – na čtyři roky. Pak je soudce hodnocen odborně i po charakterové stránce a teprve při kladném hodnocení se přikročí k jmenování bez časového omezení. Z hlediska bezpečnosti jsou jednací síně většinou v jiných částech budovy než kanceláře soudců a do některých částí budovy je přístup jen na elektronické karty. Veřejně přístupné prostory jsou neustále monitorovány kamerami za současného sledování justiční stráží. U vchodu do soudní budovy jsou detektory. Jednací síně jsou vybaveny ozvučovací technikou a zabezpečovacím zařízením pro případnou potřebu v průběhu jednání. Obhájci v trestních věcech mají povinnost nosit talár.

MEZINÁRODNÍ VZTAHY

Seminář „K roli a odpovědnostem advokáta v měnící se společnosti“, Budapešť, 9. – 11. 12. 1997

Seminář organizovala Rada Evropy s Maďarskou advokátní komorou, nicméně dalšími obsahovými garanty bylo CCBE a Interights. Šlo o multilaterální akci v rámci tzv. programu THEMIS Rady Evropy. V tomto programu je advokátní profese jednou z těch právních profesí, které Rada Evropy soustavně ve státech střední a východní Evropy sleduje a pomáhá zlepšení jejich postavení, systému a profesnosti tak, aby postupně došlo k zařazení těchto nových států i v oblasti advokacie na úroveň ostatních evropských demokracií. Stejně cíle sleduje ovšem i Evropská unie, která v tomto směru (tak jako i v dalších právních aspektech) s Radou Evropy intenzivně spolupracuje a na její projekty právní pomoci novým členskými státy přispívá.

Předseda ČAK JUDr. Karel Čermák byl Radou Evropy pozván jako jeden z přednášejících zahraničních expertů, JUDr. Jana Wurstová z mezinárodního oddělení jako český účastník.

Na rozdíl od jiných právních profesí: soudců, státních zástupců, legislativců, ale i pracovníků ve vězeňství, je četnost setkání advokátů pořádaných Radou Evropy menší. Tím kvalitnější bylo však v přednáškách i diskusi pojednáno základní téma. Seminář předcházel průzkum situace v jednotlivých státech střední a východní Evropy, které odpovídaly na velmi podrobně strukturovaný dotazník směřující k základním otázkám: postavení a nezávislost advokacie, popř. míra ingerence moci výkonné, organizace systému advokacie a pravomoci advokátních komor, zajištění etiky výkonu profese včetně řešení konfliktu zájmů a míry možnosti propagace služeb jednotlivých advokátů, existence systému výchovy a vzdělávání advokátů, právní pomoci ekonomicky slabým klientům ve věcech trestních, civilních i správních, povinnosti mlčenlivosti advokáta. Zřetelný je sílící trend ke schopnosti advokací pracovat s mezinárodními právními instrumenty, k přístupu nových států např. k úmluvám Rady Evropy v oblasti právní pomoci a možnosti jejího vyžadování přes hranice států. Jednotlivými prvky všech těchto snah je na jedné straně Evropská úmluva o ochraně lidských práv, na straně druhé aktivity Evropské unie, zejména CCBE, pokud jde o profesi advokátů (etický kodex, postavení zahraničních advokátů v členských státech EU) a evropské právo, s nímž musí postupně svoje právní předpisy sjednotit všechny státy, které se dříve či později stanou členy EU.

Je samozřejmé, že Česká republika a advokacie jsou ve srovnání s řadou východoevropských států relativně stabilizovány, advokacie postavena na tradičních demokratických právních principech a nemusí se tedy potýkat s neadekvátními pravomocemi exekutivy či s absencí řady základních předpisů např. v oblasti zařazení profese advokátů na důstojné místo mezi ostatními právními profesemi, v nezávislém výkonu povolání či v oblasti odměňování (tarifů).

Je ovšem překvapující, že některé z nejméně pokročilých států, jako je Albánie, Bosna či Litva, disponují díky usilovné mezinárodní pozornosti některými právními nástroji, které tyto státy řadí k nejpokročilejším. Otázkou však zůstává, zda jejich státní systémy a společenské podmínky umožní těchto výhod využít a zda takové pokrokové předpisy nezůstanou nevyužity.

Diskuse přinesla významné poznání, že ty priority, které jsou pro českou advokacii v současné době nosné, více či méně sídlí všechny „nové“ demokracie, ale překvapivě v některých aspektech i starší demokratické členské státy Rady Evropy. Jde např. o řešení a financování právní pomoci (nejen ve věcech trestních) pro ekonomicky slabé tak, aby byl naplněn požadavek čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. I tam, kde je systém právní pomoci propracován a funkční, nevyhovuje např. způsob přidělování finančních prostředků a hlavně celkové částky, které musí jednotlivé vlády takto financovat.

Různě je také pojímána zásada mlčenlivosti: někde jako naprosto neprolomitelné pravidlo, jinde jako pravidlo, které za jistých, zákonem přesně definovaných podmínek, porušit lze (pokud je to např. v zájmu boje proti praní špinavých peněz).

Liší se také systémy vzdělávání advokátů. Někde jsou tradičně propracovány a fungují na vysoké úrovni, jinde neexistují téměř žádné. Nikde však zatím není řešeno systematické vzdělávání advokátů v procedurách souvisejících s aplikací Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

Pokud jde o etické zásady, jsou tu opět značné rozdíly mezi jednotlivými státy. S uspokojením lze konstatovat, že v České republice jsou etická pravidla konformní s Etickým kodexem advokátů členských států EU a v tomto směru nejsou žádné významné potíže. Harmonizace etických pravidel jednotlivých členských států Rady Evropy i EU je považována za klíčovou – jde o usnadnění volného pohybu advokátů v Evropě a zajištění lepších služeb klientům.

Diskutovalo se i o tzv. „pactum de quota litis“; ačkoliv se takové dohody netěší obecné přízni, zejména u komor, kde existuje efektivní systém právní pomoci, bere se na vědomí, že tento institut může být akceptován v těch státech, kde neexistuje státem financovaný systém, a kde občané nemohou z tohoto důvodu získat patřičnou právní pomoc. Vzhledem k měnící se situaci bude vývoj monitorován CCBE.

Podrobnější závěry celého zasedání budou využity, až Rada Evropy dá k dispozici jejich definitivní text, pro řešení priorit české advokacie v roce 1998 a nepochybně přispějí k dalším legislativním i praktickým řešením. Dokumenty semináře jsou k dispozici v mezinárodním oddělení ČAK.

JUDr. Jana Wurstová

Z ODBORNÝCH ČASOPISŮ

Řazeno abecedně
Připravuje A. D.

OBCHODNÍ PRÁVO 1997, ročník 6

Číslo 12

Müller M.: Práva a povinnosti kupujícího pro případ porušení mezinárodní kupní smlouvy

Liška P.: K některým problémům právního vymezení pojmu neobvyklý obchod
Ohlasy čtenářů: Provozování telekomunikačních služeb (vyjádření Českého telekomunikačního úřadu a autorů)

Burešová J.: Franchisingová smlouva

PRÁVNÍ PRAXE 1997, ročník 45

Číslo 9

- Falletti F.: Organizovaný zločin a institucionální organizace boje proti němu
Wack R.: Místo a role bank v systému boje proti praní špinavých peněz
Guimezanes J.: Ekonomická a finanční kriminalita
Falletti F.: Organizovaná kriminalita: aspekty soudní spolupráce
van der Woude M.: Úvod do konkurenčního práva Evropských společenství
Čapek J.: Z rozhodnutí Evropského soudu a Evropské komise pro lidská práva (zákaz mučení)

PRÁVNÍ PRAXE V PODNIKÁNÍ 1997, ročník 6

Číslo 12

- Schelleová, I.: Soudy, notáři a dědictví (II. část)
Kučera, Z.: Ujednání o příslušnosti zahraničního soudu
Dotazy a odpovědi:
Směnečné rukojemství – Výkon zástavního práva – Zahájení občanského soudního řízení – Vlastnictví prodané nemovitosti.
Hajn, P.: Znovu o vztahu autorského a soutěžního práva
Janečka, J., Manišová, V.: Vznik zástavního práva k motorovému vozidlu zápisem do technického průkazu vozidla
Fiala, T.: Joint ventures z pohledu soutěžního práva Evropské unie

PRÁVNÍ RÁDCE 1997, ročník 5

Číslo 12

- Horn D.: Možnost konkludentního prodloužení nájemní smlouvy na byt
Vrcha P.: Vrácení daru
Petránoš M.: Institut povinného odkupu akcií
Pelikánová I.: Koupě na zkoušku z pohledu srovnávacího práva a českého obchodního zákoníku
Hamplová J.: Formální stránka rozhodování orgánů obce
Nedorost L.: Přezkum rozhodnutí orgánů veřejné správy v rámci správního soudnictví
Pelikán M.: Zákon o zaměstnanosti – úvahy de lege ferenda
Zákony o policii a předpisy související (zák. č. 283/1991 Sb. – úplné znění, zák. č. 553/1991 Sb. – úplné znění, vyhl. č. 290/1992 Sb., vyhl. č. 88/1996 Sb., nař. vlády 397/1992 Sb., nař. vlády 174/1993 Sb.)
Veselý J.: Nový zákon o nadacích a nadační institut

- Zrútský J.: Pracovněprávní nároky zaměstnanců v souvislosti s nedávnými záplavami
Tonner M.: Vzorové schéma návrhu na zápis založených obchodních společností a družstev do obchodního rejstříku
Taranda P.: Ještě k procesní způsobilosti celních úřadů
Schulz J.: K identifikaci účastníků řízení v soudních sporech

PRÁVNÍ RÁDCE 1998, ročník 6

Číslo 1

- Svoboda C.: Harmonizace české legislativy s právem Evropských společenství
Chalupa L.: Právní subjektivita organizačních jednotek občanských sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb.
Špindler K.: Mezinárodní patentové právo
Bělohávek A. J.: Několik poznámek k výkonu zástavního práva dle § 299 obchodního zákoníku
Němcová M., Němec P.: Vybrané aspekty práva akcionáře na odkup akcií
Pokorná J.: Registrace na valných hromadách a příchody akcionářů po ukončení registrace
Hamplová J.: Právní postavení starosty jako orgánu obce
Chalupa R.: Placení směnečného dluhu před splatností
Rozpočtová pravidla a dluhopisy (zák. č. 576/1990 Sb., vyhl. č. 205/1991 Sb., zák. č. 530/1990 Sb. – úplná znění)
Trnka J.: Výpočet důchodů po 31. 12. 1997 a zaokrouhlování
Pošívalová M.: Teoretické otázky úpravy pracovní doby
Pelikán M.: Vydání nemovitosti oprávněným osobám, poznámka k § 6 odst. 1 písm. t) zákona o půdě
Vacík A.: Náležitosti předvedení občana z hlediska správního řádu (osvojení praktického postupu)
Barešová E.: Odstoupení od smlouvy a věcná břemena
Grulich T.: Zástavní právo a možnosti jeho realizace
Kozel R.: Zavržení návrhu na vklad do katastru nemovitostí v souvislosti s podáním žalobního návrhu
Mandák V.: Ze života české advokacie

PRÁVNÍ ROZHLEDY 1997, ročník 5

Číslo 12

- Pokorná J., Večerková E.: K zákazu konkurenčního jednání v obchodních společnostech

Z odborných časopisů

- Jehlička P., Mikeš J., Švestka J.: K některým aktuálním otázkám občanskoprávního institutu neoprávněné stavby
Müller Z.: Princip intabulace a volné uvážení soudu
Kotásek J.: Směnka a její kauza
van Kalmthout A.: Realizace alternativních trestů, některé zkušenosti západoevropských zemí
Zrutský J.: Některé pracovněprávní nároky zaměstnanců v souvislosti s nedávnými záplavami
Raus D.: Nad výkladem pojmu „změna společenské smlouvy u společnosti s ručením omezeným“
Taranda P.: Zrušení konkurzu v kontextu se správou daní
Vydrová E.: Co s chybami v psaní a počtech a jinými zřejmými nesprávnostmi v platebním rozkazu?

PRÁVNÍ ROZHLEDY 1998, ročník 6

Číslo 1

- Doralt P.: Přeměna obchodních společností. Poznámky k novelizovanému českému obchodnímu právu z pohledu práva rakouského
Kratochvíl V.: Koncepce rekodifikace trestního práva hmotného České republiky a novelizace obecné části trestního zákona
Salač J.: Smluvní svoboda nebo smluvní spravedlnost?
Veselý J.: Bude nový zákon o nadaci přínosem nadační praxi?
Křetínský D.: K promlčení práva na vydání předmětu bezdůvodného obohacení v obchodních vztazích
Fischer R.: K problematice odštěpných závodů
Kindel M., Varvařovský P.: Ještě jednou více vlastnických práv (k téže věci)
Kužvart K.: Nad rozsudkem Vrchního soudu v Praze ohledně obchvatu Plzně
Šídová D.: K právům obviněného podle § 33 odst. 1 TrŘ
Králík M.: Malá poznámka k odůvodněnosti bytových náhrad u vyklizovacích žalob podle § 126 ObčZ s ohledem na ustanovení § 3 odst. 1 ObčZ aneb zamýšlení nad dvěma rozhodnutími
Matoušová M.: Ochrana dat v dokumentech mezinárodních organizací

TRESTNÍ PRÁVO 1998, ročník 3

Číslo 1

- Musil, J.: Úloha trestní politiky při reformě trestního práva
Válková, J.: Výzkum obětí trestného činu v České republice
Dolenský, A., Novotný, F.: Nutná obrana a automatická obranná zařízení

Šámal, P., Púry, F.: K způsobům rozhodování v trestním řízení

Fenyk, J., Sotolář, A., Sovák, Z.: Mediace jako alternativní podoba naplnění trestní spravedlnosti

Král, V., Teryngel, J.: K poslední novelizaci trestního zákona v roce 1997

ZDRAVOTNICTVÍ A PRÁVO 1998, ročník 2

Číslo 1

Radvanová S.: Zdravotní stav a uzavření manželství

Staňková M.: Krátké zamyšlení nad onemocněním AIDS a jeho společenskými i legislativními dopady

Zdobinský S.: Poznámky o právu vlastnickém

Garay A.: Souhlas s lékařským zákrokem ve světle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

Kučera M.: K některým otázkám negativních zdravotních důsledků pohybové aktivity včetně sportovní činnosti

TISK O ADVOKACII

Připravuje JUDr. Květa Slavíková

O spolupráci Regionální hospodářské komory (RHK) Ostrava s Českou advokátní komorou se zmiňuje článek **Čeští podnikatelé se musí připravit na normy EU**, který vyšel 19. 12. minulého roku v deníku MORAVSKOSLEZSKÝ DEN. RHK Ostrava hodlá pomáhat zejména drobným a středním podnikatelům při řešení jejich problémů a poskytovat jim potřebné informace s cílem připravit je na budoucí vstup do Evropské unie. Proto RHK chystá od ledna 1998 ve spolupráci s Českou advokátní komorou bezplatnou právní informační pomoc, kterou jim budou každý čtvrtek od 14 do 16 hodin poskytovat dva erudovaní právníci. ■

Pro zajímavost přetiskujeme anketu z minulého roku (20. 12. 1997), kterou na olomouckém Horním náměstí uspořádala novinářka ostravské SVOBODY a jež vyšla pod názvem **O advokacii toho lidé moc nevědí**. Z ankety vyplynulo, že

až na výjimky mají lidé velmi mlhavou představu o činnosti advokátů a o honorování jejich služeb.

Martina Hořáková, 23 let, studující v Olomouci: Myslím si, že služby advokátů přijdou na hodně tisíc. Nikdy jsem se ale o ten problém blíže nezajímala, takže konkrétní představu nemám. Zatím jsem já ani nikdo z mých blízkých nikdy advokáta a jeho placenou radu nepotřebovali.

Ondřej Pospíchal, 31 let, obchodník z Brna: Advokáta jsem potřeboval a jeho služeb využil naposledy asi před třemi roky. Jednalo se o nějaký obchodní případ. Za konzultaci jsem platil asi dvě stovky za hodinu. Za ten proces ale pak bylo asi tři tisíce korun. Myslím si, že ceny advokátních služeb jsou u nás vcelku přijatelné.

Dáša Červinková, úřednice z Olomouce: Konkrétní představu, co to znamená využít služeb advokáta, nemám. Ale myslím si, že to musí být v dnešní době pořádná položka, která může značně zatížit běžný rozpočet. Nikdy jsem se ale o tyto věci moc nezajímala, naštěstí jsem pomoc advokáta nepotřebovala.

Jaroslava Temlíková, 61 let, důchodkyně z Olomouce: O práci a cenách advokátů vůbec nemám žádnou bližší představu. A upřímně řečeno také doufám, že to ani nikdy nebudu potřebovat. Víím, že advokátní kanceláře existují, ale už nevím, kde třeba jsou a kolik bych mohla zaplatit třeba za nějakou smlouvu.

Jiří Filipi, 74 let, důchodce z Olomouce: Nikdy jsem se doposud blíže s advokátskými službami nesetkal. Nevím tedy, ani na kolik přijdou jejich honoráře. Něco jsem sice zaslechl, že existují ceny podle tarifu a ceny smluvní, ale blíže jsem se o to nezajímal. ■

V témže deníku a týž den vyšel i článek **Honorování podle dvojího metru**, který uvádíme v plném znění:

Nelichotivě se o honorování advokátů vyjádřil český emigrant žijící v Němecu dr. Oldřich Konvička.

Jak jsme již informovali, bývalý Olomoučan nyní vede soudní spor, v němž se dožaduje vrácení své bývalé zahrady. Ta mu byla po jeho nelegálním odchodu do zahraničí zkonfiskována.

„Další šedou okolností českého soudnictví je otázka honorování advokátů. Podle dvojího honorování advokátů se zdá, že české právo je dvojí,“ uvádí dr. Konvička v dopise zasláném našemu deníku s tím, že podle jeho názoru se jedná o právo pro méně majetné, což je podle jeho mínění „honorování na tarif“, a právo pro ty, o nichž se advokáti domnívají, že mohou platit, jak prý je obecně míněno o emigrantech.

„Při honorování na procenta si sami stanoví (advokáti) hodnotu objektu, o kterém je veden spor. Je to nepochopitelné, protože paragrafy mají být pro každého stejné,“ konstatuje dr. Konvička. ■

A do třetice z téhož dne a týchž novin. V rozhovoru s olomouckou advokátkou JUDr. Julií Xinopulosovou v článku **K řadě sporů by nemuselo dojít, kdyby byl na začátku advokát**, se redaktorka snaží přispět k informovanosti čtenářů o advokacii a advokátech. Z článku, který má podtitul „Občas se morálka a zákon rozcházejí, na to musí právník klienta upozornit“, vyjímáme tyto části otázek a odpovědí:

Jaké je vůbec postavení advokacie a advokátů v naší republice?

Podle mého názoru už konečně začíná mít advokacie své místo v této společnosti. Zpočátku, po roce 1989, si lidé nebrali advokáta, protože tato profese byla zprofanovaná z předchozích let, kdy bylo centrální řízení. Dnes je již advokacie svobodným povoláním. Advokáta nyní již vážou pouze zákony a zákonná ustanovení. Jinak advokát svou práci vykonává na základě svých znalostí, svého svědomí, zkušeností. Je ke škodě věci, že kontinuita z dob první republiky byla po čtyřicet let v advokacii přerušena komunistickým režimem a socialistickým způsobem myšlení.

Po listopadu 1989 si mnozí mysleli, že si stačí přečíst nějaký časopis či brožurku, a mají práva takřkajíc v malíčku. Ukazuje se ale, že to není tak jednoduché...

Lidé dnes již poznávají, že se bez advokátů neobejdou. Samozřejmě, že to stojí nějaké peníze. Ale člověku to přinese určitou jistotu. Jsou například případy, kdy advokát při zjištění, o co se jedná, přímo člověku doporučí, aby do daného sporu nešel, protože to nemá význam. Důležitý moment je, že se morálka a právo do jisté míry rozcházejí. Lidé cítí určité morální právo, a přitom předpisy stojí trochu jinak. Právě tam by advokát měl člověku říct, tak tady ne, tady to prohrájete, a nevyhazujte peníze. Pokud člověk advokáta nemá, tak kvůli dobré víře jde do sporu třeba střemhlav, a výsledek je pak nulový.

Existuje určitý okruh lidí, kteří se soudit vyloženě chtějí. Přes soud si například vyřizují třeba své rodinné vztahy, nepřátelství vůči někomu, podnikatelské spory. A je jim přitom jedno, jaký bude výsledek. Podle mého názoru je těmito spory v současné době u nás justice zbytečně zatížena. Navíc je justice zatížena i nekvalitními vstupy. Kdyby byly v obchodních vztazích kvalitní smlouvy, vypracované kvalitním advokátem, řada obchodní sporů by vůbec nemusela být.

Jaké služby vlastně mohou advokátní kanceláře poskytovat?

Teoreticky mohou poskytnout jakoukoliv právní službu. To znamená zastupování v trestních věcech, občanskoprávních záležitostech, rodinných věcech, obchodních případech, správním řízení a daňovém řízení.

Jak je to s cenami za advokátské služby?

Po roce 1990 platí příslušný tarif, kterým je nutné se řídit. Případně lze dohodnout smluvní ceny. V původním předpisu bylo, že smluvní cena nesmí být nižší, než je advokátní tarif. Tím se advokátní komora chránila určitým způsobem před vytvářením nekalé konkurence. Myslím si, že ceny advokátních služeb jsou v naší re-

publice přiměřené. Například v Německu jsou ceny daleko vyšší. Je sice pravda, že v ekonomické situaci, v níž se u nás nacházíme, lidé nemají tolik peněz na všechny spory. Ale každý klient si musí zvážit, zda mu daná věc za to stojí.

Je pravdou, že po emigrantech chtějí advokáti zaplatit víc než po místních občanech?

Myslím si, že je to pouze něčí subjektivní názor. Pravdou ale je, že pokud klient žije v zahraničí, jsou zpravidla s jeho případem spojené vyšší náklady. Je například nutné mu do zahraničí telefonovat, je třeba za něj vyřizovat spoustu věcí, opatřovat různé dokumenty. Jedná se pak o určitý nadstandard, který není u tuzemských klientů běžný. A to je nutné zaplatit. ■

Ostravský deník SVOBODA, který byl onoho 20. 12. 1997 mimořádně plodný, neopustím ani u následujícího příspěvku do naší rubriky. V podtitulcích článku **K nejdražším službám právníků patří obhajoba pachatelů nejzávažnějších trestných činů** konstatuje jeho autor, že mimosmluvní odměnu může advokát zvýšit až na trojnásobek nebo naopak snížit tarif i na polovinu, a že služby známého advokáta stojí zpravidla více. Dále se v článku uvádí, cituji:

Pohled do vyhlášky ministerstva spravedlnosti ze 4. 6. 1996 nasvědčuje tomu, že někdy služby advokáta opravdu nestojí málo.

Podle dané vyhlášky jsou opravdu odměny advokátů dvojí. Jedná se o takzvané smluvní odměny, což je, jak uvádí vyhláška, „ujednáním mezi advokátem a klientem o částce, za niž bude právní služba poskytnuta“. Výši mimosmluvních odměn pak řeší sazebník této vyhlášky. Jde-li například o spor o majetek v hodnotě od pěti do deseti tisíc korun, pak sazba za jeden právní úkon činí rovnou tisícovku.

Finančně méně náročnější jsou záležitosti, kdy jde například o záležitosti ve věcech péče o nezletilé, osvojení, pěstounské péče a podobně. Zde se považuje za tarifní hodnotu částka 500 korun. Na málo peněz ale v žádném případě nepřijde obhajování pachatelů, kteří se dopustí té nejzávažnější trestné činnosti. Jde-li o trestný čin, u něhož zákon stanoví trest odnětí svobody převyšující deset let, případně za který lze uložit výjimečný trest, přijde klienta každý úkon na dvě tisícovky. Úkonem se v tomto případě myslí podle citované vyhlášky například převzetí a příprava zastoupení nebo obhajoby na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb. Dále jde například o účast při vyšetřovacích úkonech v přípravném řízení, a to za každé započaté dvě hodiny.

Navíc u úkonů mimořádně obtížných, například v případech nutnosti použití cizího jazyka, může advokát zvýšit zmíněnou mimosmluvní odměnu až na trojnásobek. V možnostech advokáta je ale i snížit mimosmluvní odměnu až o polovinu. Vliv na výši odměny může (ale nemusí) mít také „pověst“ advokáta. Pochopitel-

ně ti uznávání si zpravidla naučtují více a také si případy k řešení vybírají. V ošemetných případech se ale nevyplatí šetřit. Naopak je zbytečné vyžadovat po renomovaných právnících uzavření jednoduchých záležitostí, jako je třeba závěť, zvláště když její obsah neobsahuje žádné záludnosti.

Dodejme, že autor si plete tarifní hodnotu s tarifní odměnou. Ta ovšem činí v jím uváděném případě nikoliv 500,-, ale 250,- Kč. ■

HANÁCKÉ NOVINY z 23. 12. 1997 v rubrice Výročí dne připomněly, že stejného dne před 105 lety se v Kroměříži narodil právník a všestranný hudebník JUDr. Jaromír Fialka, absolvent kroměřížského gymnázia a Právnické fakulty UK v Praze, kde současně studoval i hudbu u prof. J. Jiráčka (klavír) a již od r. 1913 byl aktivním členem pražského Hlaholu. Advokátní praxi nastoupil v Olomouci, v r. 1926 odešel za svým povoláním do Bystřice pod Hostýnem. Zemřel ve věku 65 let, 13. 11. 1957 v Kroměříži. ■

V ÚSTECKÉM DENÍKU z 30. 12. 1997 jsem zaznamenala informaci, že Česká advokátní komora poskytuje bezplatné právní porady od 6. 1. 1998 v Domě kultury v Ústí nad Labem, a to každé úterý od 14 do 15 hodin v salonku č. 34. ■

V předsilvestrovský den uplynulého roku vyšla v REFLEXU (rubrika *Stoptime*) noticka Pavla Kováře nazvaná **Advokátova kobyla**, v níž se autor svěřuje, kterak je obtížné stvořit článek o někom, kdo provozuje advokacii. Narazí prý se přitom tvrdě na pravidla profesionální etiky. Část článku si přečtete i vy:

„No, čekám vás, ráno jsem si dokonce uvázal kravatu, abych vypadal seriózně,“ ozve se hlas na druhém konci drátu, „ale je tu jistý problém...“

„Probůh, jaký?“ skáče mu do řeči. Domlouvali jsme se týden, takže mě v duchu mrzelo, že jsem zavolal.

„Pravidla profesionální etiky. Vydala je advokátní komora, kolega mi to vyhledal a já vám ocituju. Tak třeba tady...“ Následuje vodopád slov, právnícky učených, do odstavců nasypaných, o tom, že napsat článek o advokátovi je zkrátka a dobře – zločin. Lze jej prý pojmenovat jako skrytou reklamu či nekalou soutěž. Ale pozor: potrestán nebude autor, nýbrž advokát. A nejvyšším trestem je vyhnání z Advokátní komory ČR. Teď už mě nemrzí, že jsem zatelefonoval. Představa, že by Reflex zničil jednoho z nejuznávanějších advokátů v zemi, mě vyděsila.

Ale nevzdávám to ještě.

„Byl by to článek o tom, jaký jste člověk, co děláte ve všední den a co v neděli, jestli máte rád svičkovou a jakého máte třeba psa, co zrovna čtete, jak vzpomínáte na doby bolševika, kdy jste hájil disidenty, a jak dnes vnímáte různorodou klientelu – tu téměř z podsvětí a naopak tu z nejvyšších vrstev,“ zdá se mi, že žadoním. Ve sluchátku zazní opakované citace z onoho etického kodexu. Dobrá, ale proč si, sakra, bral tu kravatu? říkám si v duchu. Mám ho ještě lámat? Navrhuji skreč. S úlevou přijímá.

Pokládám telefon a vzápětí se sám sebe ptám: Nezklamal jsem jako profesionál? A tak volám advokátní komoru. Jedině ta mi dá rozhřešení. „Ano, pravidla profesionální etiky máme. Advokáti a publicita, to je tabu. Šest tisíc jich je u nás a všichni chtějí slušně žít. Známe případy, kdy se advokát mihl v médiích, aby posléze jeho adresu zaplavila vlna žádostí o zastoupení. Byla to skrytá reklama a nekalá soutěž,“ tvrdí komorní expert.

Prodávám, jak kupuji. Souhlasit nemusím. A napadá mě, že z etického kodexu advokátů si mohou vzít příklad další komory či sdružení. Lékařů nebo pekařů. A až ti se budou kvůli publicitě soudit se svými komorami, advokáti budou šermovat Listinou základních práv a svobod. Zatím ale advokátova kobyla chodí bosa.

K tomuto příspěvku si snad můžeme dovolit štiplavou poznámku. Nečeká-li onen kolega právě návštěvu redaktora renomovaného týdeníku, není součástí jeho oděvu při výkonu profese kravata? ■

Nový rok 1998 je namísto zahájit vždy poněkud slavnostně, a proto jsem k tomu účelu zvolila **Editorial JUDr. Miroslavy Bartošíkové, CSc.**, otištěný v PRÁVNÍM RÁDCI č. 1. Vybrala jsem z něho tato dobrá předsevzetí:

Snažme se však zamyslet se, každý z pohledu svého postavení a role ve společnosti, jak přispět k odhalení již existujících vážných případů „tunelování“ prosperujících podniků a co udělat pro to, aby se takové případy dále nemnožily.

Jsem názoru, ostatně jako dr. Teryngel (srov. editorial v čísle 9/1997 Právního rádce), že my advokáti máme povinnost nejen odvést profesionální práci např. v podobě perfektně vypracované společenské smlouvy o založení obchodní společnosti, ale že máme i povinnost působit na své klienty, měnit jejich myšlení a chování a odvracet je od zvráceného využívání znalostí práva a od zneužívání mezer v právu. Zatím je patrně naše působení na členy statutárních orgánů a managery akciových společností liché, neboť v dostizích o vytunelování jimi řízených podniků jsou zpravidla o mnoho délek před orgány ochrany práva.

Protože řada z nás advokátů působí i v pedagogické oblasti, pokusme se zamyslet se i nad možným prevenčním působením v této profesi. Myslím si, že my

všichni, kteří vzděláváme naše budoucí právníky, ekonomy, vyšetřovatele, pracovníky kriminální policie, tzn. naše budoucí managery ekonomické sféry i budoucí strážce zákona, bez ohledu na to, zdali je učíme právo trestní, obchodní či finanční, musíme se snažit v každé ze svých vyučovacích hodin vštěpovat jim nejen znalosti práva, ale i etické postoje k právu a jeho jednotlivým institutům. Budou-li znalosti práva našich adeptů v souladu s jejich hodnotícími postoji k právu, je pravděpodobnější, že i jejich jednání bude s právem souladné.

Snažme se sami nebyť schizofrenní a pokusme se o dosažení vzájemně souladného vztahu mezi našimi znalostmi, hodnotícími postoji a jednáním a snažme se působit na své koncipienty, studenty i klienty v témže duchu. Pokud toto krédo pojmem za součást svého vnitřního hodnotového systému a budeme ho v našich profesích ctít a dodržovat v nadcházejícím roce 1998, bezesporu tak můžeme přispět i k prevenci páchání výše specifikovaných deliktů v hospodářské oblasti. ■

RŮZNÉ

Obsah Sbírky instrukcí a sdělení MS ČR – částka 4/97 (rozeslána 8. 12. 1997)

4. *Instrukce* Ministerstva spravedlnosti České republiky ze dne 4. prosince 1992 č. j. 125/92–Inst., o odborné přípravě justičních čekatelů, úplné znění, jak vyplývá ze změn a doplnění provedených instrukcí Ministerstva spravedlnosti České republiky ze dne 31. března 1994 č. j. 274/93–Inst.
5. *Instrukce* Ministerstva spravedlnosti ze dne 19. května 1997 č. j. 1350/96–OOD k výkonu soudního dohledu u okresních, krajských a vrchních soudů
6. *Instrukce* Ministerstva spravedlnosti ze dne 23. května 1997, č. j. 90/97–E o hospodaření s národním majetkem
7. *Rozhodnutí* ministryně spravedlnosti č. 2/97 ze dne 17. února 1997, č. j. 1376/96–OOD o zrušení notářského úřadu a stanovení počtu notářských úřadů v obvodu Okresního soudu v Šumperku

8. *Pokyn* obecné povahy 1/97 nejvyššího státního zástupce dne 22. ledna 1997, sp. zn. 1 Spr 27/97, jímž se mění a doplňuje pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce poř. č. 9/1994 ze dne 17. října 1994, kterým se upravuje postup státních zastupitelství před zahájením trestního stíhání a při trestním stíhání osob, při výkonu dozoru v přípravném řízení trestním a postup v trestním řízení soudním, ve znění vyhlášeném pod poř. č. 4/1996
9. *Pokyn* obecné povahy 2/97 nejvyššího státního zástupce ze dne 18. dubna 1997, sp. zn.: 1 Spr 124/97, kterým se upravuje poskytování informací státními zastupitelstvími
10. *Sdělení* Zásady ochrany utajovaných skutečností tvořících předmět státního, hospodářského a služebního tajemství v resortu Ministerstva spravedlnosti – civilní částí (min. sprav. č. j. 54/95-ÚOO)
11. *Sdělení* Informace o výši diskontní sazby stanovené Českou národní bankou (min. sprav. č. j. 1478/94-L)

Do sbírky lze nahlédnout v knihovně ČAK.

K sdělení č. 11 uvádíme, že diskontní sazba byla Českou národní bankou zvýšena s účinností od 27. 5. 1997 na 13 %.

K sdělení č. 8 uvádíme, že podle nového znění tam uvedeného Pokynu čl. 25, odst. 3 zní takto:

Předcházelo-li návrhu na vzetí do vazby zadržení podle § 75 nebo § 76 tr. řádu anebo zajištění podle § 14 odst. 1 písm. d) a e) zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dbá státní zástupce na to, aby návrh na vzetí do vazby byl soudu doručen nejpozději do 24 hodin od zadržení nebo zajištění podle citovaných ustanovení zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Jinak doba, po kterou byl obviněný zajištěn nebo předveden podle § 12 odst. 8, § 13 odst. 5, § 14 odst. 1 písm. a) až c), popřípadě podle § 15 odst. 2 zákona o Policii ČR se do lhůty 24 hodin nezapočítává. Návrh státní zástupce doručí prostřednictvím kanceláře státního zastupitelství nebo o doručení požádá policejní orgán podle § 62 odst. 2 tr. řádu. s tím, že datum a přesný čas doručení návrhu si nechá potvrdit na stejnopis návrhu, který založí do dozorového spisu. V návrhu soudce upozorní na důležité skutečnosti, např. že obviněný žádá o ustanovení obhájce, že k jeho výslechu bude zapotřebí tlumočníka apod.

Semináře Institutu pro vzdělávání soudců a státních zástupců MS

Informaci otištěnou v č. 2/98 takto doplňujeme:

Institut zaslal naší Komoře kalendářní plán ústřední výchovy soudců a zástupců na 1. pololetí t. r. Institut je ochoten umožnit účast na semináři 10 advokátům, kteří by měli o níže uvedená témata zájem.

Z celého souboru mnoha seminářů jsme pro advokáty vybrali:

- Seminář konaný 20. – 21. 4. 1998 nazvaný Kulatý stůl k problematice trestního soudnictví nad mládeží ve spolupráci s justicí Kanady
- Seminář konaný 22. – 23. 6. 1998 k problematice finanční kriminality ve spolupráci s Radou Evropy a Nejvyšším státním zastupitelstvím.

Výše uvedený institut organizuje také systematické vzdělávání soudců v právu Evropské unie ve dnech

1. skupina 11. – 12. 5. a 8. – 9. 6. 1998

2. skupina 13. – 14. 5. a 10. – 11. 6. 1998

Všechny semináře se konají v budově Generálního ředitelství vězeňské služby, Na Květnici 10, Praha 4.

Semináře jsou celodenní, během konání semináře nelze přednášky opouštět.

Hodina konání bude určena dodatečně, zájemci se mohou přihlásit na mezinárodním oddělení ČAK. (Dr. Král, pí H. Linková)

Sdělení k přístupu České republiky k Evropské úmluvě o poskytování informací o cizím právu a jejímu dodatkovému protokolu (ETS 62)

Tato úmluva byla uzavřena 7. 6. 1968 v Londýně, protokol pak 15. 3. 1978 ve Štrasburku. Ministerstvo spravedlnosti jako gestor této tematiky zajišťuje přístup České republiky k úmluvě i protokolu, dokončení tohoto procesu lze očekávat v tomto roce.

Úmluva usnadní justičním orgánům výměnu potřebných informací ve věcech občanských a obchodních, včetně příslušných řízení a o organizaci soudnictví. Protokol v hlavě 1, který především rozšiřuje rozsah úmluvy na informace o hmotném i procesním právu a organizaci justice i o oblast trestní a výkonu tres-

Různé

tu, zahrnuje do působnosti úmluvy i orgány státního zastupitelství. Ústředním orgánem pro realizaci úmluvy v České republice bude Ministerstvo spravedlnosti, mezinárodní odbor.

Adresář soudů v České republice

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Ministerstvo spravedlnosti	Praha	Vyšehradská 16	02/21997111
–	–	128 10 Praha 2	02/291720
Ministerstvo spravedlnosti	Praha	nám. 14. října 12	02/57104111
–	–	150 00 Praha 5	02/546437
Ministerstvo spravedlnosti	Praha	Vladislavova 4	02/96153111
–	–	117 15 Praha 1	02/24216271
Institut dalšího vzdělávání MSP	Praha	nám. 14. října 12	02/57104111
–	–	150 00 Praha 5	02/546437
Generální ředitelství vězeňské služby	Praha	nám. Hrdinů 1300	02/61031111
–	–	140 00 Praha 4	02/420158
Ústředí pro mezinárodně právní ochranu mládeže	Brno	Benešova 22	05/42321286
–	–	602 00 Brno	05/42212836
Rejstřík trestů	Praha	nám. Hrdinů 1300	02/61196111
–	–	140 00 Praha 4	02/425596
Institut pro kriminologii a soc. prevenci	Praha	nám. 14. října 12	02/57104111
–	–	150 00 Praha 5	02/546437
Justiční škola	Kroměříž	Masarykovo náměstí 183	0634/26686
–	–	767 01 Kroměříž	0634/20728
Nejvyšší soud	Brno	Burešova 20	05/41321237
–	–	657 37 Brno	05/41213493
Vrchní soud	Praha	nám. Kinských 5	02/57005111
–	–	150 00 Praha 5	–
Vrchní soud	Praha	nám. Hrdinů 1300	02/611196111
P	–	140 00 Praha 4	02/432748, 61196271
Vrchní soud	Olomouc	Masarykova třída 1	068/5532111
–	–	771 11 Olomouc	068/5532203
Městský soud	Praha	Spálená 2	02/24915582, 24915746
–	–	112 16 Praha 2	02/24912166
Obvodní soud	Praha 1	Ovocný trh 14	02/24228662
–	–	110 00 Praha 1	02/264657
Obvodní soud	Praha 2	Legerova 7	02/24262375
–	–	120 00 Praha 2	02/24262193

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PSČ A MĚSTO	TELEFON FAX
Obvodní soud	Praha 2 P	Wenzigova 6–8 120 00 Praha 2	02/24262375 02/24262371
Obvodní soud	Praha 3 –	Jagellonská 5 103 05 Praha 3	02/6272758, 6272790 02/6270695
Obvodní soud	Praha 4 –	Spálená 2 120 00 Praha 2	02/24915582, 24915746 02/24914666
Obvodní soud	Praha 5 –	nám. Kinských 5 150 00 Praha 5	02/570005111 02/538630
Obvodní soud	Praha 6 –	Jilemnického 7 160 00 Praha 6	02/24321272 02/24319159
Obvodní soud	Praha 7 –	Ovocný trh 14 110 00 Praha 1	02/24228662 02/262732
Obvodní soud	Praha 8 –	Dlážděná 5 110 00 Praha 1	02/24230412 02/264809
Obvodní soud	Praha 9 –	Na Vyhlídce 1 190 00 Praha 9	02/881051 02/885824
Obvodní soud	Praha 10 –	Francouzská 19 120 00 Praha 2	02/258244–9 02/24254196
Krajský soud	Praha –	nám. Kinských 5 150 75 Praha 5	02/57005111 02/546435
Okresní soud	Benešov –	Masarykovo nám. 223 256 45 Benešov	0301/23871 0301/24825
Okresní soud	Beroun –	Wagnerovo nám. 1249 266 47 Beroun	0311/22011 0311/24649
Okresní soud	Kladno –	nám. Edv. Beneše 1997 272 55 Kladno	0312/629036–8 0312/627578
Okresní soud	Kolín –	Jířího z Poděbrad 144 280 23 Kolín	0321/24500, 24743 0321/25850
Okresní soud	Kutná Hora –	Národního odboje 58 284 35 Kutná Hora	0327/513422–25 0327/513745
Okresní soud	Mělník –	Krombholcova 264 276 46 Mělník	0206/622484 0206/624309
Okresní soud	Mladá Boleslav –	nám. Republiky 100 293 05 Ml. Boleslav	0326/24131 0326/24996
Okresní soud	Nymburk –	Soudní 996 288 62 Nymburk	0325/2637, 2638 0325/4985
Okresní soud	Praha-východ –	Na Poříčí 20 112 97 Praha 1	02/2325516, 2325523 02/2325572
Okresní soud	Praha-západ –	Karmelitská 19 118 15 Praha 1	02/57320002 02/57320240
Okresní soud	Příbram –	nám. T. G. Masaryka 1 261 28 Příbram	0306/75122 0306/24092

Různé

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní soud	Rakovník –	Sixtovo nám. 76 269 23 Rakovník	0313/512702 0313/2049
Krajský soud	České Budějovice –	Zatkovo nábřeží 2 370 84 České Budějovice	038/7311712–20 038/54309
Krajský soud	České Budějovice –	kpt. Jaroše 1851 390 03 Tábor	0361/34751 0361/34240
Okresní soud	České Budějovice –	Zatkovo nábřeží 2 370 84 České Budějovice	038/7311712–20 038/54309
Okresní soud	České Budějovice –	Lidická 20 370 84 České Budějovice	038/59326 038/26079
Okresní soud	Český Krumlov –	Linecká 284 381 20 Český Krumlov	0337/4821, 4822 0337/3023
Okresní soud	Jindřichův Hradec –	Sládkova 567/II 377 28 Jindřichův Hradec	0331/361582 0331/361580
Okresní soud	Jindřichův Hradec –	Stará cesta 253/II 377 28 Jindřichův Hradec	0331/361578 0331/361580
Okresní soud	Pelhřimov –	tř. Legií 876 393 36 Pelhřimov	0366/23243–45 0366/23651
Okresní soud	Písek –	Velké nám. 121 397 41 Písek	0362/212661 0362/213723
Okresní soud	Prachatice –	Pivovarská 3 383 18 Prachatice	0338/21771 0338/22254
Okresní soud	Strakonice –	Smetanova 455 386 23 Strakonice	0342/321710–13 0342/22745
Okresní soud	Tábor –	nám. Mikuláše z Husi 43 390 17 Tábor	0361/252681 0361/256308
Krajský soud	Plzeň –	Veleslavínova 40 306 17 Plzeň	019/7166111 019/7221192
Okresní soud	Plzeň-jih –	Sady 5. května 11 306 24 Plzeň	019/7222360 019/227855
Okresní soud	Plzeň-město –	Veleslavínova 40 306 17 Plzeň	019/7166111 019/7221192
Okresní soud	Plzeň-sever –	E. Beneše 1 306 16 Plzeň	019/279109 019/279127
Okresní soud	Sokolov –	K. H. Borovského 57 356 32 Sokolov	0168/84200 0168/21210
Okresní soud	Tachov –	nám. Republiky 71 374 30 Tachov	0184/723851 0184/724176
Okresní soud	Rokycany –	Jiráskova 67/1 337 64 Rokycany	0181/724151 0181/5182
Okresní soud	Klatovy –	Riegrový sady 138 339 33 Klatovy	0186/20655 0186/20661

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní soud	Karlovy Vary –	Moskevská 15 360 33 Karlovy Vary	017/26161–5 017/22084
Okresní soud	Cheb –	Lidická 1 350 60 Cheb	0166/433961 0166/433964
Okresní soud	Domažlice –	Paroubkova 28 334 50 Domažlice	0189/3091 0189/2233
Krajský soud	Ústí nad Labem –	Národního odboje 1274 400 92 Ústí nad Labem	047/5247111 047/31280
Krajský soud	Ústí nad Labem P	U soudu 347/2 460 72 Liberec	048/5101230 048/5101235
Okresní soud	Ústí nad Labem –	Kramoly 641/37 400 24 Ústí nad Labem	047/5247111 047/31223
Okresní soud	Česká Lípa –	Děčínská 389/4 470 52 Česká Lípa	0425/331111 0425/25840
Okresní soud	Děčín –	Masarykovo nám. 1/1 405 97 Děčín	0412/510042 0412/510039
Okresní soud	Chomutov –	Příkopy 663/29 430 35 Chomutov	0396/27037 0396/26353
Okresní soud	Jablonec nad Nisou –	Mírové nám. 5 466 59 Jablonec nad Nisou	0428/24191 0428/20608
Okresní soud	Liberec –	U soudu 347/2 460 72 Liberec	048/5238111 048/5101235
Okresní soud	Litoměřice –	Na valech 525/12 412 97 Litoměřice	0416/721111 0416/2439
Okresní soud	Louny –	Mírové nám. 1 440 29 Louny	0395/652501, 652441 0395/653557
Okresní soud	Most –	Moskevská 2 434 74 Most	035/28750 035/22027
Okresní soud	Teplice –	U soudu 1450 416 64 Teplice	0417/25541 0417/27746
Okresní soud	Ústí nad Labem –	Kramoly 641/37 400 24 Ústí nad Labem	047/5247111 047/31223
Krajský soud	Hradec Králové –	tř. ČSA 218 502 08 Hradec Králové	049/5065111 049/5514021
Okresní soud	Havlíčkův Brod –	Husova 2875 580 01 Havlíčkův Brod	0451/345111 0451/23750
Okresní soud (pouze odd. obč.-právní)	Hradec Králové –	tř. ČSA 218 502 09 Hradec Králové	049/5065111 049/26937
Okresní soud (obchodní rejstřík)	Hradec Králové P	Myslivečkova 914 502 09 Hradec Králové	049/44631–2 049/43200
Okresní soud (trestní a exekuční odd.)	Hradec Králové P	Ignata Hermanna 227 502 09 Hradec Králové	049/5514635, 5514855 049/5513776

Různé

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠČ A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní soud	Chrudim –	Všehrdovo nám. 45 537 21 Chrudim	0455/620431 0455/622515
Okresní soud	Jičín –	Šafaříkova 842 506 25 Jičín	0433/414111 0433/22485
Okresní soud	Náchod –	Palachova 1303 506 25 Náchod	0441/443111 0441/24811
Okresní soud (dědické oddělení)	Náchod –	Riegrova 161 547 29 Náchod	0441/23119 0441/24811
Okresní soud	Pardubice –	Na třísele 108 530 95 Pardubice	040/565111 040/25065
Okresní soud	Rychnov n. Kněžnou –	Svatohavelská 93 516 19 Rychnov n. Kněžnou	0445/22276 0445/22695
Okresní soud	Semily –	Nádražní 25 513 34 Semily	0431/3411 0431/3417
Okresní soud	Svitavy –	Dimitrova 33 568 19 Svitavy	0461/565111 0461/530554
Okresní soud	Svitavy P	náměstí Míru 79 568 19 Svitavy	0461/23351 0461/530554
Okresní soud	Trutnov –	Nádražní 106/5 541 20 Trutnov	0439/830116 0439/813054
Okresní soud	Ústí nad Orlicí –	Husova 975 562 17 Ústí nad Orlicí	0465/521300 0465/3269
Krajský soud	Brno –	Rooseveltova 16 601 95 Brno	05/42124111 05/42212328
Okresní soud	Blansko –	Hybešova 5 678 28 Blansko	0506/417701–10 0506/5423
Městský soud	Brno –	Rooseveltova 16 601 95 Brno	05/42124111 05/42124168
Okresní soud	Brno-venkov –	Příkop 11 601 72 Brno	05/5116111 05/5116304
Okresní soud	Břeclav –	Národních hrdinů 11 690 24 Břeclav	0627/24790 0627/321686
Okresní soud	Hodonín –	Velkomoravská 4 695 46 Hodonín	0628/321214–17 0628/321218
Okresní soud	Jihlava –	Vrchlického 46 587 26 Jihlava	066/21361 066/29935
Okresní soud	Kroměříž –	Soudní 22 767 42 Kroměříž	0634/331290 0634/331291
Okresní soud	Prostějov –	Havlíčkova 16 797 09 Prostějov	0508/21677 0508/22276
Okresní soud	Třebíč –	Brafova 502 674 34 Třebíč	0618/22515 0618/21636

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní soud	Uherské Hradiště –	Svatováclavská 568 686 69 Uherské Hradiště	0632/552421, 552422 0632/553726
Okresní soud	Vyškov –	Kašíkova 28 682 18 Vyškov	0507/21465 0507/21121
Okresní soud	Zlín –	Soudní 3 761 30 Zlín	067/7213075 067/31024
Okresní soud	Znojmo –	nám. Republiky 1 670 08 Znojmo	0624/224537 0264/70195
Okresní soud	Žďár nad Sázavou –	Strojírenská 28 591 19 Žďár nad Sázavou	0616/682111, 23784 0616/24991
Krajský soud	Ostrava –	Havlíčkovo nábřeží 34 728 81 Ostrava	069/6153111 069/215782
Okresní soud	Bruntál –	Partyzánská 11 792 11 Bruntál	046/2001 0646/711220
Okresní soud	Frydek-Místek –	Na Poříčí 3206 738 13 Frydek – Místek	0658/23581 0658/22425
Okresní soud	Karviná –	Sady Bedřicha Smetany 176 733 31 Karviná – Fryštát	069/6311868 06993/6312491
Okresní soud	pobočka Havířov –	ř. Svornosti 736 01 Karviná - Havířov	06994/6811024 06994/6810195
Okresní soud	Nový Jičín –	Tyršova 3 741 11 Nový Jičín	0656/702456–8 0656/702465
Okresní soud	Olomouc –	ř. Svobody 16 771 38 Olomouc	068/5503111 068/5229417
Okresní soud	Opava –	Olomoucká 27 746 77 Opava	0653/622180 0653/622168
Okresní soud	Ostrava –	Sokolská 16 728 10 Ostrava 1	069/6153111 069/6222180
Okresní soud (obchodní rejstřík)	Ostrava P	ř. Českých legií 8 728 10 Ostrava 1	069/6121189–91, 6121225 069/6611908
Okresní soud	Přerov –	Smetanova 2 751 52 Přerov	0641/4351 0641/51759
Okresní soud	Šumperk –	Štefánikova 12 787 73 Šumperk	0649/213041 0649/215260
Okresní soud	Vsetín –	Horní náměstí 5 755 39 Vsetín	0657/611814 0657/611818
Okresní soud	Jeseník –	Fučíkova 1239 790 01 Jeseník	0645/411434, 412233 0645/3381
KOS	Praha –	Slezská 9 120 00 Praha 2	02/24171111 02/254833
KOS	Brno –	Husova 15 601 53 Brno	05/42210663 05/42213004

Různé

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
KOS	Ostrava –	ř. 28. října 150 709 17 Ostrava	069/6602111 069/6611908
Nejvyšší státní zastupitelství	Brno –	Jezuitská 4 602 00 Brno	05/42512111 05/42219621
Vrchní státní zastupitelství	Praha –	nám. Hrdinů 1300 140 65 Praha 4	02/61196111 02/431420
Vrchní státní zastupitelství	Olomouc –	17. listopadu 44 770 00 Olomuc	068/5224666 068/5224413
Městské státní zastupitelství	Praha –	Legerova 13 121 45 Praha 2	02/24261188 02/24261184
Městské státní zastupitelství	Praha P	Lazarská 4/10 120 00 Praha 2	02/298025 –
Obvodní státní zastupitelství	Praha 1 –	nábř. E. Beneše 3 110 00 Praha 1	02/24511100 02/24511106
Obvodní státní zastupitelství	Praha 2 –	Wenzigova 6–8 120 00 Praha 2	02/24261004 02/24262374
Obvodní státní zastupitelství	Praha 3 –	Jagellonská 5 130 00 Praha 3	02/6272886 02/6270696
Obvodní státní zastupitelství	Praha 4 –	Lazarská 4/10 120 00 Praha 2	02/298025 02/292095
Obvodní státní zastupitelství	Praha 5 –	Vodní 534/3 150 00 Praha 5	02/540109 02/546328
Obvodní státní zastupitelství	Praha 6 –	I. P. Čkalova 476 160 00 Praha 6	02/33391111 02/325041
Obvodní státní zastupitelství	Praha 7 –	nábř. E. Beneše 3 110 00 Praha 1	02/24511100 02/538548
Obvodní státní zastupitelství	Praha 8 –	Lazarská 4/10 120 00 Praha 2	02/298025 02/2424911873
Obvodní státní zastupitelství	Praha 9 –	Jablonecká 724 190 00 Praha 9	02/880029 02/880027
Obvodní státní zastupitelství	Praha 10 –	Korunní 98 130 00 Praha 3	02/67313952 02/734359
Krajské státní zastupitelství	Praha –	Husova 11 110 01 Praha 1	02/24212781 02/24214938
Okresní státní zastupitelství	Benešov –	Na Bezděkově 2056 256 01 Benešov	0301/23222 0301/23197
Okresní státní zastupitelství	Beroun –	Wagnerovo nám. 1249/2 266 01 Beroun	0311/22132 0311/21072
Okresní státní zastupitelství	Kladno –	Pavlisova 2818 272 80 Kladno	0312/2081 0312/2953
Okresní státní zastupitelství	Kolín –	Politických vězňů 573 280 12 Kolín	0321/25533 0321/20641

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní státní zastupitelství	Kutná Hora –	Smíškovo nám. 58 284 35 Kutná Hora	0327/2423 0327/4032
Okresní státní zastupitelství	Mělník –	Krombholcova 264 276 75 Mělník	0206/622491 0206/622497
Okresní státní zastupitelství	Mladá Boleslav –	Táborská 394 293 80 Mladá Boleslav	0326/25311 0326/26316
Okresní státní zastupitelství	Nymburk –	Soudní 996 288 00 Nymburk	0325/2669 0325/2539
Okresní státní zastupitelství	Praha-východ –	Husova 11 110 01 Praha 1	02/24212781 02/24214938
Okresní státní zastupitelství	Praha-západ –	Zborovská 11 150 00 Praha 5	02/24551111 02/545290
Okresní státní zastupitelství	Příbram –	U nemocnice 89 261 80 Příbram	0306/22132 0306/22195
Okresní státní zastupitelství	Rakovník –	Sixtovo nám. 76 268 23 Rakovník	0313/2429 0313/3385
Krajské státní zastupitelství	České Budějovice –	Zatkovo nábř. 2 370 70 České Budějovice	038/58256 038/55024
Krajské státní zastupitelství	České Budějovice P	ř. kpt. Jaroše 1851 390 17 Tábor	0361/32721 –
Okresní státní zastupitelství	České Budějovice –	Lidická 20 370 21 České Budějovice	038/54003 038/54061
Okresní státní zastupitelství	Český Krumlov –	Kaplická 161 381 20 Český Krumlov	0337/5233 0337/4765
Okresní státní zastupitelství	Jindřichův Hradec –	Stará cesta 253 377 28 Jindřichův Hradec	0331/361431 0331/361430
Okresní státní zastupitelství	Pelhřimov –	Třída legií 876 93 36 Pelhřimov	0366/23361 0366/21980
Okresní státní zastupitelství	Písek –	Velké náměstí 120 397 18 Písek	0362/212669 0362/212650
Okresní státní zastupitelství	Prachatice –	Pivovarská 3 383 18 Prachatice	0338/22921 0338/22049
Okresní státní zastupitelství	Strakonice –	Smetanova 455 386 23 Strakonice	0342/21318 0342/21779
Okresní státní zastupitelství	Tábor –	Žižkovo nám. 5 390 17 Tábor	0361/34039 0361/231092
Krajské státní zastupitelství	Plzeň –	Veleslavínova 38 306 36 Plzeň	019/7156111 019/7235756
Okresní státní zastupitelství	Plzeň-jih –	Veleslavínova 36 306 36 Plzeň	019/7156111 019/7220665
Okresní státní zastupitelství	Plzeň-město –	Tylova 20 306 27 Plzeň	019/534831 019/536709

Různé

INSTITUCE	SÍDLA POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní státní zastupitelství	Pižeň-sever	Kardinála Berana 20	019/7223481
	–	301 36 Pižeň	019/7223481
Okresní státní zastupitelství	Sokolov	K. H. Borovského 408	0168/623111
	–	356 29 Sokolov	0168/621748
Okresní státní zastupitelství	Tachov	nám. Republiky 85	0184/722153
	–	347 11 Tachov	0184/722154
Okresní státní zastupitelství	Rokycany	Jiráskova 68/1	0181/722569
	–	337 70 Rokycany	0181/722569
Okresní státní zastupitelství	Klatovy	Riegrovy sady 138	0186/20626
	–	339 11 Klatovy	0186/22206
Okresní státní zastupitelství	Karlovy Vary	Jaltská 4	017/23644
	–	360 70 Karlovy Vary	017/3224307
Okresní státní zastupitelství	Cheb	Lidická 2	0166/430639
	–	350 96 Cheb	0166/433840
Okresní státní zastupitelství	Domažlice	Paroubkova 28	0189/2381
	–	344 50 Domažlice	0189/5345
Krajské státní zastupitelství	Ústí nad Labem	tř. Národního odboje 1274	047/5247111
	–	400 85 Ústí nad Labem	047/32275
Krajské státní zastupitelství	Ústí nad Labem	U soudu 345/1	048/5101240
	P	460 79 Liberec	048/5101241
Okresní státní zastupitelství	Česká Lípa	Děčínská 389	0425/5331111
	–	470 48 Česká Lípa	0425/23137
Okresní státní zastupitelství	Děčín	Masarykovo nám. 97	0412/26951
	–	405 90 Děčín	0412/25976
Okresní státní zastupitelství	Chomutov	Puškinova 426	0396/25678
	–	430 34 Chomutov	0396/26776
Okresní státní zastupitelství	Jablonec n. Nisou	Liberecká 8/593	0428/244481
	–	466 58 Jablonec nad Nisou	0428/24366
Okresní státní zastupitelství	Liberec	U soudu 345/1	048/5101240
	–	460 79 Liberec II	048/5101241
Okresní státní zastupitelství	Litoměřice	Na Valech 18	0416/881111
	–	412 58 Litoměřice	0416/3026
Okresní státní zastupitelství	Louny	Štefánikova 1367	0395/2365
	–	440 28 Louny	0395/2367
Okresní státní zastupitelství	Most	Moskevská 2	035/42244
	–	434 76 Most	035/29103
Okresní státní zastupitelství	Teplice	Vrchlického 6	0417/25511
	–	415 02 Teplice	0417/25317
Okresní státní zastupitelství	Ústí nad Labem	Národního odboje 1274	047/5247111
	–	400 21 Ústí nad Labem	047/32275
Krajské státní zastupitelství	Hradec Králové	Zieglerova 189	049/5078111
	–	502 13 Hradec Králové	049/5512946

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní státní zastupitelství	Havlíčkův Brod –	Smetanovo nám. 261 580 01 Havlíčkův Brod	0451/21028 0451/24129
Okresní státní zastupitelství	Hradec Králové –	Čsl. armády 419 502 13 Hradec Králové	049/5853111 049/5514134
Okresní státní zastupitelství	Chrudim –	V Hliníkách 537 48 Chrudim	0455/2613 0455/2120
Okresní státní zastupitelství	Jičín –	Šafaříkova 842 506 31 Jičín	0433/414 0433/23097
Okresní státní zastupitelství	Náchod –	Klodská 1092 547 21 Náchod	0441/22253 0441/22894
Okresní státní zastupitelství	Pardubice –	Arnošta z Pardubic 2082 531 43 Pardubice	040/22611 040/22613
Okresní státní zastupitelství	Rychnov n. K. –	Javornická 1501 516 11 Rychnov n. Kněžnou	0445/21202 0445/21878
Okresní státní zastupitelství	Semily –	Nádražní 25 513 36 Semily	0431/3409 0431/4628
Okresní státní zastupitelství	Svitavy –	nám. Míru 79 568 11 Svítavy	0461/21011 0461/23564
Okresní státní zastupitelství	Trutnov –	Nádražní 5 541 11 Trutnov	0439/811270 0439/2766
Okresní státní zastupitelství	Ústí nad Orlicí –	Štefánikova 980 562 21 Ústí nad Orlicí	0465/521178–9 0465/524177
Krajské státní zastupitelství	Brno –	Mozartova 3 601 52 Brno	05/42321256 05/42214392
Okresní státní zastupitelství	Blansko –	Smetanova 3 678 01 Blansko	0506/3846 0506/6812
Okresní státní zastupitelství	Brno-město –	Kobližná 22 602 00 Brno	05/42321219 05/42210459
Okresní státní zastupitelství	Brno-venkov –	Rooseveltova 4 602 00 Brno	05/42321316 05/42214676
Okresní státní zastupitelství	Břeclav –	J. Palacha 20 690 02 Břeclav	0627/21135 0627/22054
Okresní státní zastupitelství	Hodonín –	Velkomoravská 11 695 01 Hodonín	0628/321145 0628/321144
Okresní státní zastupitelství	Jihlava –	Vrchlického 46 586 01 Jihlava	066/20941–3 066/21558
Okresní státní zastupitelství	Kroměříž –	nám. Míru 3760 767 01 Kroměříž	0634/23024 0634/22992
Okresní státní zastupitelství	Prostějov –	Havlíčková 16 796 01 Prostějov	0508/21311 0508/24502
Okresní státní zastupitelství	Třebíč –	Brafova 502 674 01 Třebíč	0618/21291 0618/6555

Různé

INSTITUCE	SÍDLO POBOČKA	ULICE PŠC A MĚSTO	TELEFON FAX
Okresní státní zastupitelství	Uherské Hradiště –	Velehradská tř. 686 69 Uherské Hradiště	0632/551350 0632/2962
Okresní státní zastupitelství	Vyškov –	Svatopluka Čecha 14 682 18 Vyškov	0507/21543 0507/21367
Okresní státní zastupitelství	Zlín –	Štefánikova 3072 763 02 Zlín	067/7210770 067/7212655
Okresní státní zastupitelství	Znojmo –	nám. Republiky 1 669 01 Znojmo	0624/224817 0624/224720
Okresní státní zastupitelství	Žďár nad Sázavou –	Strojírenská 28 591 00 Žďár nad Sázavou	0616/682111 0616/21269
Krajské státní zastupitelství	Ostrava –	Havlíčkovo nábř. 34 729 01 Ostrava	069/6118540 069/223600
Krajské státní zastupitelství	pobočka Olomouc P	Nešverova 1 771 11 Olomouc	068/5226752 –
Krajské státní zastupitelství	pobočka Přerov P	Čechova 2 751 52 Přerov	0641/4480 –
Okresní státní zastupitelství	Bruntál –	Partyzánská 11 792 01 Bruntál	0646/711135 0646/712974
Okresní státní zastupitelství	Frydek-Místek –	Na Poříčí 3206 738 13 Frydek-Místek	0658/26752 0658/624926
Okresní státní zastupitelství	Karviná –	nám. T. G. Masaryka 1195 733 21 Karviná	069/6311069 069/6311428
Okresní státní zastupitelství	Nový Jičín –	Divadelní 825 741 11 Nový Jičín	0656/23822 0656/21541
Okresní státní zastupitelství	Olomouc –	ř. 17. listopadu 44 771 11 Olomouc	068/5225222 068/52257
Okresní státní zastupitelství	Opava –	Lidická 23 746 80 Opava	0653/622744 0653/623152
Okresní státní zastupitelství	Ostrava –	Na hradbách 21 728 02 Ostrava	069/6211750 069/6213698
Okresní státní zastupitelství	Přerov –	Smetanova 2 751 52 Přerov	0641/202954–5 0641/202956
Okresní státní zastupitelství	Šumperk –	M. R. Štefánika 12 787 72 Šumperk	0649/215491–3 0649/213147
Okresní státní zastupitelství	Vsetín –	Horní náměstí 5 755 01 Vsetín	0657/6111812 0657/611807
Okresní státní zastupitelství	Jeseník –	Fučíkova 1239 790 01 Jeseník	0645/3391 0645/411616

Seznam exekutorských úřadů SR^{*)}

Bratislavský kraj

OS Bratislava 1

1. JUDr. Anton Bury, Jelenia 26, 811 05 Bratislava, tel. 07/394590, fax: 394598
2. Ing. Štefan Majchrák, Jelenia 26, 811 05 Bratislava, tel. 07/394590, fax 394598
3. JUDr. Ladislav Ágh, Koceľova č. 15, 821 08 Bratislava, tel. + fax: 07/5421966
4. Ing. Juraj Farkaš, menovaný 4. 6. 1997

OS Bratislava 2

1. MVDr. František Hrušecký, Košická 6, 821 09 Bratislava, tel. 07/5216336–7
2. Mgr. Branislav Pliško, Svätoplukova 49, 821 08 Bratislava, tel. 07/5423278
3. JUDr. Marián Michnica, Kutuzovova 17, 831 03 Bratislava, tel. a fax: 07/5254235
4. Vladimír Usačev, menovaný 4. 6. 1997

OS Bratislava 3

1. JUDr. Anna Drobná, Prievozska 6, 821 09 Bratislava, tel. 07/5214070, fax: 5216260
2. Mgr. Róbert Goga, Miletičova 23, 821 09 Bratislava, tel. 07/5444383, 5444495
3. JUDr. Viera Šovčíková, Grosslingova 6–8, 816 26 Bratislava, tel. 07/310297
4. Mgr. Ladislav Jakubec, menovaný 4. 6. 1997

OS Bratislava 4

1. JUDr. Ján Fázik, Francisciho 5, 841 01 Bratislava
2. JUDr. Mária Nováková, Francisciho 5, 841 01 Bratislava
3. Ing. František Stránský, Staré Grunty 28, 845 45 Bratislava, tel.: 07/725500, 723001 kl. 3352, 3353

^{*)} Seznam nám dala k dispozíci Slovenská komora exekutorů podle stavu v červnu 1997
Adresa: 974 01 Banská Bystrica, Horná ul. č. 26, tel. 088/54652

Různé

4. JUDr. Stanislav Laifer, menovaný 4. 6. 1997

OS Bratislava 5

1. Marek Hroško, Blumentálska 19, 816 13 Bratislava, tel. 07/5405 kl. 236
2. JUDr. Lýdia Hladíková, Sedmokráskova 2, 821 01 Bratislava, tel. 07/231250
3. JUDr. Jozef Šimon, Fedinova 9, 851 01 Bratislava, tel. 07/5820393
4. Ing. Vladislav Hajtáš, menovaný 4. 6. 1997

OS Malacky

1. Ing. Štefan Hrebík, Pezinská 1098, 901 01 Malacky, tel. 0703/725484
2. JUDr. Vladimír Kotrla, menovaný 4. 6. 1997

OS Pezinok

1. Mgr. Dušan Noskovič, Račianska 66, 832 64 Bratislava, tel. 07/5034202, fax: 5034201
2. Dáša Skýpalová, menovaná 4. 6. 1997

Trnavský kraj

OS Trnava

1. Mgr. Ladislav Bango, Radlinského 1, 917 00 Trnava, tel. 0805/512279
2. Ivan Ružička, Františkánska 2, 917 00 Trnava, tel.: 0805/512258
3. Ing. Roman Liščák, Paulínska 20, 917 00 Trnava, tel. a fax: 0805/511787

OS Dunajská Streda

1. JUDr. Zoltán Sloboda, Kukučínova 1211/17, 929 01 Dunajská Streda, tel. 0709/515524
2. Mgr. Rudolf Varga, Hlavná ul. 23, 929 01 Dunajská Streda, tel. 0709/529566
3. JUDr. Ján Jonata, Kukučínova 1211/17, 929 01 Dunajská Streda, tel.: 0709/515524

OS Galanta

1. Ing. Karol Nagy, Mierové nám. 4, 924 00 Galanta, tel. 0707/806098
2. Mgr. Silvia Šabíková, Sládkovičova 2, 924 00 Galanta, tel. a fax: 0707/2508
3. Mgr. Libor Samec, menovaný 4. 6. 1997

OS Senica

1. Vladimír Podešla, Hviezdoslavova 481, 905 01 Senica, tel. a fax: 0802/3179
2. JUDr. Pavel Šajánek, Hurbanova 528, 905 01 Senica, tel. 0802/74191

OS Piešťany

1. JUDr. Peter Galo, Winterova 36, 921 01 Piešťany, tel. 9838/742721
2. Mgr. Pavol Činčura, menovaný 4. 6. 1997

OS Skalica

1. Ing. Zuzana Dobrodenková, Potočná č. 67, 909 01 Skalica, tel. 0901/725551
2. JUDr. Ernest Polák, menovaný 4. 6. 1997
3. JUDr. Albín Božek, menovaný 4. 6. 1997

Trenčiansky kraj

OS Trenčín

1. JUDr. Daniela Menyhartová, Jánošíkova 4, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, P. O. BOX 18B, tel. 0834/716003–4
2. Mgr. Eva Miklovičová, Jilemnického 2, 911 01 Trenčín, tel. 0831/520588, 568412
3. Ing. Anna Martišíková, menovaná 4. 6. 1997

OS Prievidza

1. Juraj Meliško, Hviezdoslavova 3, 971 01 Prievidza, tel. 0862/25087
2. JUDr. Vladimír Kliniec, Súkennícka 16, 971 03 Prievidza, tel. 0862/36976

OS Považská Bystrica

1. Ing. Oľga Hlucháčová, Štúrova 1/2, 017 01 Považská Bystrica, tel. 0822/325318
2. JUDr. Jozef Martišík, Samoty 1061, 020 01 Púchov, tel. 0825/41652, fax: 3841
3. Ludmila Miklovičová, Nová 134, 017 01 Považská Bystrica, tel. 0822/324356

Různé

OS Nové Mesto nad Váhom

1. JUDr. Eva Šteinerová, Odborárska 1, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, tel.: 0834/716276
2. Mária Krasňanová, menovaná 4. 6. 1997

OS Partizánske

1. Ing. Stanislav Sklenář, Nitrianska 503/60, 958 13 Partizánske, tel.: 0815/491307
2. Mgr. Tibor Hurtiš, menovaný 4. 6. 1997

OS Bánovce nad Bebravou

1. Ing. Miroslav Dzurik, Ul. A. Hlinku 21, 957 01 Bánovce nad Bebravou, tel.: 0832/601940
2. Mgr. Martin Čekan, menovaný 4. 6. 1997

Nitriansky kraj

OS Nitra

1. JUDr. Soňa Stodolová, Fraňa Mojtu 1, 949 01 Nitra, tel. 087/514444
2. JUDr. Edita Šupová, Štefánikova 26, 949 01 Nitra, tel. 087/417318
3. JUDr. Beatrix Vargová, Farská 1, 949 01 Nitra, tel. 087/511594

OS Komárno

1. JUDr. Štefan Galambos, Dunajské nábřežie 12, 945 01 Komárno, tel. a fax: 0819/5134
2. Mgr. Ladislav Szabó, Dunajské nábřežie 12, 945 01 Komárno, tel. 0901/715289, fax: 0819/5234
3. Ing. Jozef Štorek, menovaný 4. 6. 1997

OS Levice

1. JUDr. Jozef Buri, Zdenka Nejedlého 38, 934 01 Levice, tel. 0813/312187
2. JUDr. Peter Juhás, Záhradná 4, 934 01 Levice, tel a fax: 0813/21000 Trhová 2, 917 00 Trnava, tel. a fax: 0805/26582
3. Eva Šovčíková, Ku Bratke 1, 934 01 Levice

OS Nové Zámky

1. JUDr. Jan Hesoun, Žerotínska bašta 2, 940 01 Nové Zámky, tel. 0817/400820

2. JUDr. Jozef Ivančík, Hlavné nám. 7, 940 01 Nové Zámky, tel. 0817/401908
3. JUDr. Emil Vančík, Michalská bašta 19, 940 01 Nové Zámky, tel. 0817/401729

OS Topoľčany

1. RNDr. Jozef Podmanický, Obchodná 2, 955 01 Topoľčany, tel. 0815/320376
2. JUDr. Jozef Horváth, Ul. 17. novembra 2304, 955 01 Topoľčany, tel. 0815/321315

OS Šaľa

1. MUDr. Ľubomír Pekár, Ul. Pázmaňa č. 51/19, 927 01 Šaľa, tel. 0706/705909, 705270
2. JUDr. Eva Pálffyová, menovaná 4. 6. 1997

Žilinský kraj

OS Žilina

1. Milan Jančíga, Brodno 154, 010 14 Žilina, tel. 089/667401
2. JUDr. Jozef Kaduch, Predmestská 1, 010 01 Žilina, tel./fax: 089/41697, 44486
3. Ing. František Romaník, Ul. Republiky 34, 010 01 Žilina, tel. 089/625232, 621246

OS Čadca

1. Marta Kužmová, Ul. Fraňa Kráľa č. 2080, 022 01 Čadca, tel. 0824/24478
2. JUDr. Jozef Rišian, Nám. Slobody 6, 022 01 Čadca, tel./fax: 0824/26505
3. Rudolf Svoboda, Fraňa Kráľa 2080, 022 01 Čadca, tel. 0824/26542

OS Dolný Kubín

1. JUDr. Jaroslav Kabáč, Hviezdoslavova 120, 027 44 Tvrdošín, tel./fax: 0847/328818
2. Mgr. Marián Kráľ, Hviezdoslavovo nám. 1, 026 01 Dolný Kubín, tel. 0845/865484

OS Liptovský Mikuláš

1. JUDr. Ján Gavura, Tomášikova 2, 031 01 Lipt. Mikuláš, tel. 0849/23419

Různé

1. JUDr. Ján Franek, Kollárova 2, 031 01 Lipt. Mikuláš,
tel.: 0849/21804

OS Martin

1. Mgr. Peter Mucha, Komenského 10, 036 21 Martin, tel. 0842/38323
2. Milan Somík, Škultétyho 1, 036 01 Martin, tel. 0842/221342, 201399

OS Ružomberok

1. JUDr. Vladimír Rudl, Nábrežie M. R. Štefánika 3, 034 01 Ružomberok,
tel.: 0848/322715
2. JUDr. Miroslav Šutliak, menovaný 4. 6. 1997

OS Námestovo

1. František Radzo, Ul. miestneho priemyslu 571, 029 01 Námestovo,
tel.: 0846/523888
2. JUDr. Vladimír Zachar, menovaný 4. 6. 1997

Banskobystrický kraj

OS Banská Bystrica

1. Peter Kohút, Horná č. 15, 974 01 Banská Bystrica, tel. 088/54828
2. Tomáš Boľoš, Skuteckého 16, 974 01 Banská Bystrica,
tel./fax: 088/753853
3. Magdaléna Liščáková, Skuteckého 28, 974 01 Banská Bystrica,
tel.: 088/401311

OS Lučenec

1. JUDr. Juraj Franta, Dr. Herza 14, 984 01 Lučenec,
tel. 0863/29577
2. JUDr. Ján Debnár, Martina Rázusa 29,
984 01 Lučenec, tel. 0863/331298

OS Rimavská Sobota

1. Mgr. Monika Mikulíková, Svätoplukova 3, 979 01 Rimavská Sobota,
tel. 0866/28429
2. Ing. Ján Gasper, Kálmána Mikszatha 266, 979 01 Rimavská Sobota,
tel. 0866/631474

OS Veľký Krtíš

1. Iveta Tóthová, Nemocničná 16, 990 01 Veľký Krtíš, tel. 0854/24061
2. JUDr. Marián Jurina, menovaný 4. 6. 1997

OS Zvolen

1. JUDr. Vladimír Švec, Kubániho 2132, 960 01 Zvolen, tel. 0855/322465
ČSA 23, P. O. Box 466, 974 01 Banská Bystrica, tel. 088/43465
2. Ján Kubinec, Kozačeka 3, 960 01 Zvolen, tel. 0855/321582

OS Žiar nad Hronom

1. Mária Bugárová, A. Dubčeka 45, 965 01 Žiar nad Hronom,
tel. 0857/722766
2. JUDr. Jozef Parrák, P. O. BOX 3, Tajovského 4, 965 01 Žiar nad Hronom,
tel. 0857/722853

OS Brezno

1. PaedDr. Peter Babothy, Nábřežie Dukelských hrdinov 3, 977 01 Brezno,
tel. 0867/637970
2. JUDr. Juraj Kašinský, Nábřežie Dukelských hrdinov 3, 977 01 Brezno,
tel. 0867/637902

OS Revúca

1. Ing. Vladimír Haukvitz, Železničná ul. 257/19, P. O. BOX 34,
050 01 Revúca, tel. 0941/24552

Prešovský kraj

OS Prešov

1. Radovan Ferenc, Grešova 3, 080 62 Prešov, tel. 091/732671, 732724
2. JUDr. Milan Kister, Masarykova 26, 080 01 Prešov,
tel. a fax: 091/721663
3. Mgr. Igor Palša, Hlavná 75, 080 01 Prešov, tel. 091/721770

OS Bardejov

1. JUDr. Ladislav Bezaniuk, Partizánska 44, 085 01 Bardejov,
tel.: 0935/744561, 746975
2. MVDr. Pavol Kovaľ, Radničné nám. 17, 085 01 Bardejov,
tel.: 0935/728293

OS Humenné

1. JUDr. Michal Burda, 26. novembra, 066 01 Humenné,
tel. 0933/720074
2. JUDr. Ján Ferko, Strojárka 2206/97, 069 01 Snina, tel. 0932/85448
3. JUDr. Jozef Karas, Sokolovská 2, 066 01 Humenné,
tel. 0933/720218

Různé

OS Poprad

1. JUDr. Mária Hlaváčová, Nám. sv. Egídia 95, 058 01 Poprad, tel. 092/721863
2. Mgr. Róbert Rychtarčík, 1. mája 25/223, 058 01 Poprad, tel./fax: 092/65818, 722207
3. Dušan Sopko, Nám. sv. Egídia 95, 058 01 Poprad, tel. 092/61739

OS Stará Lubovňa

1. Ján Jurašovský, Nám. sv. Mikuláša 2, 064 27 St. Lubovňa, tel. 0963/24003
2. JUDr. Štefan Varga, Nám. sv. Mikuláša 9, 064 01 Stará Lubovňa, tel. 0963/69526

OS Svidník

1. Juraj Voloch, Sovietskych hrdinov 200, 089 01 Svidník, tel. 0937/24366
2. JUDr. Miroslav Friga, Krátka ul. 1668/2, 091 01 Stropkov, tel. 0938/2146

OS Vranov nad Topľou

1. Štefan Šviderský, Nám. slobody 2, 093 01 Vranov n/T., tel./fax: 0931/61010
2. Ing. Milada Korimová, Nám. slobody 79, 093 01 Vranov n/T., tel. 0931/23007

OS Kežmarok

1. Ing. Vladimír Hlaváč, Ul. MUDr. Alexandra 18, 060 01 Kežmarok, tel.: 0968/525415
2. Michal Kešefak, menovaný 4. 6. 1997

Košický kraj

OS Košice 1

1. JUDr. Ján Borovský, Kmetova 27, P. O. BOX 6–28, 043 58 Košice, tel. 095/6331977, 6330954, 6330953, 6331988, 6234069, fax: 095/6330954
2. Božena Kristanová, Krivá 18, 040 01 Košice, tel. 095/6233924
3. Ing. Bohumil Husťák, Tr. SNP č. 39, P. O. BOX 128, 040 11 Košice, tel.: 095/6440205, 6440228
4. Ing. Slavomír Borovský, menovaný 4. 6. 97

OS Košice 2

1. Ing. Karol Mihal, Južná trieda 82, 042 32 Košice, tel. 095/6229880, 6229884–7, fax: 095/6229889
2. JUDr. Eugen Sitko, Hutnícka 1, 040 01 Košice, tel. 095/6324486
3. Ladislav Kováč, Južná trieda 93, 040 01 Košice, tel.: 095/6231063
4. JUDr. Renáta Ďurková, menovaná 4. 6. 97

OS Košice-okolie

1. JUDr. Jozef Harich, Južná trieda 97, 040 03 Košice, tel. 095/767842
2. JUDr. Viera Uhríková, menovaná 4. 6. 97

OS Michalovce

1. Jozef Blaško, Nám. osloboditeľov 1, 071 01 Michalovce, tel. 0946/442971
2. JUDr. Ján Boroš, Nám. osloboditeľov 39, 071 01 Michalovce, tel. 0946/31097
3. JUDr. Bartolomej Jakubčák, Nám. slobody 13, 071 01 Michalovce, tel. 0946/442521

OS Rožňava

1. JUDr. Peter Hodermarský, Ul. Cyrila a Metoda 4, 048 80 Rožňava, tel. 0942/21087
2. Mgr. Róbert Tutko, Janka Kráľa 3, 048 01 Rožňava, tel.: 0942/331407

OS Spišská Nová Ves

1. Mgr. Boris Gerbery, Hviezdoslavova 15, 052 01 Sp. Nová Ves, tel. 0965/410548
2. JUDr. Jozef Šváb, Drevárska 2, 052 01 Sp. Nová Ves, tel.: 0965/410797

OS Trebišov

1. Ing. Štefan Varga, Čsl. armády 1254/20, 075 01 Trebišov, tel. 0948/726239
2. JUDr. Marianna Vargová, M. R. Štefánika 206, 075 01 Trebišov, tel. 0948/727553

VIII. karlovarské právnické dny

se konají ve čtvrtek 11. června 1998 dopoledne a odpoledne, pátek 12. června 1998 dopoledne a odpoledne, sobota 13. června 1998 dopoledne a odpoledne.

Rámcový program

- Blok I. – Bankovníctví, finanční trhy** *čtvrtek dopoledne*
(novelizace a problémy zákona o bankách,
o investičních společnostech a fondech,
o komisi pro cenné papíry)
- Blok II. – Evropské právo** *čtvrtek odpoledne*
- Večerní diskusní setkání** (Kamingspräche) *čtvrtek večer*
– konkurz a insolvence (ručení za úpadce aj.)
– perličky ze soudní praxe
- Blok III. – Transformace obchodních společností** *pátek dopoledne*
(postupy a rizika transformace, ochrana minoritních
akcionářů, ochrana věřitelů, přechody závazků,
daňové aspekty)
- Blok IV. – Trestní právo v obchodní oblasti** *pátek odpoledne*
(trestněprávní ochrana akcionářů – zejména minoritních,
ochrana věřitelů, ochrana před nekalou soutěží)
- Recepce** *pátek večer*
(včetně udělení Prestižní ceny nejlepším právnickým
časopisům v ČR a SR)
- Procházka, volný program** *sobota dopoledne*
- Blok V. – Hypoteční právo, realizace zástav, soudní a mimosoudní
výkon rozhodnutí** *sobota odpoledne*
(zákon o dražbách mimo výkon rozhodnutí)

Seminář v USA

The George Washington Law School pořádá také letos v červenci a srpnu semináře s náměty: „Orientation in the U. S. Legal System“ a „Introduction to Legal English“. Účastenské poplatky činí přibližně 2000,- USD, do této částky není započítáno ubytování a stravování. Případní zájemci nechtě se obrátí pro bližší informace na mezinárodní oddělení ČAK.

JUDr. Král, H. Linková

Vzdělávací kurzy a semináře v Římě

Italský institut pro právní vzdělání (International Development Law Institute – IDLI) pořádá také v letošním roce následující kurzy a semináře:

v angličtině:

16. 2. – 8. 5.	Development Lawyers Course
25. 5. – 26. 6.	Enterprise a. Investment Lawyers Course
5. 10. – 16. 10.	Seminar on „Principles a. Practice of Banking Law a. Regulation“
16. 11. – 27. 11.	Seminar on „Trade Liberalization a. Restrictive Business Practices“

ve francouzštině:

6. 4. – 17. 4.	Séminaire sur „Principes et Pratique du Droit et de la Réglementation Bancaires“
15. 6. – 26. 6.	Séminaire sur la „Libéralisation du Commerce et Pratiques Commerciales Restrictives“
21. 9. – 11. 12.	Cours de Pratique du Droit du Développement.

Účastenské poplatky jsou značně vysoké, o možnosti udělení stipendií v zasláných materiálech z IDLI není nic uvedeno. Česká advokátní komora nemůže ovlivnit výběr účastníků.

Formulář přihlášky pro případné zájemce je na mezinárodním oddělení ČAK.

(JUDr. Král)

Školení advokátů ve středočeském regionu

Regionální zmocněnci ČAK pro středočeský region pořádají školení advokátů se sídlem ve Středočeském kraji, které se uskuteční ve dnech 15. – 17. 4. 1998 v hotelu Moninec, Sedlec - Prčice, PSČ 257 91.

Přihlášky na školení laskavě zašlete na adresu: JUDr. Martin Vychopeň, Advokátní kancelář JUDr. Jan Camrda, JUDr. Roman Premus a spol. s r. o., Měštský nám. 225, Benešov, tel. 0301/22715, fax 0301/23482. V přihlášce laskavě uveďte počet osob, počet nocí, požadavek na stravu (diety a jiné) či ubytování.

Témata školení se předpokládají: katastrální zákon, novela trestního zákona a dědické řízení s tím, že téma jednotlivých přednášek může být změněno v závislosti na účasti přednášejících. Samozřejmostí je prostor pro diskusi k přednášeným tématům.

Cena za osobu a den pobytu s plnou penzí činí 330,- Kč, platí se na místě. Hotel dále nabízí možnost půjčení horských kol, volejbalový kurt, stolní tenis, rybaření, jízda na koni. Parkování u hotelu zdarma. Bar a restaurace budou otevřeny dle individuálních požadavků. Možnost objednat hudbu k tanci.

JUDr. Martin Vychopeň, regionální zmocněnec
JUDr. Jan Camrda
JUDr. Bohuslav Sedlatý